

4.

I det föregående ej upptagna institutioner,

i vilka stadsfullmäktige eller stadskollegiet äga att utse
ledamöter eller revisorer, eller som av staden understödjas.

SE-
valda
led.
och
rev.

Institutioner, i vilka stadsfullmäktige eller stadskollegiet äga att utse ledamöter eller revisorer.¹⁾

Anm. Förutom i de under denna avdelning upptagna institutionerna är staden representerad i åtskilliga andra företag och sammanslutningar av enskild natur genom personer, utsedda av olika stadens nämnder och styrelser. Det har emellertid icke låtit sig göra att intaga även dessa institutioner i kalendern (vissa av dem återfinnas dock under avdelningen »Institutioner, vilka av staden understödjas», sid. 346).

(Av här nedan upptagna personer äro i regel endast de, vilka blivt tillsatta av stadsfullmäktige eller stadskollegiet — ävensom, i förekommande fall, de, som utsetts av kommunal nämnd — i nedanstående egenskaper upptagna i kalenderns personalavdelning.)

Aktiebolag, i vilka Stockholms stad innehar flertalet aktier.

För utövandet av vissa verksamheter av ekonomisk art, vilkas upprätthållande ansetts vara av särskild betydelse för kommunen, har staden vid några tillfällen trätt i samverkan med enskilda intressenter genom förvärf av aktier i för sådan verksamhet bildade aktiebolag. Stadens deltagande i dessa aktiebolags verksamhet har i vissa fall enbart varit knutet till aktieinnehavet och i vanlig ordning utövats av den kommunala myndighet, som förvaltat stadens aktier. I andra fall hava dessutom stadsfullmäktige erhållit rätt att vid sidan av bolagsstämman utse några styrelseledamöter och revisorer.

I vissa fall har staden genom köp eller nyteckning förvärvat det översvägande flertalet aktier i vederbörande bolag, i andra fall åter föranlett bildandet av aktiebolag, där staden tecknat i det närmaste samtliga aktier. Härigenom hava dessa bolag i väsentlig mån blivt att anse som kommunala företag, ehuru administrerade i andra former än de för kommunala förvaltningsmyndigheter gällande.

Till de bolag, där enskildas delägarskap i huvudsak är utan reell betydelse, höra aktiebolaget Stockholms tomträttskassa, aktiebolaget Stockholms spårvägar och Stockholms frihamnsaktiebolag. I samtliga dessa bolag äga stadsfullmäktige att utse vissa styrelseledamöter och revisorer (jfr nedan), medan drätselnämnden såsom förvaltare av stadens aktier å resp. bolagsstämmor utövar stadens på aktieinnehavet grundade befogenheter.

I tvänne andra aktiebolag, Lanforsens kraftaktiebolag och Brännkyrka elektriska distributionsaktiebolag, äger staden visserligen också större delen av aktierna (resp. $\frac{2}{3}$ och omkr. $\frac{3}{5}$), men i dessa fall äro bolagen formen för en verklig samverkan mellan de enskilda intressenterna och staden (representerad i förra fallet av drätselnämnden och i senare fallet av industriverksstyrelsen såsom aktiernas förvaltare). I intetdera av dessa bolag äga stadsfullmäktige någon särskild befogenhet, varför de icke medtagas här nedan (närmare uppgifter om dessa bolag — liksom även om stadens aktieinnehav i Krängede aktiebolag — återfinnas under elektricitetsverket, sid. 264).

Slutligen må här nämnas, att stadens aktieförvärf år 1920 i aktiebolaget Svarthålsforsen utgjorde formen för stadens inköp av Svartålsforsen (se sid. 263).

Aktiebolaget Stockholms tomträttskassa.

Expedition: stadshuset, n. b., (fr. o. m. 1/10 1931: Regeringsgatan 11), C. (postgirokonto nr 1404); t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—14,30 (lördagar 10—14).

Aktiebolaget Stockholms tomträttskassa, som bildades år 1908, har till ändamål att mot säkerhet av inteckning i tomträtter utlåna penningar för att befrämja uppförande av bostäder på Stockholms stad tillhörig mark. För detta ändamål äger bolaget rätt att mot obligationer eller andra skuldförbindelser upplåna erforderliga medel intill högst 20 gånger den inbetalda kapitalets storlek. Staden har iklätt sig garanti för kassans skuld-

¹⁾ Stadsfullmäktige beslöto den 19 maj 1930, att person, som av fullmäktige utses för revision av utom kommunalförvaltningen stående institution, skall, även om frågan om ansvarsfrihet för institutionens förvaltning ej ankommer å stadsfullmäktiges prövning, hos fullmäktige — med överlämnande av revisionsberättelsen — anmäla fullgörandet av sitt uppdrag.

förbindelser. Till säkerhet för skuldförbindelserna skola ligga inteckningar i tomträtter med tillhörande byggnader, vilka inteckningar ej må överstiga 80 % av byggnadernas i särskild ordning fastställda värden. Stadsfullmäktige beslöt den 27 april 1916 förvärva aktiemajoriteten i kassan, i samband varmed genomfördes en ändring i bolagsordningen i syfte att tillförsäkra staden större inflytande på kassans ledning. Bolagets aktiekapital utgör f. n. 3,000,000 kr., varav staden innehar 2,848,700 kr. Staden har förbundit sig att teckna garanti för av bolaget utgivna skuldförbindelser intill ett sammanlagt belopp av 60 milj. kr. Bolagets utelöpande skuldförbindelser uppgingo vid 1931 års ingång till omkring 55 milj. kr.

Jämlikt § 7 i den för bolaget gällande bolagsordningen äga stadsfullmäktige att, så länge stadens garanti för bolagets skuldförbindelser varar, utse en ordinarie ledamot och en suppleant i styrelsen samt jämlikt § 8 en revisor och suppleant för denne. Dessutom äger fastighetsnämnden enligt år 1928 beslutad ändring i bolagsordningen utse en styrelseledamot jämte suppleant för denne. Övriga styrelseledamöter och revisorer jämte suppleanter utses av bolagsstämman.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamot ägde rum den 1 dec. 1930 (för tiden från 1931 års till 1932 års ordinarie bolagsstämma). Senaste val av revisor ägde rum samma dag.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot i bolagets styrelse.

Sandberg, H. K. A., borgarråd, stadsfullm.
Suppleant: Carlsson, O., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm.

Av fastighetsnämnden utsedd ledamot i bolagets styrelse.

Lindhagen, C. A., f. d. borgmästare, stadsfullm.
Suppleant: Dahlberg, L. A., tf. fastighetsdirektör.

Av bolagsstämman utsedda ledamöter i styrelsen.

Hjorth, J. E., direktör, stadsfullm., ordf.; **Johansson, J. O.**, landsorganisationens kassör, stadsfullm., vice ordf. och jourhavande led.; **Stael von Holstein, Ch. Mathilda**, advokat.
Suppleanter: Cruse, C. S., förtroendemann, stadsfullm.; **Arnemark, G. E.**, järnvägstjänstemann, stadsfullm.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1931 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Andersson, P., överlärare, stadsfullm.
Suppleant: Brunzell, O., möbelhandlare, stadsfullm.

Av bolagsstämman utsedda revisorer. **SF-valda led. och rev.**
Johansson, E. G., ombudsman, stadsfullm.; **Lindqvist, G. R.**, redaktör, stadsfullm.
Suppleant: Branting, G., advokat, stadsfullm.

Kamrerare.

Biörnstad, A.

Ombudsman.

Janson, N. V.

Kamrersassistent.

Hammarberg, S. V. E.

Huvudbokförare.

Stael von Holstein, C. F. S.

Förste bokhållare.

Malm, E. J. L.

Kassörska.

Magnusson, Ingrid H.

En *kassakontrollant*, en *bokförare*, en *andre bokhållare*, en *maskinskriverska* och *stenograf*, en *vaktmästare*.

Stockholms frihamnsaktiebolag.

Postadress: Stockholms frihamn; t. »frihamnen».

Sedan arbetet med stadens frihamnsanläggning vid Lindarängen fortskridit så långt, att öppnandet av en första del av frihamnen var nära förestående (se sid. 273), beslöt stadsfullmäktige den 2 juni 1919 att utarrendera frihamnsanläggningen åt ett för ändamålet bildat bolag, Stockholms frihamnsaktiebolag, i enlighet med ett upprättat avtal angående överlåtelse på bolaget av rätten att driva stadens frihamn. Den 20 sept. 1919 lämnade kungl. maj:t sitt medgivande till överlåtelsen, som avsåg en tid av fem år från tillträdet, vilket ägde rum den 10 okt. 1919. Avtalet med bolaget uppsades sedermera av staden och upphörde att gälla med utgången av år 1924.

Sedan förhandlingar angående nytt avtal med frihamnsbolaget upptagits men icke lett till något resultat, beslöt stadsfullmäktige den 10 nov. 1924 lämna sin medverkan till bildandet av ett nytt aktiebolag, vars aktiekapital till övervägande del skulle tecknas av staden, samt att å nämnda bolag överlåta rätten att driva frihamnen. Kungl. maj:t lämnade sitt tillstånd härtill den 19 dec. 1924. Upplåtelsen avsåg ursprungligen en tid av fem år men har jämlikt beslut av stadsfullmäktige den 3 dec. 1928, förlängts att gälla ytterligare fem år, d.v.s. till och med år 1934. Frihamnsbolaget har till uppgift att ombesörja frihamnens drift; för sådant ändamål äger det nyttjanderätt till det härför avsedda frihamnsom-

**SF-
valda
led.
och
rev.**

rådet med alla dess byggnader och anläggningar. Erforderliga underhålls- och nybyggnadsarbeten inom frihamnen verkställas däremot, liksom inom hamnområdet i övrigt, av hamnstyrelsen.

Enligt för det nya frihamnsaktiebolaget — vilket övertagit namnet »Stockholms frihamnsaktiebolag» — den 6 dec. 1924 antagen bolagsordning skall aktiekapitalet utgöra 500,000 kr. Därav hava 499,500 kr. tecknats av Stockholms stad. Bolagets styrelse består av sju ledamöter med tre suppleanter, av vilka två ledamöter och en suppleant utses av bolagsstämman samt fyra ledamöter jämte två suppleanter av stadsfullmäktige, därav minst två ledamöter bland hamnstyrelsens ledamöter eller suppleanter. Därjämte är hamnstyrelsens ordförande självskreven ledamot av bolagets styrelse. Såväl styrelseledamöter som suppleanter, utom ordföranden i hamnstyrelsen, väljas för ett år i sänder. Hamndirektören äger närvara vid styrelsens sammanträden och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. För revisionen äga stadsfullmäktige och bolagsstämman att tillsätta var sin revisor jämte suppleant.

Ordinarie bolagsstämma skall hållas en gång om året före maj månads utgång. At drätsel-nämnden har uppdragits att å bolagsstämma rösta för stadens aktier.

Stadsfullmäktiges senaste val av styrelseledamöter (för tiden intill 1932 års bolagsstämma) ägde rum den 15 dec. 1930 och senaste val av revisor den 1 dec. s. å.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter i bolagets styrelse.

Andersson, E. V., förrädsästare; **Forssberg, E. V.**, direktör, stadsfullm.; **Liander, M. E.**, grosshandlare, stadsfullm.; **Pålsson, E. A. V.**, slöjdlärare, stadsfullm.

Suppleanter: **Pettersson, K. G. A.**, föreståndare; **Kleman, C. F.**, civilingenjör, stadsfullm.

Övriga ledamöter i bolagets styrelse.

Björklund, C. G., borgarråd, stadsfullm., ordf. (såsom ordf. i hamnstyrelsen självskr. led.); **Indebetou, E. A.**, sjökapt. vice ordf.; **Johansson, K. A. A.**, direktör (utsedda av bolagsstämman).

Suppleant: **Almström, O. H.**, disponent (utsedd av bolagsstämman).

(Nytt val i april).

Av stadsfullmäktige utsedd revisor för granskning av räkenskaper och förvaltning för tiden från 1931 års till 1932 års ordinarie bolagsstämma.

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s ordf.

Suppleant: **Thelander, C. T. F.**, ingenjör.

Av bolagsstämman utsedd revisor.

Carlsson, B. A., förste aktuarie.

Suppleant: **Berghman, I.**, grosshandlare.

Verkställande direktör.

Stendahl, O., civilingenjör.

Kontorschef.

Larson, J. G.

Hamnmästare.

Göthberg, J. A.

Kassör.

Alerius, J. E.

Poststationsföreståndare.

Einars, Margrjet.

Aktiebolaget Stockholms spårvägar.

Kontor: *Tegnérsgatan 2 A, Va.; t. »spårvägen».*

År 1876 erhöU Stockholms nya spårvägsaktiebolag 40-årig koncession å spårvägstrafik i de norra stadsdelarna. Trafiken, som bedreys med hästspårvagnar, öppnades år 1877. År 1885 gavs en likaledes 40-årig koncession å spårvägstrafik på Södermalm, där Stockholms södra spårvägsaktiebolag år 1887 öppnade trafik (på en av linjerna med ångspårvagnar). År 1901 elektrifierades de södra spårvägarna och 1904 de norra. År 1908 inträdde staden som hälften-delägare i det södra spårvägsbolaget.

Den 30 juni 1915 beslöt stadsfullmäktige lämna stadens medverkan till bildande av ett aktiebolag för övertagande och trafikerande av de norra spårvägarna efter den dåvarande koncessionstidens utgång med 1916 års slut. Bolagsordning för det nya bolaget (ab. Stockholms spårvägar) fastställdes av kungl. maj:t den 19 nov. 1915. Av aktiekapitalet tecknades hälften eller 12 milj. kr. av Stockholms stad och likviderades genom upplåtande av koncession å driften åt bolaget (för tiden t. o. m. år 1956; jfr nedan).

Genom avtal med Stockholms södra spårvägsaktiebolag, vilket av stadsfullmäktige godkändes den 18 mars 1918, övertog ab. Stockholms spårvägar även södra spårvägarna samt tillståndet att anlägga och trafikera spårvägar å Södermalm, vilket tillstånd samtidigt utsträcktes att gälla t. o. m. år 1956. För likvidering av köpet utökades bolagets aktiekapital från 24 till 29,6 milj. kr., varvid hälften av de nyttgivna aktierna tillföll staden. Dessutom utgavos i och för ersättning för koncessionens förlängning ytterligare 1,9 milj. kr. i aktier, vilka uteslutande tillföll staden.

Under år 1920 inköpte bolaget även den av ett enskilt bolag ägda, sedan år 1911 trafikerade södra förstadshanan.

Den 29 mars 1920 beslöt stadsfullmäktige godkänna ett avtal om förvärfv av huvudparten av de i enskild ägo befintliga aktierna i spår-

vägsbolaget. Sedan dess äro spårvägarna i Stockholm praktiskt taget helt i stadens ägo, ehuru rörelsen fortfarande drives i form av aktiebolag.

År 1925 förvärfvade ab. Stockholms spårvägar aktiemajoriteten i Stockholms centrala omnibusaktiebolag, vilket bolag sedan år 1923 bedrivit omnibustrafik i staden. År 1929 trädde omnibusbolaget i likvidation och övertogs dess rörelse med tillgångar och skulder av spårvägsbolaget.

Aktiekapitalet, som f. n. uppgår till 31,500,000 kr., är fördelat på två serier, A och B, med hälften i vardera serien. Staden äger samtliga aktier av serien B, vilken omfattar de aktier, som tillfallit staden såsom ersättning för beviljade koncessioner, samt ca 15,733,000 kr. av serien A. Endast ca 17,000 kr. av aktiekapitalet hafva sig alltså i enskild ägo.

Efter förhandlingar mellan delegerade för staden och spårvägsbolaget angående revision av förutvarande kommunala koncession godkände stadsfullmäktige den 1 dec. 1930 nytt »tillstånd för ab. Stockholms spårvägar att idka spårvägs- trafik i Stockholm» (gällande t. o. m. år 1956). Förutom detta stadens medgivande finnes för spårvägsverksamheten även av kungl. maj:t meddelat tillstånd, avseende den elektriska anläggningen och rätten att framgå över staten tillhörig mark, ävensom, beträffande vissa förortslinjer, rätten till själva bananläggningen.

Linjenätet omfattar f. n. 19 spårvägslinjer (därav 8 förortslinjer) samt 14 omnibuslinjer (därav 7 förortslinjer). Dessutom bedrivs sedan år 1925 viss samtrafik med de två enskilda spårvägslinjer, som ombesörja trafik mellan Stockholm och Lidingö.

Spårvägsbolagets styrelse består av sju ledamöter med lika många suppleanter, valda för tre år i sänder. Tre ledamöter och lika många suppleanter utses av stadsfullmäktige, de övriga av aktieägarna å bolagsstämma (stadens rösträtt utövas vid bolagsstämman av drätsel-nämnden genom ombud). Enligt överenskom-melse mellan stadskollegiet och spårvägsbolagets styrelse hava två representanter för stadskollegiet (borgarråden för finans- och trafikärenden) erhållit rätt att närvara vid styrelsens samman-träden. För granskning av styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper utses årligen tre revisorer med lika många suppleanter, därav två av stadsfullmäktige.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamöter i spårvägsbolagets styrelse (för åren 1931—1933) ägde rum den 15 dec. 1930 samt senaste val av revisorer den 1 dec. s. å.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter i bolagets styrelse.

Lindmark, C. A., skomakarmästare, vice ordf.; Ström, O. F., redaktör, stadsfullm.; 2:e vice ordf.; Wallin, J. A., transportmästare, stadsfullm., ordf.

Suppleanter: Ferm, A. V., snickare, stadsfullm.; Forssberg, E. V., direktör, stadsfullm.; Magnuson, P. K., förgyllare, stadsfullm.

Av bolagsstämman utsedda ledamöter i styrelsen.

Carlsson, O., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm.; Hallberg, I., direktör; Hultman, G. H., överingenjör; Sjöström, Chr., kontorschef.

Suppleanter: Almström, O. H., disponent; Höglund, C. Z. K., redaktör, stadsfullm.; Lund, C. J., fabrikör; Persson, P. G., faktor.

Av stadsfullmäktige utsedda revisorer för granskning av räkenskaper och förvaltning för tiden från 1931 års till 1932 års ordinarie bolagsstämma.

Andersson, J. Edvin, ombudsman, stadsfullm.; Wellin, K. G. A., f. d. trafikdirektör.

Suppleanter: Carlsson, B. A., förste aktuarie; Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M., fru, stadsfullm.

Av bolagsstämman utsedd revisor.

Cruse, C. S., förtroendeman, stadsfullm.

Suppleant: Kleman, C. F., civilingenjör, stadsfullm.

Verkställande direktör.

Hellgren, A. G.

Kamrerare.

Westerberg, J. F. O.

Ombudsman.

Augustinsson, C. E. W.

Trafikchef.

Magnuson, E.

Maskiningenjör.

Engdahl, E. V.

Baningenjör.

Gripe, R. F.

Omnibusingenjör.

Lange, T. J. H.

I bolagets tjänst voro vid innevarande års ingång anställda tillsammans 3,852 personer.

SF-valda led. och rev.

SF-
valda
led.
och
rev.

Övriga institutioner.

Inskrivningsnämnder för Stockholms stadsrullföringsområde.

Enligt § 11 mom. 1 i värnpliktslagen den 12 juni 1925 indelas riket för inskrivning och redovisning av de värnpliktiga (med undantag av å sjömanshus inskrivna; se nedan) i inskrivningsområden och rullföringsområden. Inom Stockholms inskrivningsområde ligger bl. a. Stockholms stadsrullföringsområde.

För rullföringsområde skall enligt § 18 i värnpliktslagen finnas en inskrivningsnämnd, bestående av en regementsofficer som ordförande, utsedd av arméfördelningschefen, samt i stad, som ej deltagar i landsting, två av stadsfullmäktige för två år valda, inom området bosatta, icke militära personer jämte två suppleanter för dem. En ledamot och en suppleant avgå årligen. Nämnden biträdes av läkare ävensom av rullföringsbefälhavaren eller annan officer. Enligt § 3 i kungl. förordningen den 31 dec. 1913 skall stadsfullmäktiges val förättas inom september månads utgång. För valbarhet till såväl ledamot som suppleant fordras enligt § 4 i samma förordning bl. a., att vederbörande uppnått 25 års ålder och är kommunalt röstberättigad.

Enligt § 11 i sistnämnda förordning äger av stadsfullmäktige utsedd ledamot av inskrivningsnämnd eller i hans ställe inkallad suppleant för deltagande i nämndens sammanträden åtnjuta dagtraktamente och reseersättning av statsmedel.

Över inskrivningsnämnds beslut kunna besvär anföras endast av värnpliktig, som beslutet rör. Dessa besvär skola ställas till inskrivningsrevisionen (se nedan) samt inom fjorton dagar efter beslutets meddelande ingivas till överståthållarämbetet.

Enligt kungl. kungörelse den 24 aug. 1926 (med ändring den 12 dec. 1930) skola för Stockholms stadsrullföringsområde, nr 45, finnas tre inskrivningsnämnder, nämligen en för *östra delen*, omfattande Storkyrkoförsamlingen, Jakobs, Johannes, Hedvig Eleonora, Oscars, Engelbrekts och Gustav Vasa församlingar, en för *västra delen*, omfattande Klara, Ulrika Eleonora, St Görans, Adolf Fredriks, Matteus och Bromma församlingar samt en för *södra delen*, omfattande Högalids, Maria Magdalena, Katarina, Sofia, Brännkyrka och Enskede församlingar.

Stadsfullmäktiges val av nuvarande ledamöter och suppleanter hava ägt rum den 16 sept. 1929 och 15 sept. 1930.

Då inskrivningsnämnderna för innevarande år slutfört sin verksamhet redan under mars månad, hava uppgifter angående de militära ledamöterna ej här medtagits. Nästa års militära ledamöter utses först i slutet av detta eller början av nästa år.

För östra delen.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

*Eklund, J. M., fabrikör; Anderson, J. Eric, spårvägsmän, stadsfullm.

Suppleanter: *Wallenberg, G. O., byråingenjör, stadsfullm.; Kjellström, S. O., ingenjör.

Dessutom en militär ledamot (jfr ovan).

För västra delen.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

*Andersson, E. O., kassör; Hessler, A. A. H., sekreterare, stadsfullm.

Suppleanter: *Löwenstein, L., landsfiskal; Lundwall, N. D., avdelningschef.

Dessutom en militär ledamot (jfr ovan).

För södra delen.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

*Karlstrom, K. H. E., direktör; Friberg, A. E., stadshöv, stadsfullm.

Suppleanter: *Fröding, H. F., direktör; Jansson, W. A. W., ingenjör.

Dessutom en militär ledamot (jfr ovan).

Inskrivningsnämnden för Stockholms sjömanshus.

För inskrivning och redovisning av å sjömanshus inskrivna värnpliktiga bestämmas enligt § 11 mom. 2 i värnpliktslagen särskilda sjörrullföringsområden, vart och ett omfattande ett eller flera sjömanshus. Stockholms sjörrullföringsområde omfattar Stockholms samt fem andra sjömanshus. För varje sjömanshus skall finnas en inskrivningsnämnd, bestående av en av stationsbefälhavaren förordnad regementsofficer som ordförande samt två inom staden bosatta, icke militära personer, vilka jämte två suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år. Beträffande tid för valet, valbarhet och dagtraktamente m. m. gälla enahanda bestämmelser som för ledamöter i inskrivningsnämnder för stadsrullföringsområde (se ovan).

Stadsfullmäktiges val av nuvarande ledamöter och suppleanter hava skett den 16 sept. 1929 och 15 sept. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

*Lindberg, C. A. E., ombudsman; Öhlin, C. E., sjökaptän.

Suppleanter: *Myrtin, S. M., civilingenjör; Blomqvist, J. R., sjökaptän.

Dessutom en militär ledamot (jfr ovan).

Inskrivningsrevisionen.

För prövning av besvär över inskrivningsnämnds beslut m. m. skall för varje inskrivningsområde jämte inom detsamma belägna sjömanshus finnas en inskrivningsrevision, bestående enligt § 21 i värnpliktslagen av landshövdingen (överståthållaren) såsom ordförande samt fyra andra ledamöter, nämligen inskrivningsbefälhavaren ävensom från varje till området hörande län eller ej under landsting lydande stad tre inom länet eller staden bosatta män, som jämte tre suppleanter utses för tre år av landstinget eller, för stad, som icke deltagar i landsting, av stadsfullmäktige. En ledamot och en suppleant avgå årligen. Revisionen biträdes av en militärläkare, utsedd av arméfördelningschefen, och en civil läkare, förordnad av konungens befallningshavande (överståthållarämbetet).

De av landsting eller stadsfullmäktige valda ledamöterna eller, i händelse de äro förhindrade, deras suppleanter deltaga i revisionens förhandlingar endast i vad de angå det område, för vilket de blivit valda. För valbarhet och tid för valet gälla enahanda bestämmelser som för inskrivningsnämnd (se ovan). Inskrivningsrevisionens ledamöter och suppleanter äga enligt kungl. kungörelse den 30 mars 1920 för deltagande i revisionens sammanträden åtnjuta dagtraktamente och reseersättning av statsmedel.

Stadsfullmäktiges val av nuvarande ledamöter och suppleanter hava ägt rum den 17 sept. 1928, 16 sept. 1929 och 15 sept. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Persson, P. G., faktor (för åren 1931—1933);
* **Stawström**, C. L., poliskommissarie (för åren 1929—1931); * **Östberg**, G., kapten (för åren 1930—1932).

Suppleanter: **Ekman**, C. G., bankdirektör (för åren 1931—1933); * **Malm**, C. G., direktör (för tiden t. o. m. år 1931); **Ericson**, T., grosshandlare (för åren 1930—1932).

Övriga ledamöter.

Elmquist, G. H., överståthållare, självskr. ordf.; **Tersmeden**, C. A., överste (inskrivningsbefälhavare).

Dessutom tre ledamöter jämte tre suppleanter, utsedda av Stockholms läns landsting (deltaga vid handläggning av besvärssärenden rörande länet; jfr ovan).

Lokal värderingsnämnd vid rekvisitioner för krigsmaktens behov.

Uti § 10 av lagen angående skyldighet för kommuner och enskilda att fullgöra rekvisitioner för krigsmaktens behov den 24 maj 1895, sådan samma lag lyder enligt lag den 11 juli 1916, föreskrives, att för varje landstingsområde samt för stad, som ej deltagar i landsting, skall finnas

en lokal värderingsnämnd med åliggande att upprätta taxa för rekvisitioner samt i övrigt handlägga sådana ärenden, som äga sammanhang med ersättning för utgjorda rekvisitioner eller för därunder uppkommen skada. Därjämte skall för ifrågavarande ändamål finnas en värderingsnämnd för hela riket (riksvärderingsnämnd), som bland annat bestämmer, vilka varor och tjänstbarheter skola av de lokala värderingsnämnderna, var för sitt område, i taxa prissättas. Den lokala nämnden skall bestå av tre ledamöter, nämligen en, tillika ordförande, vald av stadsfullmäktige, en intendentur officer eller annan person, utsedd av arméfördelningschefen, samt en civil tjänsteman eller annan person, tillika sekreterare, utsedd av överståthållarämbetet. För varje ledamot skall utses två ställföreträdare. Såväl ledamöter som ställföreträdare utses för en tid av fyra år. Valet skall jämlikt kungl. förordning den 11 juli 1916 förrättas före utgången av september månad det år, med vilket valperioden utgår.

Ledamot av värderingsnämnd äger åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning av statsmedel. Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 17 sept. 1928 (för åren 1929—1932).

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Lyberg, H. V., fabrikör, ordf.

Ställföreträdare: **Engström**, C. S., direktör;

Wollin, C. J. B., f. d. grosshandlare.

Dessutom två ledamöter (jfr ovan).

Hästuttningsnämnderna.

Inom varje kommun eller, om kommun är delad i flera hästutskrivningsområden, i vart och ett av dessa skall jämlikt § 6 i lagen den 2 juli 1915 ang. anskaffande av hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot (hästutskrivningslagen) finnas en hästuttningsnämnd för uttagande redan under fredstid varje år av de hästar och anspanssfordon, som i händelse av krigsmaktens ställande på krigsfot skola inställas till monstring. Hästuttningsnämnd tillsättes för fyra kalenderår i sänder och består av tre, högst fem ledamöter, av vilka i Stockholm en, som skall vara nämndens ordförande, förordnas av överståthållarämbetet och de övriga jämte suppleanter för dem väljas av stadsfullmäktige.

Till ledamot eller suppleant i hästuttningsnämnd må icke utan vederbörande arméfördelningschefes tillstånd utses person, vilken innehar fast anställning vid krigsmakten eller som innehaft dylik anställning och fortfarande är krigstjänstskyldig, ej heller någon som tillhört beväringens första uppbåd. I fråga om valbarhet gäller i övrigt, vad som är stadgat om val av stadsfullmäktige.

Föreskrifter rörande hästuttningsnämndernas verksamhet återfinnas, förutom i hästutskrivningslagen, i kungl. förordning den 21 nov. 1930 med vissa bestämmelser för verkställighet

SE-
valda
led-
och
rev.

**SF-
valda
led.
och
rev.**

av hästutskrivningslagen, i vad samma lag avser anskaffande av hästar och anspanssfordon (hästutskrivningsförfordningen).

I enlighet med § 9 i hästutskrivningslagen och stadsfullmäktiges beslut den 18 febr. 1918 utgår av stadens medel till av stadsfullmäktige vald ledamot eller i sådan ledamots ställe inkallad suppleant dels under såväl sammanträdes- som resedagar traktamentsersättning med högst 4 kr. per dag, dels ock, då vederbörande är bosatt å annan ort än sammanträdesorten, resekostnadsersättning. Sådan ersättning må även utgå till suppleant, som på grund av göromålens omfattning och brådskande natur extra inkallas till sammanträde. Till nämndernas ordförande utgår motsvarande ersättning av statsmedel.

Nuvarande indelning i hästutskrivningsområden är fastställd genom kungl. kungörelse den 21 nov. 1930. Stadsfullmäktiges senaste val skedde den 5 dec. 1927 för perioden 1928—1931 (fyllnadsval den 23 jan. och 19 mars 1928). Ordförandena äro förordnade av överståthållarämbetet för samma tid.

Hästutskrivningsområdet nr 232

(omfattande 2:a polisvaktområdet).

Ordförande.

*Krusse, E. O. L. N., disponent.

Övriga ledamöter.

*Andersson, A. I., åkare; *Brodén, K. J. F., åkeri- idkare.

Suppleanter: *Andersson, C. E., åkeri- idkare; *Johansson, C. A., f. d. hyrverksägare.

Hästutskrivningsområdet nr 233

(omfattande 10:e polisvaktområdet).

Ordförande.

*Johansson, K. A., lantbrukare.

Övriga ledamöter.

*Ekman, F., åkeri- idkare; *Leander, J. A., dispo- nent.

Suppleanter: *Averfelt, H. S., fanjunkare; *Nil- son, C. E., arrendator.

Hästutskrivningsområdet nr 234

(omfattande södra delen av 8:e polisvaktområdet med gräns i mittellinjen av Blekinge-, Östgöta-, Bonde-, Nytorgs-, Folkunga- och Renstjärnas- gatorna till Saltsjön).

Ordförande.

*Bohlin, G. A., åkeri- ägare.

Övriga ledamöter.

*Kessler, H. O., direktör; *Leander, J. A., dispo- nent.

Suppleanter: *Hermansson, S., köpman; *Weide- man, C. O., åkeri- föreståndare.

Hästutskrivningsområdet nr 235

(omfattande 3:e polisvaktområdet).

Ordförande.

*Carlzon, E. W., förvaltare.

Övriga ledamöter.

*Helenius, J. E., åkeri- idkare; *Jönsson, J. A., ba- geri- idkare.

Suppleanter: *Ekbäck, P. E. C:son, inspektör; *Samuelsson, H. F., bageri- idkare.

Hästutskrivningsområdet nr 236

(omfattande 1:a, 4:e och 6:e polisvaktområden samt norra delen av 8:e polisvaktområdet med gräns i mittellinjen av Blekinge-, Östgöta-, Bonde-, Nytorgs-, Folkunga- och Renstjärnas- gatorna till Saltsjön).

Ordförande.

*Hagen, K. A., disponent.

Övriga ledamöter.

*Westerdahl, E. A., direktör; *Westerdahl, N. A. E., disponent.

Suppleanter: *Lundkvist, C. G., åkare; *Wallin, G. F., fabrikör.

Hästutskrivningsområdet nr 237

(omfattande södra delen av 5:e polisvaktområdet med gräns i mittellinjen av Karlbergsvägen, Hålsinge-, Frej-, Norrtulls- och Odengatorna).

Ordförande.

*Erikson, E. H., fabrikör.

Övriga ledamöter.

*Ekström, K. J., direktör; *Lindholm, K. J., fab- rikör.

Suppleanter: *Klint, J. A., fabrikör; *Petter- son, C. R., ombudsman.

Hästutskrivningsområdet nr 238

(omfattande norra delen av 5:e polisvaktområdet med gräns i mittellinjen av Karlbergsvägen, Hålsinge-, Frej-, Norrtulls- och Odengatorna).

Ordförande.

*Lundström, J. A., åkare.

Övriga ledamöter.

*Magnusson, C. E., ombudsman; *Palm, A. A. E., major.

Suppleanter: *Jonsson, G. L., fabrikör; *Land- kvist, V. F., åkeri- bokhållare.

Hästutskrivningsområdet nr 239

(omfattande norra delen av 9:e polisvaktområdet med gräns i mittellinjen av Oden- och Birger- jarlsgatorna).

Ordförande.

*Zachrisson, K. E. A., direktör.

Övriga ledamöter.

*Hermansson, C. G. Y., direktör; *Hjort, C. A., direktör.

Suppleanter: *Pettersson, C. H., åkeriägare; *en vakant.

Hästutskrivningsområdet nr 240

(omfattande södra delen av 9:e polisvaktområdet med gräns i mittellinjen av Öden- och Birger-jarlgatorna).

Ordförande.

*Rundblom, E. V. P., direktör.

Övriga ledamöter.

*Grewin, W. M., disponent; *Hjort, C. A., direktör.

Suppleanter: *Lindroth, P. E., direktör; *Olsson, O., åkeriägare.

Hästutskrivningsområdet nr 241

(omfattande 7:e polisvaktområdet).

Ordförande.

*Andersson, C. J., grosshandlare.

Övriga ledamöter.

*Chruzander, O., direktör; *Mårtensson, M., intendent.

Suppleanter: *Dahl, C. F., byggnadsingenjör; *Öster, C. W. O., styckjunkare.

Hästmönstringskommissionerna.

För varje hästutskrivningsområde skall jämligt § 18 i hästutskrivningslagen den 2 juli 1915, i dess lydelse enligt lag den 13 juni 1930, finnas en hästmönstringskommission med alligande att vid krigsmaktens ställande på krigsfot pröva de uttagna hästarna och anspanssfordonen med hänsyn till deras lämplighet för krigsbruk samt bestämma, vilka av dem som skola anslås för krigsmaktens behov. Hästmönstringskommission skall vara tillsatt redan i fredstid och bestå av tre ledamöter, utsedda i Stockholm en av militär myndighet (arméfördelningschefen), en av stadsfullmäktige och en av vederbörande hästuttagningsnämnd bland dess ledamöter. För av stadsfullmäktige vald ledamot utses en suppleant. Valet skall ske i september månad för nästföljande fyra kalenderår. Såväl ledamöter som suppleanter böra vara förtrogna med hästuppfödning eller lantushållning. Beträffande valbarhet gälla i övrigt samma bestämmelser som för val till hästuttagningsnämnd (se ovan).

Föreskrifter rörande hästmönstringskommissionernas verksamhet äro givna, förutom i hästutskrivningslagen, i kungl. förordning den 21 nov. 1930 med vissa bestämmelser för verkstälighet av hästutskrivningslagen, i vad samma lag avser anskaffande av hästar och anspanssfordon (hästutskrivningsförordningen).

Enligt kungl. kungörelse den 14 april 1916 äger ledamot av hästmönstringskommission åt-

njuta traktements- och resekostnadsersättning av statsmedel.

Stadsfullmäktiges senaste val förrättades den 19 sept. 1927 för perioden 1928—1931 (fyllnadsval den 17 okt. och 21 nov. 1927 samt 27 okt. 1930).

Mönstringskommissionen i hästutskrivningsområdet nr 232.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

*Birath, E. C., stallmästare.

Suppleant: *Wall, S. D., professor.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i hästutskrivningsområdet nr 233.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

*Nilson, C. E., arrendator.

Suppleant: *Kjellqvist, C. J., lantbrukare.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i hästutskrivningsområdet nr 234.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

*Ljunggren, V., direktör.

Suppleant: *Johansson, K. A., lantbrukare.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i hästutskrivningsområdet nr 235.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

*Wallberg, K. V., bageriälskare.

Suppleant: *Weideman, C. O., åkeriföreståndare.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i hästutskrivningsområdet nr 236.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

*Swartling, F. G. A., direktör.

Suppleant: *Andersson, F. A., byggmästare.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i hästutskrivningsområdet nr 237.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

*Henning, K. A., direktör.

Suppleant: *Björkman, J. W., direktör.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i hästutskrivningsområdet nr 238.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

*Schröder, C. G. C., fabrikör.

Suppleant: *Pettersson, F. T., byggnadsingenjör.

Dessutom två ledamöter.

**SF-
valda
led.
och
rev.**

**SE-
valda
led.
och
rev.**

Mönstringskommissionen i häst-
utskrivningsområdet nr 239.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

*Zachrisson, K. E. A., direktör.

Suppleant: *Lindholm, E. M., disponent.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i häst-
utskrivningsområdet nr 240.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

*Liljedahl, F. G., direktör.

Suppleant: *Lindeblad, A. A. H. G., stall-
mästare.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i häst-
utskrivningsområdet nr 241.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

*Össbahr, C. P., extra protokollssekreterare, stads-
fullm.

Suppleant: *Wennberg, N. L., grosshandlare.

Dessutom två ledamöter.

Motormönstringskommissionerna.

Enligt § 26 i hästutskrivningslagen den 2
juli 1915, i dess lydelse enligt lag den 13 juni
1930, skall för varje län, efter konungens när-
mare bestämmande, finnas en eller flera motor-
mönstringskommissioner, med åliggande att vid
krigsmaktens ställande på krigsfot pröva av ko-
nungens befallningshavande var för sitt län är-
ligen jämlikt särskilda bestämmelser i lagen ut-
tagna motorfordons och motorredskaps lämplig-
het för krigsbruk.

Motormönstringskommission skall, i enlighet
med vad i § 27 av ovannämnda lag bestä-
mes, vara tillsatt redan i fredstid och bestå av
tre i motorfordons och motorredskaps konstruk-
tion och skötsel kunniga ledamöter, av vilka
i Stockholm en, tillika ordförande, utses av mi-
litär myndighet (arméfördelningschefen) och en
av överståthållarämbetet samt den tredje jämte
en suppleant för denne väljes av stadsfullmäk-
tige. Valet skall ske i september månad för de
fyra nästföljande kalenderåren. I fråga om val-
barhet gälla samma bestämmelser som för val
av stadsfullmäktige.

Föreskrifter rörande motormönstringskom-
missionernas verksamhet äro givna, förutom i
hästutskrivningslagen, i kungl. förordning den
21 nov. 1930 med vissa bestämmelser för verk-
ställighet av hästutskrivningslagen, i vad samma
lag avser anskaffande av motorfordon och mo-
torredskap (motorutskrivningsförordningen).

Ledamot av motormönstringskommission åt-
njuter enligt kungl. kungörelse den 14 april
1916 traktaments- och resekostnadsersättning av
statsmedel.

Genom kungl. kungörelse den 28 aug. 1930
har antalet motormönstringskommissioner i
Stockholm bestämts till sex.

Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den
17 sept. 1928 (fyllnadsval den 29 okt. 1928
och 18 febr. 1929) för åren 1929—1932.

Första motormönstringskommissionen.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Sylvander, H. L., hovfotograf.

Suppleant: Andresén, B. M., direktör.

Dessutom två ledamöter.

Andra motormönstringskommissionen.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Westerdahl, N. A. E., disponent.

Suppleant: Hedlund, M., ingenjör.

Dessutom två ledamöter.

Tredje motormönstringskommissionen.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Fogelquist, E. A. O., ingenjör.

Suppleant: Lindholm, K. J., fabrikör.

Dessutom två ledamöter.

Fjärde motormönstringskommissionen.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Hörberg, N. J. J:son, konsul.

Suppleant: Zachrisson, K. E. A., direktör.

Dessutom två ledamöter.

Femte motormönstringskommissionen.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Piehl, C. G. F., direktör.

Suppleant: Berndtson, C. F., verkställare.

Dessutom två ledamöter.

Sjätte motormönstringskommissionen.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Larsson, E. A., droskägare.

Suppleant: vakant.

Dessutom två ledamöter.

Gode män vid laga skifte.

Lagen den 12 maj 1917 ang. fastighetsbild-
ning i stad föreskriver i kap. 6 § 4, att i varje
stad skall finnas ett efter behovet avpassat antal
gode män, minst två, valda för en tid av sex
år av stadsfullmäktige, med uppgift att i vissa
fall biträda vid förrättandet av laga skifte å
stadsjord. Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum
den 2 dec. 1929 för åren 1930—1935.

Gode män.

Kjellqvist, C. J., lantbrukare; Nyström, C. O. A.,
överstelöjtnant; Rendahl, J. F., kamrerare;
Rubin, S. T. S., professor; Ström, O. F., redak-
tör, stadsfullmäktiges vice ordf.; Wretling, E.
P., civilingenjör.

Personer, valbara till ledamöter i expropriationsnämnd.

Lagen om expropriation den 12 maj 1917 innehåller i §§ 23—27 vissa bestämmelser om val av expropriationsnämnder. Till ordförande i Stockholm skall överståthållarämbetet för en tid av tre år utse en i praktiska värv väl förfaren man jämte en ersättare för honom. Ledamöter i nämnderna skola i varje särskilt fall utses bland vissa personer, valda av landsting eller stadsfullmäktige samt länsstyrelse.

Stockholms stad och län utgör i fråga om utseende av valbara ett område. Antalet valbara är 96, av vilka landstinget i Stockholms län, Stockholms stadsfullmäktige, överståthållarämbetet och konungens befallningshavande i Stockholms län var för sig för tre år utse 24, av vilka 8 successivt avgå varje år.

Stadsfullmäktiges val av nuvarande valbara personer hava ägt rum den 3 dec. 1928, 2 dec. 1929 och 1 dec. 1930.

Ordförande

(utsedd av överståthållarämbetet för åren 1930—1932).

Kihlmark, G., byråchef.

Suppleant: Flodin, J. H., överdirektör.

Av stadsfullmäktige utsedda valbara personer.

*Cruse, C. S., förtroendeman, stadsfullm., *Edkvist, C. J., inspektör, *Eriksson, K., försäkringsdirektör, *Kilbom, K., redaktör, stadsfullm., *Kinman, H. S., byrådirektör, *Lindquist, C. C. N. N. C., direktör, *Looström, O. L., sekreterare, *Samuelson, P. O., försäkrings tjänsteman, stadsfullm. (samtliga för åren 1929—1931); Björklund, C. G., borgarråd, stadsfullm., Edén, J. A., tf. jägmästare, Forsell, J. A. S:son, expeditionsförare, Kamph, A. O. L., direktör, Landwall, G. E., byggnadsinspektör, Lind, F. A., rådmann, Lindmark, C. A., skomakarmästare, Olsson, C. J., verkmästare (samtliga för åren 1930—1932);

Anderson, B. T. A., direktör, Branting, G., advokat, stadsfullm., Ekwall, A., överingenjör, Ferm, A. V., snickare, stadsfullm., Forssberg, E. V., direktör, stadsfullm., Johansson, A. R., assistent, stadsfullm., Johansson, J. O., landsorganisations kassör, stadsfullm., Söderlund, O. S., katekeltugnsmakare (samtliga för åren 1931—1933).

Av överståthållarämbetet utsedda valbara personer.

*Creutz, J. W., f. d. assursansdirektör, *Dahl, C. F., byggnadsingenjör, *Ekman, A., krigsråd, *Granholt, C. H., direktör, *Hanner, J. V., revisor, *Rhodin, V., civilingenjör, *Sällström, G. F. W., ingenjör, *Söderlind, J. G., f. d. byråchef (samtliga för åren 1929—1931);

Dahlberg, F., arkitekt, Masreliez, K. V., rådmann, Mellin, A. H., inspektör, Palmqvist, G. T., direktör, Riben, K. A., vice häradshövding, Rundquist, C. A., f. d. rådmann, Schött, C. F. L., ombudsman, von Wolcker, E. J., f. d. kammarrättsråd (samtliga för åren 1930—1932); Bengtsson, R., byggmästare, Bäckström, J. W., grosshandlare, Fries, E. F., vice häradshövding, Petterson, F., byggnadsingenjör, Poignant, J. A., f. d. major, Rydin, L. A. V., regeringsråd, Sjögren, A., direktör, Wennerholm, O. T. H., vice häradshövding (samtliga för åren 1931—1933).

Av Stockholms läns landsting utsedda valbara personer.

*Andersson, G., ombudsman, *Bergström, J., kamrerare, *Holmström, L., godsägare, *Jansson, J. V., lantbrukare, *Jansson, M., lantbrukare, *Johansson, A. W., hemmansägare, *Karlsson, S. J., kommunalskrivare, *Källman, G. W., ombudsman (samtliga för åren 1929—1931);

Andersson, A., lantbrukare, Andersson, C. W. M., snickare, Jansson, J. V., hemmansägare, Källström, J. W., skräddarmästare, von Stedingk, L. R., frih., f. d. kapten, Tottie, H. K. H., statskommissarie, Vasseur, E. G. H., godsägare, Åkerlund, E. A., godsägare (samtliga för åren 1930—1932);

Arhén, R., direktör, Arnberg, K., lantbrukare, Karlsson, A., nämndeman, Mattsson, K., lantbrukare, Molin, G. A., direktör, Sundelius, G. A., bankkamrerare, Wallinder, J. O., folkskollärare, Wulff, D., agronom (samtliga för åren 1931—1933).

Av konungens befallningshavande i Stockholms län utsedda valbara personer.

*Eneroth, H., godsägare, *Forsman, E., direktör, *Hedlund, P. J., ingenjör, *Nilsson, C. E. A., lantbrukare, *Odelberg, V. J. V., hovjägmästare, *Raquette, G. B., kapten, *Stjernstedt, J. L. W., frih., domänintendent, *Wedberg, W. E., lantbrukare (samtliga för åren 1929—1931);

Boström, G. S., godsägare, Elander, A. J., bankdirektör, Eriksson, A., häradssdomare, Kihlberg, E., direktör, Mattsson, O. E., godsägare, von Segebaden, E. G. H., f. d. stadsplaneingenjör, Svanström, J., fabriksör, Svensson, A. F., häradssdomare (samtliga för åren 1930—1932);

Andersson, E., agronom, Brandin, G. G., agronom, Hägg, C. A. A., f. d. landsfogde, Karlsson, K. V., stenhuggare, Lindén, O. A., distriktslantmätare, Nathanson, R., godsägare, Nettelbladt, Hj., förvaltare, Nilsson, Hj., målarmästare (samtliga för åren 1931—1933).

Huvudmän i Stockholms stads sparbank.

Enligt lagen om sparbanker den 29 juni 1923 skola sparbanks angelägenheter omhändervhas

SF-valda led. och rev.

SF-valda led. och rev.

dels av huvudmän, vilka skola såsom representer för insättarna övervaka sparbankens förvaltning, dels av en av huvudmännen utsedd styrelse, som skall handhava den omedelbara ledningen av sparbankens verksamhet.

Av huvudmännen, som skola vara minst tjugo och högst femtio, skall minst en tredjedel utses av kommunalstämma, kommunalfullmäktige, allmän rådstuga, stadsfullmäktige, municipalstämma, municipalfullmäktige, landsting, häradsrätt eller hushållningssällskap. Huvudman skall utses för viss tid, högst fem år. Avgår huvudman före valperiodens utgång, skall ny huvudman utses för den återstående tiden av perioden, så snart ske kan. Huvudman må ej vara tjänsteman i sparbanken och ej heller ledamot av styrelse för eller tjänsteman i annan sparbank. Huvudman må icke i denna sin egenskap åtnjuta arvode. Sparbanks huvudmän skola vara bosatta inom sparbankens verksamhetsområde, såvida ej kungl. maj:ts befallningshavande på grund av särskilda förhållanden finner skäl medgiva undantag härifrån.

Med anledning av den nya sparbankslagen fastställdes överståthållarämbetet den 22 sept. 1924 nytt reglemente för Stockholms stads sparbank att gälla fr. o. m. den 1 dec. 1924. I reglementet stadgas, att huvudmännen skola vara fjortioått till antalet, samt att sexton av dessa skola utses av Stockholms stadsfullmäktige. Övriga trettioått huvudmän utses av de förutvarande huvudmännen. Samtliga utses för en tid av fem kalenderår.

Stadsfullmäktiges senaste val av huvudmän (för åren 1930—1934) ägde rum den 2 dec. 1929.

Av stadsfullmäktige utsedda huvudmän.

Almström, O. H., disponent; Björklund, C. G., borgarråd, stadsfullm.; Eklund, J. M., fabrikör; Ferm, A. V., snickare, stadsfullm.; Gustafson, H. J. A., journalist; Lidman, C. f. d. andre folkskolinspektör; Lindmark, C. A., skomakarmästare; Lybeck, J. A., kammarrättsråd; Magnusson, A. E., byggmästare; Malm, P. L., f. d. stadskamrerare; Månsson, O. P., spårvägsmän, stadsfullm.; Persson, P. G., faktor; Pålsson, E. A. V., slöjdlärare, stadsfullm.; Sandberg, H. K. A., borgarråd, stadsfullm.; Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s ordf.; Zederroth, S. V., kontorist.

Övriga huvudmän.

Antal: 32.

Styrelsen för Stockholms högskola.

(Jfr sid. 348.)

Styrelsen utgöres, enligt av kungl. maj:t den 20 nov. 1903 fastställda grundstadgar, av nio ledamöter, nämligen en ordförande, förordnad av kungl. maj:t för den tid, som av kungl.

maj:t bestämmes, högskolans rektor, en av sven-ska akademien, två av vetenskapsakademien, två av stadsfullmäktige samt en av högskolans lärarråd valda ledamöter. Dessa åtta välja den nionde.

De styrelsens ledamöter, om vilka ej annorledes är stadgat, utses för tre år i sänder. Avgår ledamot, innan tiden för hans uppdrag är ute, väljer den myndighet, vilken utsett honom, ny ledamot för den tid, som för den avgångne återstår.

För revision av högskolans räkenskaper och förvaltning äga stadsfullmäktige årligen utse tre revisorer. Stadsfullmäktiges val av nuvarande ledamöter ägde rum den 3 dec. 1928 och 1 dec. 1930 samt av revisorer den 1 dec. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

*Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm. (för åren 1929—1931); Lindhagen, C. A., f. d. borgmästare, stadsfullm. (för åren 1931—1933).

Övriga ledamöter.

Ekeberg, L. B., f. d. justitieråd, ordf. (förordnad av kungl. maj:t); Tunberg, S. A. D., professor, rektor; Bök, M. F., f. d. professor (vald av svenska akademien); Fries, K. R. E., professor, Phragmén, L. E., f. d. professor, inspektör (valda av vetenskapsakademien); Holmgren, N. F., professor (vald av högskolans lärarråd); Juhlin Dannfelt, C. G., direktör, vice ordf. (vald av högskolans styrelse).

Sekreterare: Guldberg, H. V., revisionssekreterare; kassaförvaltare: Edström, A. S.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1930 års förvaltning utsedda revisorer.

Branting, G., advokat, stadsfullm.; Carlsson, B. A., förste aktuarie; Engberg, J. A., chefredaktör.

Övriga revisorer.

Ljungholm, C. A., hovauditor (utsedd av kungl. maj:t); Johansson, J. E., professor emeritus (vald av vetenskapsakademien).

Styrelsen för institutet för socialpolitisk och kommunal utbildning och forskning i Stockholm.

(Jfr sid. 349.)

Enligt av kungl. maj:t den 13 okt. 1922 fastställda grundstadgar har institutet till ändamål att meddela vetenskaplig undervisning och sprida kunskap i socialpolitiska och kommunala ämnen samt främja samhällsvetenskapernas utveckling.

Institutets styrelse består av en ordförande, förordnad av kungl. maj:t, tjugo ledamöter, som

väljas för fyra år i sänder, samt institutets föreståndare såsom självskriven ledamot. Av de valda ledamöterna utses sju av styrelsen för centralförbundet för socialt arbete, fem av Stockholms stadsfullmäktige, två av styrelsen för Stockholms högskola, två av styrelsen för svenska stadsförbundet, två av styrelsen för svenska landstingsförbundet samt två av styrelsen för svenska landskommunernas förbund. Styrelsen väljer inom sig för ett år i sänder vice ordförande och kassaförvaltare samt äger att i viss utsträckning överlåta sin beslutanderätt å ett verkställande utskott, bestående av styrelsens ordförande och vice ordförande, institutets föreståndare samt tre ledamöter, som styrelsen inom sig utser.

Styrelsens ekonomiska förvaltning granskas årligen av tre revisorer, utsedda en av kungl. maj:t, en av styrelsen för centralförbundet för socialt arbete och en av Stockholms stadsfullmäktige.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamöter (årseende åren 1931—1934) ägde rum den 15 dec. 1930 och av revisor den 1 dec. s. å.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Guinchard, A. J. J., direktör för stadens statistiska kontor; **Rydén, O. B.**, överlärare; **Ståhl, A. E.**, filare; **Vanner, O. A.**, redaktör; **Åkerlindh, J. G.**, direktör, kassaförvaltare (se nedan).

Övriga ledamöter.

Huss, E. G., generaldirektör, ordf. (se nedan) (förordnad av kungl. maj:t); **Bagge, G. A.**, professor, institutets föreståndare (se nedan); **Brisman, S. B.**, professor, **Fjällbäck Holmgren, Karin H.**, fru, **Hesselgren, Kerstin**, yrkesinspektris, **Lagercrantz, C. G.**, bankdirektör, **Larsson, Oscar E.**, borgarråd, stadsfullm., **Svensson, C. E.**, överdirektör, vice ordf. (se nedan), **Wallenberg, J. O.**, f. d. kapten (utsedda av styrelsen för centralförbundet för socialt arbete); **Bendixson, I. O.**, professor emeritus, inspektör, **Tunberg, S. A. D.**, professor (se nedan) (utsedda av styrelsen för Stockholms högskola); **Borgström, A. G. S.**, justitieråd, **Öhman, I. E.**, häradshövding (utsedda av styrelsen för svenska stadsförbundet); **Linders, S.**, tf. domänintendent, **Odén, S. A.**, sekreterare, (utsedda av styrelsen för svenska landstingsförbundet); **Anderson, A.**, riksgäldsfullmäktig (se nedan), **Bengtsson, S.**, lantbrukare (utsedda av styrelsen för svenska landskommunernas förbund).

Styrelsens verkställande utskott.

Anderson, A.; **Bagge, G. A.**; **Tunberg, S. A. D.**; **Huss, E. G.**, ordf.; **Svensson, C. E.**, vice ordf.; **Åkerlindh, J. G.**

Institutets föreståndare.

Bagge, G. A., professor.

SE-valda led. och rev. *Av stadsfullmäktige för granskning av 1930 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.*

Månsson, O. P., spårvägsman, stadsfullm.

Övriga revisorer.

Söderbaum, B. A., tf. andre kauslissekreterare (utsedd av kungl. maj:t); **Bolin, E. I.**, fil. lic. (utsedd av centralförbundet för socialt arbete).

Kungl. direktionen över Stockholms stads undervisningsverk.

Karlavägen 79, Ö. (Östermalms läroverk, ingång genom högra flygeln); expeditionstid: måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar (under sommarferierna torsdag) 11,30—12,30; t. (6) 7 12 28.

Enligt kungl. instruktionen den 2 dec. 1905, med ändring den 19 sept. 1929, utgör denna direktion eforalstyrelse för de i huvudstaden inrättade allmänna läroverken; den skall i denna egenskap jämlikt läroverksstadgan bl. a. hava uppsikt över läroverken, utsätta dagar för termins början och slut, utse vittnen för studentexamen ävensom för samtliga omförmälda läroverk med undantag av nya elementarskolan utse inspektör. Direktionen förvaltar vidare, därest icke annorlunda är särskilt föreskrivet, donationsmedel, som nya elementarskolan erhållit till stipendier eller för annat ändamål; handlägger huvudsakligast ekonomiska frågor rörande högre lärarinneseminarier och den därmed förenade normalskolan för flickor; verkställer utbetaltning av avlönings- och arvodesmedel till lärarpersonal och övriga tjänstemän vid de allmänna läroverken i Stockholm och till lärare och lärarinnor vid högre lärarinneseminarier; samt handhaver vården av fonder och stiftelser, som ställts under direktionens förvaltning.

Direktionen utgöres av följande ledamöter, nämligen: överståthållaren såsom ordförande, ärkebiskopen (i visst fall ordförande), en av Stockholms stads konsistorium utsedd ledamot, en av magistraten utsedd ledamot, två av stadsfullmäktige utsedda ledamöter, de tre i tjänsten äldsta av rektorerna vid högre latinläroverket å Norrmalm, högre allmänna läroverket å Södermalm, högre realläroverket å Norrmalm, högre allmänna läroverket å Östermalm, högre allmänna läroverket å Kungsholmen samt högre allmänna läroverket för flickor, den i tjänsten äldste av rektorerna vid huvudstadens realskolor, rektor vid nya elementarskolan samt rektor vid högre lärarinneseminarier. Ledamot, som icke är självskriven, utses för tre kalenderår.

Det senaste valet av stadsfullmäktiges ledamöter (för åren 1931—1933) ägde rum den 1 dec. 1930.

SF-
valda
led.
och
rev.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; Welin, K. G. A., f. d. trafikdirektör.

Övriga ledamöter.

Elmquist, G. H., överståthållare, självskr. ordf.; Söderblom, L. O. J., ärkebiskop; *Bengtson, H. G. V., kyrkoherde (utsedd av konsistorium för åren 1929—1931); Masreliez, K. V., rådman (utsedd av magistraten för åren 1930—1932); Hedström, J. S., rektor; Lundqvist, N. J., rektor; Söderborg, B. J. A., rektor; Sjöwall, C. A., rektor; Bohlin, K. H., rektor; Fähræus, G. R., rektor.

Kamrerare: Olson, P. H., lektor; sekreterare: Lené, G. A., lektor.

Lokalstyrelser vid allmänna läroverken.

Enligt § 207 i den av kungl. maj:t den 28 sept. 1928 utfärdade nya stadgan för rikets allmänna läroverk, i dess lydelse enligt kungl. kungörelse den 27 juni 1929, skall vid varje allmänt läroverk finnas en lokalstyrelse, bestående i Stockholm av en av överståthållarämbetet och två av stadsfullmäktige för en tid av fyra år utsedda ledamöter, läroverkets rektor och tillsyningslärare, där sådan är förordnad, eljest en ledamot, som läroverkskollegiet för en tid av fyra år inom sig utser. (Beträffande lokalstyrelsen vid nya elementarskolan har kungl. maj:t den 23 aug. 1929 föreskrivit, att två av dess ledamöter skola utses av överståthållarämbetet och en av stadsfullmäktige.) Vid frågor, som angå hygieniska förhållanden, skall skolläkaren äga säte och stämma i lokalstyrelsen. Samma befogenhet tillkommer vederbörande klassföreståndare vid frågor om befrielse från eller nedsättning i terminsavgifter. Styrelsen utser årligen inom sig ordförande och vice ordförande.

Lokalstyrelsen, som i sin verksamhet skall söka förmedla ett gott och förtroendefullt förhållande mellan läroverket och det samhälle, inom vilket läroverket är beläget, har i främsta rummet att handlägga sådana ärenden, som sammanhänga med kommunens ekonomiska åtgärdanden gentemot läroverket samt att i dessa avseenden tillvarata såväl läroverkets som kommunens intressen. Lokalstyrelsen åligger enligt läroverksstadgan särskilt bl. a. att förvalta läroverkets byggnadsfond (jfr dock nedan), att beträffande byggnads- och reparationsföretag för läroverkets behov, som skall bekostas av vederbörande kommun, efter läroverkskollegiets hörande anmäla behovet hos stadsfullmäktige, att beträffande dylikt företag, som skall bekostas av läroverkets byggnadsfond, låta uppgöra ritning och kostnadsförslag, underställa desamma skolöverstyrelsen och byggnadsstyrelsen

samt efter vederbörlig fastställelse bringa företaget till verkställighet, att till stadsfullmäktige göra erforderliga framställningar om anslag till nyanskaffning och underhåll av inredning och möbelutrustning för läroverket ävensom angående rektorsbostads anskaffande och underhåll eller angående hyresersättning åt rektor, att på framställning av läroverkets rektor besluta om läroverkslokalernas disposition för andra ändamål än undervisningsändamål, att bestämma om befrielse från eller nedsättning i terminsavgifter, att antaga och entlediga vaktmästare, eldare och övrig betjäning samt fastställa instruktion för dem, att på förslag av rektor och efter samråd med övriga läroanstalter i staden bestämma förläggningen av den dagliga undervisningstiden, att närvara vid realexamen (jfr sid. 330), utse vittne vid studentexamen ävensom närvara vid årsavslutningen m. m.

Det i läroverksstadgan införda stadgandet om skyldighet för lokalstyrelse att förvalta resp. läroverks byggnadsfond äger ej tillämpning å huvudstadens allmänna läroverk (med undantag av nya elementarskolan). För förstnämnda läroverk finnes en gemensam byggnadsfond vilken förvaltas av drätselnämnden (se sid. 330). Nya elementarskolans byggnadskassa förvaltas däremot av skolans lokalstyrelse (jfr sid. 330).

Lokalstyrelserna trädde i verksamhet den 1 juli 1929. Å stadsfullmäktige ankommande val av ledamöter i dessa (för tiden 1 juli 1929—30 juni 1933) ägde rum den 18 mars, 28 juni och 16 sept. 1929 (fyllnadsval den 16 sept. och 21 okt. 1929).

Högre latinläroverket å Norrmalm.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Hedén, f. Cederlund, Eva H. M., folkskollärarinna; Hernlund, C. A. V., byrådirektör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Ahlberg, A. W., rektor, ordf. (självskr.); Bokander, H. G. E., kyrkoherde, vice ordf. (utsedd av överståthållarämbetet); Lagerqvist, A. V., läroverksadjunkt (utsedd av läroverkskollegiet).

Högre allmänna läroverket å Södermalm.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Johansson, C. J., journalist; Masreliez, G. V., överdirektör, stadsfullm., vice ordf.

Övriga ledamöter.

Lundqvist, N. J., rektor, ordf. (självskr.); Elfors, A. H., disponent (utsedd av överståthållarämbetet); Eneroth, A. O., vik. lektor (utsedd av läroverkskollegiet).

Högre realläroverket å Norrmalm. *Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.*

Borge, O. F., fil. d:r; Källström, N. A., tf. sekreterare.

Övriga ledamöter.

Söderborg, B. J. A., rektor, ordf. (självskr.); Hallberg, H. E., kyrkoherde, vice ordf. (utsedd av överståthållarämbetet); Björnsson, N. M., läroverksadjunkt (utsedd av läroverkskollegiet).

Högre allmänna läroverket å Östermalm.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Juhlin Dannfelt, f. Gentele, Brita E., fru; Storgård, G., folkskollärare.

Övriga ledamöter.

Hedström, J. S., rektor, ordf. (självskr.); Källander, A. J., kyrkoherde, vice ordf. (utsedd av överståthållarämbetet); Bergholm, C. J., lektor (utsedd av läroverkskollegiet).

Högre allmänna läroverket å Kungsholmen.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Hermansson, K. T. E., vaktmästare, stadsfullm.; Trönberg, P., överlärare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Rönnholm, N. A., rektor, ordf. (självskr.); Sandstedt, E., advokat, vice ordf. (utsedd av överståthållarämbetet); Anjou, N. J., läroverksadjunkt (utsedd av läroverkskollegiet).

Högre allmänna läroverket för flickor.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Branting, f. Lind, Rina E., fru; Järte, f. Montelin, Ester L., fru, stadsfullm., vice ordf.

Övriga ledamöter.

Lundberg, K. V. J., rektor (självskr.); Ploman, E., rådman, ordf. (utsedd av överståthållarämbetet); Wiknerz, A., lektor (utsedd av läroverkskollegiet).

Nya elementarskolan.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Berg, J. G., läroverksadjunkt.

Övriga ledamöter.

Bohlin, K. H., rektor, ordf. (självskr.); Andræ, S. E. J., kyrkoherde, Cronvall, P. A., jur. utr.

och fil. kand., vice ordf. (utsedda av överståthållarämbetet); Holmberg, J., läroverksadjunkt (utsedd av läroverkskollegiet).

Vasa realskola.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Arnemark, G. E., järnvägstjänsteman, stadsfullm.; Johansson, A. R., assistent, stadsfullm., vice ordf.

Övriga ledamöter.

Grimlund, H. V. A., rektor, ordf. (självskr.); Josephson, H. V., direktör (utsedd av överståthållarämbetet); Holm, N. E., läroverksadjunkt (utsedd av läroverkskollegiet).

Katarina realskola.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Klefbeck, E. A., kyrkoherde, vice ordf.; Zetterlund, C. R., kontorschef.

Övriga ledamöter.

Sjöwall, C. A., rektor, ordf. (självskr.); Eiffors, A. H., disponent (utsedd av överståthållarämbetet); Schlachter, F. W. H., läroverksadjunkt (utsedd av läroverkskollegiet).

Revisorer av allmänna läroverkens byggnadsfond.

(Jfr sid. 328.)

Enligt kungl. brev till överståthållarämbetet den 23 juli 1869 skall den för huvudstadens allmänna läroverk (med undantag av nya elementarskolan; jfr nedan) gemensamma byggnadsfonden användas till nybyggnad och reparation av läroverkshus enligt föreskrifter, som stadsfullmäktige efter hörande av direktionen över Stockholms stads undervisningsverk åger att meddela. Enligt läroverksstadgan skall byggnadsfond därjämte användas till brandförsäkring och andra med läroverksfastigheter förenade utgifter. Efter medgivande av kungl. maj:t kan dylik fond även användas till anskaffande av inventarier m. m. Förvaltningen av fonden, vars inkomst är en terminsavgift av 5 kr. av varje lärjunge, handhaves i Stockholm av drätselnämnden. Granskning av drätselnämndens förvaltning av byggnadsfonden skall enligt ovan nämnda kungl. brev verkställas av fyra revisorer, av vilka två utses av stadsfullmäktige och två, jämte två suppleanter, av direktionen över Stockholms stads undervisningsverk.

Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 1 dec. 1930.

SF-valda led. och rev.

**SE-
valda
led.
och
rev.** *Av stadsfullmäktige för granskning
av 1930 års räkenskaper och för-
valtning utsedda revisorer.*

Ericson, T., grosshandlare; **Ljungberg, K.**, ekono-
midirektör.

Övriga revisorer

(utsedda av direktionen över Stockholms stads
undervisningsverk).

Bengtson, H. G. V., kyrkoherde; **Hedström, J. S.**,
rektor.

Suppleanter: **Fähræus, G. R.**, rektor; **Söder-
borg, B. J. A.**, rektor.

**Revisorer av byggnadskassan vid sta-
tens provskola, Nya elementarskolan.**

Byggnadskassan vid nya elementarskolan är
enligt § 10 i skolans reglemente den 2 dec.
1905 avsedd att användas till årlig avbetalning
å ett av staden år 1896 för till- och ombygg-
nad av skolans byggnad lämnat räntefritt lån
ävensom till bestridande av vissa andra med
fastigheten förenade utgifter. (I olikhet mot vad
som gäller beträffande stadens övriga allmänna
läroverk har kommunen icke åtagit sig att till-
handahålla undervisningslokaler för nya elemen-
tarskolan.) Vården av byggnadskassan har tidi-
gare enligt § 15 i skolans reglemente samt § 219
i 1905 års läroverksstadga åvilat rektor jämte en
av kollegiet och två av stadsfullmäktige utsedda
delegerade. Sedan jämlikt kungl. brev den 23
aug. 1929 särskild lokalstyrelse i enligt med
1928 års läroverksstadga inrättats vid nya ele-
mentarskolan (jfr sid. 329), har denna lokalsty-
relse övertagit förvaltningen av skolans bygg-
nadskassa.

Räkenskaperna över förvaltningen av bygg-
nadskassan skola jämlikt § 225 mom. 2 i 1928
års läroverksstadga årligen granskas av två revi-
sor, av vilka en utses av stadsfullmäktige och
en av direktionen över Stockholms stads und-
ervisningsverk.

Stadsfullmäktiges senaste val av revisor skedde
den 1 dec. 1930.

*Av stadsfullmäktige för granskning
av 1930 års räkenskaper utsedd
revisor.*

Stenholm, R. W., metallarbetare, stadsfullm.

Övrig revisor

(utsedd av direktionen över Stockholms stads
undervisningsverk).

Masreliez, K. V., rådman.

**Vittnen vid den muntliga prövningen
i real(skol)examen.**

Jämlikt § 69 mom. 3 av 1905 års läro-
verksstadga skall vederbörande kommunalsty-
relse utse minst tre ojäviga examensvittnen, vilka
jämte eforus och inspektör skola närvara vid
den muntliga prövningen i realskolexamen. Dessa
vittnen äga jämlikt stadgans § 76 mom. 3 att
bestämma de delar av 6:e klassens kurs, i vilka
den muntliga prövningen skall verkställas. En-
ligt 1928 års läroverksstadga åligger det leda-
möterna av vederbörande läroverks lokalstyrelse
(se sid. 328) att närvara vid realskolexamen (en-
ligt nya stadgen benämnd realexamen).

Med avseende å de kommunala mellansko-
lorna ävensom de enskilda läroverk, som äga
anställa real(skol)examen, gäller emellertid fort-
farande föreskriften i 1905 års läroverksstadga
om sättet för utseende av vittnen vid nämnda
examen.

Stadsfullmäktiges val av examensvittnen för
vårterminen 1931 vid kommunala mellanskolorna
samt vissa samskolor ägde rum den 30 mars
1931.

**Stockholms kommunala mellan-
skolor.**

Ahnlund, N. G., professor; **Andersson, P.**, över-
lärare, stadsfullm.; **Danielsson, T. H.**, tjänste-
man; **Juhlin Dannfelt, f. Gentele**, Brita E., fru;
Lindberg, A. A., överlärare; **Nilsson, P. E.**,
direktör; **Oscarson, A. V.**, byrådirektör; **Ram-
sjö, K. O. V.**, fortsättningsskolinspektör; **Stor-
gård, G.**, folkskollärare; **Ström, f. Hånes**,
Hildegard A., fru, stadsfullm.; **Wahlund, K. H.**
M., lärare; **Wibom, T. H.**, kapten; **Winkler**,
E. S., postmästare; en vakant.

Palmgrenska samskolan.

Björkman, J. W., direktör; **Järte, f. Montelin**,
Ester L., fru, stadsfullm.; **Théel, f. Roth**, Eli-
sif, fru, stadsfullm.; **Vanner, O. A.**, redaktör;
Wassberg, A., f. d. överlärare.

Grevesmühliska samskolan.

Hallberg, F. E. W., kammarrättsråd; **Hedén, f.**
Cederlund, Eva H. M., folkskollärarinna;
Hedin, Clara C. H., fröken; **Looström, O. L.**,
sekreterare; **Widerström, Karolina O.**, med.
lic.

Stockholms samgymnasium.

Aspegren, O. G. T., aktuarie; **Fjällbäck Holm-
gren, Karin H.**, fru; **Holmström, J. G.**, byrå-
direktör; **Lidman, C.**, f. d. andre folkskolin-
spektör; **Nyblom, f. Bergström**, Eva M. C.,
redaktör, stadsfullm.

Revisorer hos Grevesmühliska samskolan.

(Jfr sid. 347.)

Efter framställning från direktionen för Grevesmühliska samskolan beslöto stadsfullmäktige den 13 jan. 1913 åtaga sig att årligen utse två revisorer för granskning av skolans räkenskaper och förvaltning. Räkenskapsåret vid skolan omfattar numera enligt kungl. brev den 23 juli 1926 tiden 1 juli—30 juni. Senaste val ägde rum den 1 dec. 1930.

Beräffande real(skol)examensvittnen se ovan.

Av stadsfullmäktige för granskning av räkenskaper och förvaltning för tiden 1 juli 1930—30 juni 1931 utsedda revisorer.

Forsell, J. A. S:son, expeditörsföreståndare; von Schultz, f. Wedin, Sigrd E., fru.

Styrelsen för första dövstumskoldistriktet.

(Jfr sid. 347.)

Första distriktet omfattar Stockholms stad, Stockholms län, Södermanlands län, Västmanlands län, Östergötlands län, Norrköpings stad och Gotlands län. Enligt lagen angående dövstumundervisningen den 31 maj 1889 skola ledamöterna i förevarande skolstyrelse utses av vederbörande landsting och stadsfullmäktige i de städer, som ej i landsting deltaga, därvid varje landsting och sådan stad väljer efter folkmängden inom sitt område en ledamot för varje fullt tal av nittio tusen; på enahanda sätt väljas suppleanter till lika antal som ledamöter. Stockholms stad äger således i styrelsen numera insätta fem ledamöter med suppleanter. Valen avse en tid av fyra kalenderår. Stadsfullmäktige utse också årligen en revisor med suppleant.

Styrelsens ledamöter liksom även revisorer, resp. i deras ställe inkallade suppleanter, äga åtnjuta dagtraktamente och resekostnadsersättning, en var av den kommun, som honom utsett, enligt för landstingsmän gällande grunder. Dagtraktamentet utgår med 9 kr. per dag för personer, som äro bosatta å orten för sammanträdet, och med 12 kr. för övriga.

Stadsfullmäktiges val av nuvarande ledamöter ägde rum den 20 febr. och 3 dec. 1928 samt 1 dec. 1930. Senaste val av revisorer skedde den 1 dec. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Almström, O. H., disponent (för åren 1929—1932); Forsell, J. A. S:son, expeditörsföreståndare (för åren 1931—1934); Ramstedt, J. O., f. d. överståthållare, ordf. (för åren 1931—1934); Söderlind, J. G., f. d. byråchef, vice ordf. och kassadir. (för åren 1931—

1934); Wassberg, A., f. d. överlärare (för åren 1929—1932).

Suppleanter: Ahlén, S., kommunalarbetare (för åren 1929—1932); Björling, J., folkskollärare (för åren 1931—1934); Lindholm, J. F., maskinarbetare (för åren 1931—1932); Nilsson, C. R., ombudsman, stadsfullm. (för åren 1931—1934); Rinander, Hedvig N., f. d. lärarinna vid högre folkskolorna (för åren 1931—1934).

Övriga ledamöter.

Antal: 9 (jämte lika många suppleanter).

Sekreterare och kamrerare: Holmström, K. E., notarie i domänstyrelsen.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1930 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Larsson, f. Karlsson, Jenny A. F., fru.
Suppleant: Wallers, A. E., verkställare.

Övriga revisorer.

Antal: 7 (jämte lika många suppleanter).

Nämnden för dövstumundervisningen i första distriktet.

I lagen angående dövstumundervisningen den 31 maj 1889 är stadgat, att skolstyrelsens beslut, där desamma angå anskaffande av erforderliga lokaler för skola eller skolas årliga utgiftsstat, skola underställas vederbörande landstings och stadsfullmäktiges prövning. Uppstå därvid olika beslut, skall frågans avgörande hänskjutas till en nämnd, till vilken landsting eller stad, som ej i landsting deltagit, för varje år väljer, efter folkmängden inom sitt område, en ledamot för varje fullt tal av trettio tusen. På enahanda sätt väljas suppleanter till lika antal som ledamöter. Denna nämnd sammanträder på kallelse av skolstyrelsens ordförande, där skolstyrelsen har sitt säte, och bör minst halva antalet av ledamöterna vara tillstädes, om giltigt beslut skall kunna fattas.

Nämndens ledamöter äga åtnjuta dagtraktamente och resekostnadsersättning enligt samma grunder, som gälla för dövstumskoldistriktets styrelse och revisorer (se ovan).

Nämnden för dövstumundervisningen i första distriktet innefattar utom Stockholms stad även Stockholms län, Södermanlands län, Västmanlands län, Östergötlands län, Norrköpings stad och Gotlands län.

Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 1 dec. 1930 för år 1931.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Andersson, J. Edvin, ombudsman, stadsfullm.; Berndtson, C. F., verkställare; Hagman, E. O.

SF-valda led. och rev.

**SF-
valda
led.
och
rev.**

kanslichef; **Hedelius**, A. H., lärare vid högre folkskolorna, stadsfullm.; **Holmblad**, D. G. A., grosshandlare; **Larsson**, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; **Linde**, N., förtroendeman; **Nyblom**, f. Bergström, Eva M. C., redaktör, stadsfullm.; **Ramstedt**, J. O., f. d. överståthållare; **Rinander**, Hedvig N., f. d. lärarinna vid högre folkskolorna; **Suhr**, S., ekonomichef; **Söderlind**, J. G., f. d. byråchef; **Wassberg**, A., f. d. överlärare; **Wellin**, Bertha, sjuksköterska; **Wiberg**, G. E., förtroendeman; en vakant.

Suppleanter: **Ahlén**, S., kommunalarbetare; **Björkman**, O. E., förmän; **Blom**, J. E., maskinarbetare; **Boije af Gennäs**, S. J. A., f. d. rektor; **Engberg**, H. A., typograf; **Eriksson**, F. M., faktor; **Hultgren**, f. Stålander, Helena A. J., fru; **Kjellström**, S. O., ingenjör; **Lindqvist**, G. R., redaktör, stadsfullm.; **Nilson**, A. G., direktör; **Nilsson**, O., direktör, stadsfullm.; **Pålsson**, E. A. V., slöjdlärare, stadsfullm.; **Skålander**, O. A., ombudsman; **Täckholm**, T. O., skötare; **Winqvist**, K. M., järnvägstjänsteman; en vakant.

Övriga ledamöter.

Antal: 28 (jämte lika många suppleanter).

Styrelsen för tekniska skolan i Stockholm.

(Jfr sid. 350.)

Enligt skolans stadgar den 10 juli 1891 (med ändring den 29 nov. 1918) utgöres skolans styrelse av en ordförande, som (efter förslag av skolöverstyrelsen) förordnas av kungl. maj:t, samt av fem för en tid av tre år valda ledamöter, av vilka en (efter förslag av skolöverstyrelsen) utses av kungl. maj:t, en av stadsfullmäktige, en av lärarkollegiet vid tekniska högskolan, en av akademien för de fria konsterna och en av svenska slöjdföreningens styrelse, varjämte skolans föreståndare är ledamot av styrelsen.

Senaste valet av stadsfullmäktiges representant ägde rum den 15 sept. 1930 och avser tiden 1 okt. 1930—30 sept. 1933.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Pehrson, A. T., rektor.

Övriga ledamöter.

Hjortzberg, G. O., professor (utsedd av akademien för de fria konsterna); **Ljungberg**, K. J., professor (utsedd av tekniska högskolans lärarkår); **Ekman**, B. O., f. d. distriktschef, ordf., **Thiel**, A. S., grosshandlare, vice ordf. (utsedda av kungl. maj:t); **Paulson**, N. B. G., direktör (utsedd av svenska slöjdföreningen); **Thorén**, T., arkitekt, rektor.

Sekreterare: **Henriques**, E., advokat; bibliotekarie: **Efvergren**, C. J., fil. dr.; kassaförvaltare: **Åkerlund**, O. A., f. d. kamrerare.

Direktionen över navigationsskolan.

Den första svenska undervisningsanstalten för sjömän var den år 1658 inrättade styrmansskolan i Stockholm. Denna ägde bestånd ända till år 1841, då kungl. maj:t förordnade om upprättande av navigationsskolor i Stockholm och vissa andra städer.

Vid varje navigationsskola skall enligt nu gällande reglemente för navigationsskolorna i riket den 29 mars 1912 finnas en direktion, bestående av fem eller sju ledamöter, som för en tid av två år utses av vederbörande stadsfullmäktige bland skeppsredare, sjökaptener och andra för uppdraget lämpliga män. Därest skolan, såsom i Stockholm är fallet, omfattar maskinistavdelning, bör en av direktionens ledamöter äga insikt och erfarenhet på det maskintekniska området. Stadsfullmäktige äga bestämma, om direktionen skall bestå av fem eller sju ledamöter. Stadsfullmäktige utsågo den 2 dec. 1929 sju ledamöter för åren 1930 och 1931 (fyllnadsval den 15 sept. 1930).

Ledamöter.

***Lindley**, Ch. G., förtroendeman; ***Palmkvist**, K. W., förmän; ***Ramberg**, J. C., sjökaptän; ***Tolléus**, A. H., civilingenjör; ***Wallenberg**, J. O., f. d. kapten, ordf.; ***Westman**, A. H., ombudsman; ***Zander**, B. I., kapten, direktör, vice ordf.

Styrelsen för Stockholms borgarskola.

(Jfr sid. 350.)

Enligt stadgarna för borgarskolesällskapet den 26 april 1886 med senaste ändringar den 26 maj 1913 består skolans styrelse av åtta av stadsfullmäktige, en av Stockholms hantverksförening och sju av borgarskolesällskapet valda ledamöter. De av stadsfullmäktige valda ledamöterna utses för fyra år. För granskning av skolans räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen en revisor.

Stadsfullmäktiges val av nuvarande ledamöter skedde den 5 dec. 1927 (fyllnadsval den 18 juni 1928 och 20 dec. 1929) samt 2 dec. 1929. Senaste val av revisor ägde rum den 1 dec. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Björkman, J. W., direktör (för åren 1930—1933); ***Carlsson**, O., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm. (för åren 1928—1931); ***Jacobi**, N. A., förste aktuarie (för tiden t. o. m. år 1931); **Lund**, C. J., fabrikör (för åren 1930—1933); ***Magnusson**, P. K., förgyllare, stadsfullm., vice kassaförval-

tare (för åren 1928—1931); *Nordgren, R. E., överläkare (för åren 1928—1931); Sjöström, Chr., kontorschef (för åren 1930—1933); Wassberg, A., f. d. överlärare (för åren 1930—1933).

Övriga ledamöter.

Björklund, C. G., borgarråd, stadsfullm., vice ordf., Cervin, N. H., fabrikör, stadsfullm., kassakontrollant, Elmquist, G. H., överståthållare, ordf., Eneström, H. A. M., kommandör, kassaförv., Fischier, P. E. M., f. d. rektor, Ringholm, K. E., direktör, en vakant (utsedda av borgarskolesällskapet); Lindmark, C. A., skomakarmästare (utsedd av Stockholms hantverksförening).

Skolföreståndare och sekreterare: Nilsson, S., rektor; ledare av skolans föreläsningsslinje: Fischier, P. E. M., f. d. rektor.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1930 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Lidman, C., f. d. andre folkskolinspektör.

Övriga revisorer

(utsedda av borgarskolesällskapet).

Forssberg, E. V., direktör, stadsfullm.; Lindahl, O. A., aukt. revisor.

Suppleant: Hansen, H. F., grosshandlare.

Revisorer hos Stockholms arbetareinstitut.

(Jfr sid. 356.)

Enligt § 13 i av stadsfullmäktige den 17 maj 1915 godkända förnyade stadgar för Stockholms arbetareinstitutsförening skall institutets ekonomiska förvaltning årligen granskas av fyra revisorer, av vilka två, jämte en suppleant, utses av stadsfullmäktige och två, jämte en suppleant, av föreningen vid dess årsmöte i maj månad. Institutets räkenskapsår räknas fr. o. m. 1 maj t. o. m. 30 april.

Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 1 dec. 1930.

Av stadsfullmäktige för granskning av löpande räkenskapsårs ekonomiska förvaltning utsedda revisorer.

Ahlén, S., kommunalarbetsare; Malm, C. G., direktör.

Suppleant: Jakobsson, S. G., snickare.

Övriga revisorer

(valda av arbetareinstitutsföreningen).

Berggren, C. H., bokhållare; Lidmark, K. W., kontorist.

Styrelsen för stiftelsen Stockholms konserthus.

Enligt av kungl. maj:t den 23 maj 1919 fastställt reglemente har stiftelsen till ändamål att äga och förvalta det konserthus, som uppförts i kvarteret Konserthuset (vid Hötorget) å av stadsfullmäktige den 17 dec. 1918 kostnadsfritt upplåten tomt, samt att själv eller genom lämpligt organ därstädes bedriva regelbunden konsertverksamhet, väsentligen inriktad på att göra god konst tillgänglig för de breda lagren av huvudstadens befolkning utan tillgodoseende av enskildas ekonomiska intressen. Därvid skall huvudvikten läggas dels vid uppnående och bibehållande av en verkligt hög konstnärlig nivå, dels, och i lika hög grad, vid musikens popularisering genom talrika konserter med billiga inträdesavgifter. Stiftelsen trädde i verksamhet i april 1926, då konserthuset blev färdigt att tagas i bruk.

Stiftelsens styrelse består av nio personer, varav stadsfullmäktige utse två och kungl. maj:t en samt de övriga sex första gången utsetts av den för ästadkommandet av ett konserthus verksamma Stockholms konserthuskommitté. De sistnämnda sex, som valts för obestämd tid, komplettera vid behov sig själva; skulle deras antal vid något tillfälle nedgå under fyra, skola de återstående som valkorporation förstärkas med tre ledamöter, utsedda av resp. chefen för ecklesiastikdepartementet, överståthållaren och preses för musikaliska akademien. Stiftelsens förvaltning granskas årligen av två revisorer, en utsedd av stadsfullmäktige och en av musikaliska akademien. Frågan om ansvarsfrihet prövas av överståthållarämbetet.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamöter i styrelsen ägde rum den 5 dec. 1927 (för åren 1928—1931) och senaste val av revisor den 1 dec. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

*Magnusson, P. K., förgyllare, stadsfullm.; *Welin, K. G. A., f. d. trafikdirektör.

Övriga ledamöter.

Philipson, S. I. W., vice häradsförvaldare, ordf. (utsedd av kungl. maj:t); Kjellberg, J. H. R. C:son, bankdirektör, Lidfors, E., advokat, sekr., Marks von Würtemberg, E. T., president i Svea hovrätt, vice ordf., Rangström, A. J. T., tonsättare, Wallenberg, f. Nickelsen, Alice O. C., fru, Örne, A. E., generalpostdirektör. Konserthuschef: Ehlin, G. S. W.

Av stadsfullmäktige för granskning av stiftelsens ekonomiska förvaltning för tiden 1 juni 1930—31 maj 1931 utsedd revisor.

Wiklund, E. O., förste amanuens, stadsfullm.

SE-
valda
led.
och
rev.

**SF-
(SK-)
valda
led.
och
rev.**

Övrig revisor

(utsedd av musikaliska akademien).

Thulin, G., regeringsråd.

Programrådet för rundradioverksamheten.

Genom beslut den 3 okt. 1924 bemyndigade kungl. maj:t telegrafstyrelsen att med aktiebolaget Radiotjänst träffa avtal om rätt för bolaget att bedriva rundradioverksamhet i Sverige, under villkor, bl. a., att vid sidan av bolagets styrelse skulle för biträde med upprättande och granskning av radioprogram finnas ett programråd med den närmare uppgift och sammansättning, som kungl. maj:t efter förslag av bolaget bestämde.

Enligt för programrådets verksamhet nu gällande, av kungl. maj:t den 15 okt. 1926 fastställda föreskrifter har programrådet till uppgift att vara ett vid sidan av ab. Radiotjänsts styrelse stående organ för samtliga svenska rundradioprograms granskning och bedömande från allmänna synpunkter. Det åligger icke rådet att taga direkt befattning med det löpande arbetet för programmets anordnande och sammansättning eller att bära ansvar för programvalet, men rådet äger befogenhet att självständigt granska programmen, att taga del av inkomna anmärkningar mot desamma samt att till kungl. maj:t eller bolagets styrelse ingiva de framställningar beträffande programmens innehåll eller ifråga om riktlinjer för programverksamheten, vartill rådet kan finna anledning.

Programrådet består av högst nio ledamöter, av vilka telegrafstyrelsen, musikaliska akademien och stadskollegiet i Stockholm vardera utse en samt folkbildningsförbundet och arbetarnes bildningsförbund tillsammans en. Övriga ledamöter intill fastställt antal utses av kungl. maj:t; en av dessa skall tillika vara ordförande i rådet och en representant för de enskilda sammanslutningar, vilka driva rundradiostationer. Ab. Radiotjänsts verkställande direktör och programchef böra och styrelsens ledamöter och suppleanter äro berättigade att bevista programrådets sammanträden samt deltaga i därvid förekommande överläggningar men ej i besluten.

Stadsfullmäktiges val av ledamot (för obestämd tid) ägde rum den 15 jan. 1925.

Av stadskollegiet utsedd ledamot.

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s ordf.

Övriga ledamöter.

Brusewitz, A. K. A., professor, Henriksson, F., legationsråd, ordf., Skarstedt, U. H., redaktör (representant för enskilda rundradiosammanslutningar), Wettergren, K. E. W. F., chef för kungl. dramatiska teatern, en vakant (samtliga utsedda av kungl. maj:t); Lemoine, A. S., förste byråingenjör (utsedd av telegrafstyrelsen); Mo-

rales, O. J. M., professor (utsedd av musikaliska akademien); Thomson, A. N., undervisningsråd (utsedd av folkbildningsförbundet och arbetarnes bildningsförbund).

Suppleant (för den sistnämnde): Hjelmqvist, J. F. B., stadsbibliotekarie.

Sekreterare: Ginsburg, M., sekreterare i ab. Radiotjänst.

Styrelsen för C. F. Lundströms stiftelse.

Stiftelsen, tillkommen på grund av godsägaren C. F. Lundströms testamente av den 1 mars 1904, avser att genom bidrag från avkastningen av stiftelsens fond till svenska medborgare främja: 1) vetenskapliga och praktiska undersökningar och uppfinningar av väsentligt gagn för landets industri eller jordbruk, ej minst naturliga binärningar till det senare; 2) nya eller befintliga företag till den arbetande befolkningens gagn i ekonomiskt och moraliskt avseende, såsom tidsenliga bostäder med billiga hyror, egna hem, vård om barnen under föräldrarnas arbetstid m. m.; 3) uppkomsten av nya eller förbättring av befintliga slöjder och näringar samt undervisning i allmännyttiga sådana genom arbetsstugor, slöjd- och yrkesskolor m. m.; 4) utgivandet av populära skrifter i förenämnda ämnen eller äsyftande folkets uppfostran i moralisk och sansat frisinad anda, ävensom föreläsningar i samma syfte. Stiftelsens fond uppgår f. n. till c:a 300,000 kr. Av avkastningen skall lägst $\frac{1}{4}$ och högst $\frac{1}{3}$ läggas till fonden, intill dess denna uppgår till 1,000,000 kr.

Stiftelsens styrelse utgöres av två av donator nämnda personer jämte tre av dem utsedda sakkunniga ledamöter; avgår någon av dessa, kompletterar styrelsen sig själv, till dess de två förstnämnda avgått (en av dessa har numera avlidit). Därefter utses ny styrelse på fem personer, av vilka Stockholms stadsfullmäktige, lantbruksakademien, Stockholms högskolas styrelse, karolinska institutet och tekniska högskolans styrelse vardera välja en. Styrelsen väljes för tre år i sänder; avgår ledamot före periodens slut, utser den övriga styrelsen ny ledamot för återstående tiden.

Stadsfullmäktige hava den 17 febr. 1919 förklarat sig villiga att, när så påkallas, utse en ledamot i stiftelsens styrelse.

Ledamöter.

Curman, J. S., riksantikvarie, ordf. och kassaförvaltare (utsedd av donator); Bagge, G. A., professor; Malm, C. G. O., generaldirektör; Sederholm, G. R., landshövding; en vakant. Sekreterare: Billow, A., amanuens (adress: Saltsjöbaden).

Eva Bonniers donationsnämnd.

Enligt det av stadsfullmäktige den 15 mars 1909 antagna reglementet för Eva Bonniers donationsfond, avsedd för konstnärligt utsmäckande

av offentliga byggnader och platser i Stockholm, skulle fullmäktige, när fondens årliga arkastning uppginge till 25,000 kr. utöver vad som fordrades till vissa i testamentet bestämda legat, tillsätta en särskild nämnd, med uppgift att bestämma om dispositionen av fondens arkastning och i samband därmed stående angelägenheter. Av nämndens sju ledamöter skola stadsfullmäktige inom sig utse en; av de övriga skola fem vara konstnärer, dit även arkitekter enligt reglementet hänföras; av dem skola högst tre vara målare, minst en skulptör och minst en arkitekt. Dessa utses genom val, varvid rösträtt tillkommer svensk konstnär, som uppnått 25 års ålder och utställt arbete vid någon av svenska konstnärer anordnad utställning, där jury fungerat. Tid för val kungöres i tidningarna. Sedan dessa två val skett, väljas dessa sex, vid av stadsfullmäktiges utlyst sammanträde, en sjunde person, som icke är konstnär men ådagalagt synnerligt intresse för konst. Valen avse en tid av fem år. Fondens ursprungliga storlek var 390,969:20 kr., och beloppet är fortfarande oförändrat.

Stadsfullmäktiges senaste val (för tiden 1931—1935) ägde rum den 1 dec. 1930, konstnärernas den 11 april 1931. Val av den sjunde ledamoten och dennes suppleant för angivna tidsperiod har ännu (mitten av april) ej ägt rum.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Bendixson, I. O., professor emeritus.

Suppleant: **Ström**, O. F., redaktör, stadsfullmäktiges vice ordf.

Övriga ledamöter.

Asplund, E. G., arkitekt; **Berg**, Y., målare; **Eldh**, C. J., skulptör; **Faustman**, Mollie, målarinna; **Johnsson**, I. V., skulptör; en vakant.

Suppleanter: **Hedqvist**, P. G., arkitekt; **Damm**, E. B., målare; **Erixon**, S., målare; **von Hennings**, K. G. A., målare; **Sjögren**, N. A. G., skulptör; en vakant.

Sekreterare: **Oibers**, G. E., ingenjör.

Kommittén för ett »nationalmonument».

(Kommitté för uppresande i huvudstaden av ett åt fosterlandet ägnat monument.)

Sedan numera framlidne minister F. H. R. Kleen som grundplåt för uppresande i huvudstaden (förlagsvis å Helgeandsholmen) av ett åt fosterlandet ägnat monument överlämnat 100,000 kr., vartill ytterligare donerades 10,000 kr. av f. d. generalkonsul Claes Belinfante-Östberg, anhöll chefen för kungl. civildepartementet i skrivelse av den 18 nov. 1908, att stadsfullmäktige ville utse två personer att vara ledamöter i en enligt nädigt bemyndigande den 17 juni 1908 tillsatt kommitté, som skulle hava i uppdrag att framlägga förslag och vidtagna åtgärder ägnade att möjliggöra monumentets åväg-

bringande. Valet ägde rum den 7 dec. 1908 (fyllnadsval den 2 dec. 1918 och 21 maj 1928).

Kommittén har anordnat en tävling för åstadkommande av ett lämpligt monument. Av de inkomna tävlingsförslagen har emellertid intet ansetts böra komma till utförande. Frågan om ytterligare tävling har ansetts böra vila någon tid, men det står dock öppet att inkomma med förslag, som i så fall upptages till granskning av kommittén. Dylika förslag ävensom övriga hänvänelser i ärenden, som beröra kommittén, böra ingivas till kommitténs ledamot, professor Hjortberg (se nedan).

Fonden, som förvaltas av statskontoret, uppgick den 30 juni 1930 till 301,176:31 kr.

Ordförande.

H. K. H. Kronprinsen.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Elméus, C. K. J., arkitekt; **Lindhagen**, C. Å., f. d. borgmästare, stadsfullm.

Övriga ledamöter

(utsedda av chefen för social[civil]-departementet).

Cederström, G. O., frih., f. d. professor; **Curman**, J. S., riksantikvarie; **Hjortberg**, G. O., professor; **Josephson**, R., professor; **Möller**, C. O., f. d. generaldirektör, vice ordf.; **Swartz**, P. J. J., fabriksidkare; **Tengbom**, I. J., generaldirektör.

Styrelsen för stiftelsen Karin och Ernst August Bångs minne.

Stiftelsen Karin och Ernst August Bångs minne tillkom år 1927 genom donation av sedermera avlidne registratorn E. A. Bång. Enligt för stiftelsen utfärdade stadgar har den till uppgift att av arkastningen från stiftelsens fond (uppgående till c:a 2,300,000 kr.) främja sociala ändamål, i främsta rummet inhemska sådana. Härvid skall om möjligt iakttagas, att ändamål tillgodoses, vilka det icke åligger stat, kommun eller annan samhällelig institution att tillgodose.

Stiftelsens styrelse utgöres av fem för fyra år i sänder utsedda personer, av vilka en, tillika ordförande, utses av kungl. maj:t, två av Stockholms stadsfullmäktige samt två av donator under dennes livstid och efter hans död av centralförbundet för socialt arbete eller, för den händelse detta förbund skulle upphöra, av annan av kungl. maj:t utsedd liknande institution. Ledamot av styrelsen får endast två gånger i följd omväljas. Revision av stiftelsens räkenskaper skall verkställas av tvenne revisorer, som jämte tvenne suppleanter årligen utses av Stockholms stadsfullmäktige. Vid valet skall iakttagas, att revisor icke får omväljas mer än under tre år i följd samt att åtminstone den ene skall besitta särskild

SF-
valda
led.
och
rev.

SF-
valda
led.
och
rev.

sakkunskap beträffande värdeförvaltning. Revisorer skola senast den 15 mars avlämna revisionsberättelse såväl till stadsfullmäktige som till styrelsen.

Stadsfullmäktige beslöt den 16 maj 1927 åtaga sig att i enlighet med ovannämnda föreskrifter utse ledamöter i stiftelsens styrelse samt revisorer jämte suppleanter. Stadsfullmäktiges senaste val av ledamöter (för åren 1931—1934) ägde rum den 1 dec. 1930. Senaste val av revisorer skedde samma dag.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Hesselgren, Kerstin, yrkesinspektis; **Sandler**, R. J., överdirektör.

Övriga ledamöter.

Widén, J., f. d. landshövding, ordf. (utsedd av kungl. maj:t); **Beskow**, F. N., teol. d.r.; **Widner**, N., pastor primarius (utsedda av centralförbundet för socialt arbete).

Sekreterare och räkenskapsförare: **Hesselgren**, H., överstelöjtnant (kontor: Smålandsgatan 9, 2 tr.; t. (1) 154 79).

Av stadsfullmäktige för granskning av 1930 års räkenskaper utsedda revisorer.

Hjorth, J. E., direktör, stadsfullm.; **Ståhl**, A. E., filare.

Suppleanter: **Granqvist**, A. M., tf. domänkamrerare; **Johansson**, A. R., assistent, stadsfullm.

Direktionen över serafimerlasarettet.

Serafimerlasarettet, landets första kliniska sjukhus och det första sjukhuset i modern mening i huvudstaden, öppnades år 1752. Större om- och tillbyggnader, till vilka staden lämnade bidrag, ägde rum i början av 1830-talet och åren 1889—1893. F. n. pågå vid lasarettet omfattande ombyggnads- och förbättringsarbeten.

Totala antalet sjukplatser å serafimerlasarettet utgör 486, fördelade å två medicinska, en kirurgisk, en ögon- och en nervavdelning (antalet platser är dock f. n. temporärt inskränkt på grund av de pågående ombyggnadsarbetena). Dessutom finnas röntgeninstitut och poliklinik. Till sjukhuset är huvudparten av den kliniska undervisningen vid karolinska institutet förlagd.

Serafimerlasarettets styrelse utgjordes ända till år 1888 av två av kungl. maj:t utsedda serafimeriddare. Enligt nu gällande kungl. stadga av den 14 dec. 1906 består lasarettets styrelse av sex ledamöter, nämligen en ordförande och en vice ordförande, utsedda av kungl. maj:t, lasarettets överläkare och överkirurg såsom självskrivna samt två ledamöter, valda för en tid av fyra år, den ene av stadsfullmäktige och den andre av Stockholms läns landsting.

Alltsedan den större om- och tillbyggnad av serafimerlasarettet, som ägde rum åren 1889—1893 (se ovan), har staden varit tillförsäkrad rätten att allt framgent få vid lasarettet disponera 200 platser, varav hälften för medellösa sjuka. (Av dessa platser disponeras 15 t. v. å allmänna barnbördshuset.) För vården av de sjuka lämnar Stockholms stad ersättning enligt vissa i avtal mellan staden och lasarettets direktion fastställda grunder (jfr sid. 386).

Enligt med direktionen år 1927 ingånget avtal har staden därjämte förbundit sig att efter vissa grunder deltaga i kostnaderna för förräntning och amortering av ett 30-årigt amorteringslån å 3,061,300 kr., som av lasarettets direktion, jämlikt medgivande av 1927 års riksdag, upptagits för finansiering av ovannämnda ombyggnads- och reparationsarbeten vid lasarettet.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamot i direktionen ägde rum den 17 sept. 1928 för tiden t. o. m. den 30 sept. 1932.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

von Porat, T. G. H., direktör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Ramstedt, J. O., f. d. överståthållare, ordf., **Hybbinette**, O. S., överläkare, vice ordf. (utsedda av kungl. maj:t); **Janse**, A. F. D., f. d. överstelöjtnant (utsedd av landstinget); **Holmgren**, I. Fson, professor (överläkare, direktör); **Söderlund**, N. G., professor (överkirurg).

Kamrerare: **Wessman**, F. K. A., kamrerare i Stockholms läns sparbank; sekreterare och ombudsman: **Lindström**, K. R. A., tf. kansliråd; syssloman: **Bergman**, P. O. J. N.

Direktionen över sjukhuset Eira, Stockholms stads och läns sjukhus.

(Jfr sid. 361.)

Sedan vården av könssjuka vid Danviks hospital år 1814 upphört, inrättades år 1816 ett kurhus, gemensamt för Stockholms stad och län (jfr sid. 129). Till kurhuset utgick den s. k. kurhusavgiften, år 1873 omlagd till den personliga allmänna sjukvårdsavgiften. År 1906 erhöi kurhuset sitt nuvarande namn.

Enligt av kungl. maj:t den 12 okt. 1906 fastställda särskilda bestämmelser för sjukhuset Eira (med ändringar den 19 nov. 1920) skall sjukhuset stå under förvaltning av en direktion, bestående av överståthållaren eller, då han är hindrad, underståthållaren, såsom ordförande, förste stadsläkaren i Stockholm och förste provinsialläkaren i Stockholms län (självskrivna) samt sex ledamöter, valda för en tid av fyra år. Av dessa välja stadsfullmäktige fyra ledamöter och erforderligt antal suppleanter, landstinget två ledamöter och erforderliga suppleanter. Vartannat år avgå två av stadsfullmäktiges och en av landstingets representanter. För revision av

sjukhusets räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen i likhet med landstinget två revisorer med lika många suppleanter.

Sjuka från Stockholms stad, som lida av könsjukdomar, åtnjuta kostnadsfri vård, under det att de patienter från staden, som lida av andra sjukdomar, erlägga en avgift av 2,50 kr. per dag (allmän sal). Till täckande av sjukhusets utgifter utgår bl. a. den personliga sjukvårdsavgiften. År 1924 har vid sjukhuset inrättats en mindre avdelning för kroniskt sjuka (ej könssjuka) manliga patienter med 10 platser. Staden disponerar å sjukhuset 100 platser, länet 67, därav 16 för barn.

Stadsfullmäktiges val av nuvarande ledamöter ägde rum den 3 dec. 1928 och 1 dec. 1930 samt av revisorer den 1 dec. 1930.

Självskriven ordförande.

Elmqvist, G. H., överståthållare.

Suppleant: Bring, C. E. R., underståthållare.

Självskrivna ledamöter.

Rietz, A. E., förste stadsläkare; **Lundberg, C. J. F.**, förste provinsialläkare.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Hedelius, A. H., lärare vid högre folkskolorna, stadsfullm. (för åren 1931—1934); **Käll, f. Källström, Karin M.**, fru (för åren 1929—1932); **Lindhagen, Anna J. J.**, föreståndare (för åren 1929—1932); **Sjöholm, G. E.**, grosshandlare (för åren 1931—1934).

Suppleanter: Björkman, J. W., direktör, **Ivarsson-Pauli, R. Gulli**, prakt. läkare (för åren 1931—1932).

Övriga ledamöter

(utsedda av landstinget).

Andersson, C. W. M., snickare; **von Stedingk, L. R.**, frih., f. d. kapten.

Suppleanter: Lundquist, R., notarie; **Tottie, H. K. H.**, statskommissarie.

Överläkare: Schlasberg, H. I.; **syssloman och sekreterare: Egerstéen, P. E.**

Av stadsfullmäktige för granskning av 1930 års räkenskaper och förvaltning utsedda revisorer.

Franzén, A. K., prakt. läkare, stadsfullm.; **Jonhansson, f. Lundin, Matilda T.**, fru.

Suppleanter: Blomquist, O. G. A., revisor; **Eén, O. B. L.**, föreståndare.

Övriga revisorer

(utsedda av Stockholms läns landsting).

Fridéen, A., organist; **Karlsson, K. V.**, kassör.

Suppleanter: Andersson, J. A., lantbrukare; **Ahrén, R.**, direktör.

Styrelsen för cancerföreningen i Stockholm.

Den 17 februari 1913 beslöt stadsfullmäktige att till utdelning disponibla medel ur Forsgränska fonden (500,000 kr.) skulle tilldelas svenska cancerföreningens stockholmsavdelning som bidrag till upprättande i Stockholm av en vårdanstalt för kräftsjuka (radiumhemmet), under villkor bl. a., att stadsfullmäktige skulle äga rätt utse en ledamot i styrelsen jämte en revisor och suppleant för denne.

Då svenska cancerföreningen den 23 maj 1919 upplöstes, beslöt stockholmsavdelningen att konstituera sig såsom en självständig förening under namn av cancerföreningen i Stockholm.

Denna förening har till uppgift att verka för kräftsjukdomens bekämpande inom vårt land ävensom för det vetenskapliga studiet av denna sjukdom samt att mottaga och förvalta härför till dess förfogande ställda medel. Förutom den av stadsfullmäktige utsedda ledamoten består föreningens styrelse av en av kungl. majt och minst fem, högst sju av föreningen utsedda ledamöter (därav minst fyra läkare) jämte tre suppleanter för de av föreningen utsedda ledamöterna.

Radiumhemmet, som inrättades år 1910 och år 1911 övertogs av cancerföreningen, är beläget Fjällgatan 23. Vid hemmet, där såväl radium- som röntgenbehandling meddelas, finnas 32 platser för inneliggande patienter samt en poliklinik. I april 1929 öppnades i huset Fjällgatan 20 A ett annex till radiumhemmet med 24 sjukplatser.

Förslag föreligger om inrättande genom samverkan mellan staten, cancerföreningen och »Konung Gustaf V:s jubileumsfond» (tillkommen genom nationalinsamling 1928) av en centralanstalt för radioterapi vid kräfta (»Konung Gustaf V:s jubileumsklinik»), förlagd i anslutning till det beslutade kliniska rikssjukhuset å Norrbackaområdet (»karolinska sjukhuset») (jfr sid. 307) och tillika utgörande karolinska institutets undervisningsklinik för radioterapi. Det nuvarande radiumhemmet skall enligt förslaget uppgå i jubileumskliniken, vilken är avsedd att omfatta 113 vårdplatser, därav 50 beräknas kunna ställas till Stockholms stads förfogande (jfr Utl. 1930: nr 34).

På hemställan av cancerföreningen hava stadsfullmäktige den 27 jan. 1930 förklarat sig ej hava något att erinra mot att den cancerföreningen tilldelade avkastningen av Forsgränska fonden (se ovan) avsättes till en fond, kallad »Jubileumsklinikens Forsgränska fond», vars avkastning skulle användas till understöd av det vetenskapliga arbetet vid jubileumsklinikens forskningsavdelningar.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamot i cancerföreningens styrelse skedde den 1 dec. 1930 (för tiden till 1934 års ord. sammanträde). Senaste val av revisor ägde rum samma dag.

**SF-
valda
led.
och
rev.**

SF-valda led. och rev. *Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.*
Borgström, A. G. S., justitieråd.
Övriga ledamöter.

Forssell, C. G., professor, ordf. (utsedd av kungl. maj:t); **Berven**, E., överläkare, sekr.; **Falkman**, O. C. A., direktör, skattmästare, **Hedrn**, G., professor, **Key**, E. S. H., professor, **Trolle**, E. H. E., riksmarskalk, en vakant (utsedda av cancerföreningen).

Suppleanter: **Ahlström**, E. O. M., professor; **Quensel**, J. U. T., professor; **Åkerman**, J. H., professor.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1931 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Tillgren, J., överläkare.

Suppleant: **Bovin**, K. E., professor.

Övriga revisorer.

Sjögren, T. A. U., med. d:r (utsedd av kungl. maj:t); **Nachmanson**, A., direktör (utsedd av cancerföreningen).

Styrelsen för föreningen för sinnesslöa barns vård.

Föreningen, som bildades år 1869, har till ändamål att verka för sinnesslöa barns uppföstran till medvetna och nyttiga medlemmar av samhället. Föreningen har inrättat eller övertagit dels två uppföstringsanstalter (och skolor) för sinnesslöa barn, en sedan 1911 förlagd till egendomen Slagsta vid Mälaren (nära Tumba) med 140 platser och en vid Karlsvik, Södertälje, med 28 platser, dels två arbetshem, ett för manliga sinnesslöa vid Rickomberga i Uppsala län med 50 platser och ett för kvinnliga sinnesslöa vid Rörstrand, Stockholm, med 32 platser. Dessutom har föreningen vid Slagsta anordnat ett seminarium för utbildning av lärarinnor för undervisning och uppföstran av sinnesslöa.

År 1908 träffade föreningen avtal med staten om upplåtande till föreningen av vissa områden av egendomen Slagsta. I ett år 1922 förnyat avtal, godkänt av stadsfullmäktige den 24 april 1922, stadgades bl. a., att stadsfullmäktige skulle äga rätt att utse en ledamot i föreningens styrelse samt en revisor av föreningens räkenskaper.

Stadsfullmäktiges senaste val av styrelseledamot (för åren 1931 och 1932) ävensom senaste val av revisor ägde rum den 1 dec. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.
Wessman, f. Svensson, Signe A. M., fru.

Övriga ledamöter.

Berg, L. H., kamrerare, sekr.; **Cederström**, A., frih., agronom; **Enström**, Ellen F., skolköksinspektis; **Hedberg**, J. W., kyrkoherde; **Hörstadius**, G. W., hovrättsråd, ordf.; **Petrén**, D. A., professor; **von Rosen**, C. Ph. F., greve; **Silfverswärd**, E. L. I., kabinettskammarherre; **Sörensen**, Anna E., seminariektör; en vakant.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1930 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Törnell, f. Weber, Gertrud, fru.

Övriga revisorer.

Burman, E. H., förste revisor (utsedd av medicinalstyrelsen); **Bystedt**, I., f. d. överläkare; **Hasselgren**, G. H., hovkamrerare.

Styrelsen för stiftelsen Fanny Hirschs minne.

Stiftelsen, som bildades år 1919, har till uppgift att inrätta och förvalta ett vilohem för psykiskt sjuka, benämnt »Fanny Hirschs minne», för vilket ändamål framlidne ingenjören Oscar Hirsch donerat sammanlagt 220,000 kr. Hemmet, som i första hand är avsett att bereda vård åt obemedlade eller mindre bemedlade sjuka, var ursprungligen förlagt till Solvik, nära Äppelviken, men förflyttades våren 1927 till Skogshö, beläget vid Mälaren mellan Smedslätten och Ålsten. Vilohemmet kan f. n. mottaga 2 manliga och 18 kvinnliga patienter.

Stiftelsens angelägenheter handhas av en styrelse, bestående av fem ledamöter och två suppleanter. Två av ledamöterna utses av Stockholms stadsfullmäktige, två av styrelsen för hjälpföreningen för psykiskt sjuka; efter ingenjör O. Hirschs död är redaktör Axel Hirsch självskriven femte medlem av styrelsen. Då den sistnämnde icke längre är medlem av styrelsen, skall denne femte ledamot utses av styrelsens övriga ledamöter. Av styrelsesuppleanterna utses en av stadsfullmäktige och en av styrelsen för hjälpföreningen för psykiskt sjuka.

För granskning av styrelsens förvaltning och räkenskaper utse stadsfullmäktige och styrelsen för hjälpföreningen för psykiskt sjuka var sin revisor jämte suppleant. Såväl ledamöter som revisorer väljas för en tid av fyra år. Stadsfullmäktiges val av ledamöter och revisorer för åren 1931—1934 ägde rum den 1 dec. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Dorph, f. Larsson, Elina W., fru; **Larsson**, f. Karlsson, Jenny A. F., fru.

Suppleant: Johanson, f. Lundin, Matilda T., fru.

Övriga ledamöter.

Hirsch, A., redaktör (självskriven), ordf.; Elan-der, G. H., överläkare, Stenbeck, G. R., f. d. medicinalråd (utsedda av styrelsen för hjälp-föreningen för psykiskt sjuka).

Suppleant: vakant (utsedd av styrelsen för hjälpföreningen för psykiskt sjuka).

Av stadsfullmäktige för granskning av 1931—1934 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Ström, f. Hånes, Hildegard A., fru, stadsfullm.

Suppleant: Östman-Sundstrand, L. Elisabeth, fru.

Övrig revisor

(utsedd av styrelsen för hjälpföreningen för psy-kiskt sjuka).

Boström, Clara G., fröken.

Suppleant: Rodhe, Gertrud H., kurator.

Styrelsen för Dalheimers donation.

Stadsfullmäktige beslöt den 21 mars 1927 med tacksamhet emottaga en av framlidne gods-ägaren F. P. Dalheimer till Stockholms stad gjord donation i ett belopp av 553,729:77 kr. Enligt de donators testamenten gjorda bestämmelserna skall det donerade beloppet innestå och förräntas under 40 år och därefter användas till beredande av »hem för blinda, vanföra eller eljest lytta människors vård, företrädesvis från lärare- eller lägre tjänstemannaklassen». Donationen skall under benämningen »Dalheimers donation» för-valtas av en styrelse, utsedd av stadsfullmäktige och magistraten i Stockholm. Stadsfullmäktige be-slöt den 21 mars 1927, under förutsättning av magistratens godkännande, att styrelsen för dona-tionsfonden tills vidare skall utgöras av tre för fyra år valda personer, av vilka två skola utses av stadsfullmäktige och den tredje av magistraten. Donationens tillgångar omhänderhavas under styrelsens inseende av drätselnämndens kammar-kontor. Den årliga granskningen av donati-onens förvaltning verkställs av drätselnämndens revisorer. Fonden uppgick vid 1930 års slut till 600,386:01 kr.

Stadsfullmäktiges senaste val av styrelsele-damöter ägde rum den 1 dec. 1930 (för fyra år fr. o. m. den 21 mars 1931).

Av stadsfullmäktige utsedda leda-möter.

Sjöström, Chr., kontorschef; Söderlund, G., di-rektör, stadsfullm.

Av magistraten utsedd ledamot.

Ploman, E., rådman.

Revisorer hos centralsjukkassan Vänfast-Stockholm.

(Jfr sid. 366.)

Enligt § 3 i kassans den 31 dec. 1927 registre-rade stadgar har centralsjukkassan Vänfast-Stock-holm till ändamål att bereda sjuk-, moderskaps- och begravningshjälp ävensom att utöva annan där-med sammanhängande sjukvårds- och understöds-verksamhet. Kassans verksamhetsområde omfat-tar Stockholms stad med dess närmaste omgivnin-gar. Kassans angelägenheter handhas av en sty-relse, bestående av sju för två år valda ledamöter. Enligt § 35 i stadgarna skola styrelsens förvalt-nings och kassans räkenskaper granskas av tre av kassan utsedda revisorer, varjämte stadsfull-mäktige äga rätt att utse en revisor att deltaga i granskningen. Kassans revisorer väljas å ordi-narie årsammanträdet för två år i sänder.

Stadsfullmäktiges senaste val av revisor ägde rum den 1 dec. 1930.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1931 års räkenskaper och för-valtning utsedd revisor.

Andersson, J. Edvin, ombudsman, stadsfullm.

Övriga revisorer.

Andersson, A. W., direktör; Andersson, E. O., kassör; Ljung, B. N. V., lagerchef.

Direktionen för Stockholms stads be-fattningshavares familjepensions-kassa.

Rörande denna kassa se sid. 440.

Styrelsen för Oscar och Maria Wik-landers understödsfond.

Stiftelsen, som upprättades år 1913 enligt testamenten den 11 maj 1894 och 7 dec. 1911 av byrådirektören Oscar Wiklander och hans maka Maria Wiklander, förvaltas av direktionen för statens järnvägars änke- och pupillkassa jämte tvenne av stadsfullmäktige utsedda perso-ner. Ur densamma sker årligen utdelning till i behov av understöd varande, i Stockholms stad boende och mantalsskrivna änkor och oför-sörjda döttrar efter avlidna delägare i statens järnvägars änke- och pupillkassa. Stiftelsens fond var ursprungligen 93,512 kr. och uppgick vid 1930 års utgång till 130,000 kr.

Stadsfullmäktiges val av nuvarande represen-tanter hava ägt rum den 15 jan. 1923 och 21 nov. 1927 (för obestämd tid).

Av stadsfullmäktige utsedda leda-möter.

Engcrantz, S. G., järnvägstjänsteman; Juhlin Dannfelt, f. Gentele, Brita E., fru.

SE-
valda
led.
och
rev.

**SF-
valda
led.
och
rev.**

Övriga ledamöter.

Allander, A. P., sekreterare; Eriksson, E. G. E., förste kontorist; Fogelmarck, H., överingenjör, vice ordf.; Iacobi, G., byråchef, kassadirektör; Virgin, I., överdirektör, ordf.

Revisorer hos stiftelsen Konung Oscar I:s minne.

Denna av änkedrottning Josephine år 1873 stiftade välgörenhetsanstalt har till ändamål att åt mindre bemedlade fruntimmer av ståndsklassen, som äro ogifta eller änkor, bereda ett gott och fridfullt hem. Stiftelsen äger fastigheten Björngårdsgatan 23. Enligt § 7 i de av kungl. maj:t den 16 febr. 1877 fastställda stadgarna skola stiftelsens räkenskaper och förvaltning årligen granskas av tre revisorer, av vilka två utses av stadsfullmäktige och en av stiftelsens styrelse.

Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 1 dec. 1930.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1930 års räkenskaper och förvaltning utsedda revisorer.

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; en vakant.

Övrig revisor.

Stiernstedt, N. F., frih., kammarherre (utsedd av stiftelsens styrelse).

Revisorer hos stiftelsen för gamla tjänarinnor.

Stiftelsen, som genom enskild offervillighet upprättades år 1883, har till uppgift »att åt trogna kvinnliga tjänare, tillhörande Stockholms kommun, på deras ålderdom eller vid inträffad långvarig sjuklighet eller olycksfall dessförinnan antingen bereda fri bostad med värme och lyse ävensom tillfällig sjukvård samt i händelse av behov jämväl något årligt underhållsbidrag eller ock uteslutande penninghjälp såsom livstidspension». Stiftelsen äger fastigheten Vanadisvägen 26, varest stiftelsens hem är beläget. — Enligt § 8 i stiftelsens stadgar av den 25 maj 1915 äga stadsfullmäktige på grund av en till stiftelsen gjord donation årligen utse en revisor, jämte en suppleant, för granskning av stiftelsens räkenskaper och förvaltning.

Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 1 dec. 1930.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1930 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Grönvall, J. K. (Hanna), hembiträde, stadsfullm. Suppleant: Hedin, Alma I. S., fröken.

Övriga revisorer

(utsedda av stiftelsen).

de Perre, A. E. G. F. C., kassör; Åman, G., kamrerare.

Suppleanter: Berwald, F. R., fil. d.r.; Dryselius, V. A., revisionskommisarie.

Styrelsen för stiftelsen Fredric Eens minne.

Stiftelsen, som tillkom år 1912 genom testamente av grosshandlaren Fredric Een och hans maka, har till ändamål att bereda bostad på billiga villkor åt obemedlade ensamstående kvinnor och huld och vård åt deras barn, huvudsakligen till sådana arbetande mödrar, som efter vistelse å barnbördsbarnshus, spädbarnshem och dylika inrättningar hava behov av skydd för sig själva och sina barn. Stiftelsens fond var ursprungligen 241,404 kr. och utgjorde den 31 dec. 1930 542,494: 81 kr. Stiftelsen äger fastigheten Valhallavägen 88. Tillgångarna skola (enligt reglemente av den 13 mars 1912) förvaltas av en styrelse, bestående av tre personer, utsedda en av överståthållarämbetet, en av stadsfullmäktige och en av fattigvårdsnämnden jämte lika många suppleanter för en tid av tre år. För den årliga revisionen utse stadsfullmäktige två revisorer med lika många suppleanter.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamot (för åren 1931—1933) och av revisorer förrättades den 1 dec. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Lindhagen, Anna J. J., föreståndare.

Suppleant: Falk, Ingrid A. M., fröken.

Övriga ledamöter.

von Heideken, G. G., vice häradsbördsordförande (utsedd av överståthållarämbetet), ordf.; Nordfeldt, A. G., fattigvårdsinspektör (utsedd av fattigvårdsnämnden).

Suppleanter: Öhman, A., advokat (utsedd av överståthållarämbetet); Wedberg, Ebba Ch., fröken (utsedd av fattigvårdsnämnden).

Sekreterare och kassaförvaltare: Engellau, I. L., advokat.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1930 års räkenskaper och förvaltning utsedda revisorer.

Billing, J. M. A., stadsrevisor; Eén, O. B. L., föreståndare.

Suppleanter: Grönvall, J. K. (Hanna), hembiträde, stadsfullm.; Lundberg, Bertha J., yrkeslärarinna.

Styrelsen för stiftelsen Wilhelm Govenii minne.

Stiftelsen, som tillkommit år 1903 genom testamente av bruksägaren Wilhelm Govenius och hans maka, har enligt av kungl. maj:t den 23 mars 1906 fastställt reglemente, till ändamål att inom Stockholms stads område uppföra sunda och tjänliga byggnader, vilka på billiga villkor skola uthyras till bostäder åt för arbetsamhet och ordentlighet kända, obemedlade personer med hemortsrätt i Stockholm och tillhörande arbetsskassen, med företräde för de mest behövande och därvid i främsta rummet ankör med deras barn. Stiftelsen äger numera fastigheterna Volmar Yxkullsgatan 41, Hälsingegatan 14—16 och Nybrogatan 75.

Stadsfullmäktige beslöt den 23 febr. 1931 att mot räntefri revers å köpeskillingen till stiftelsen försälja ett tomtområde i kv. Gnejsen å Södermalm, å vilket område av stiftelsen skall uppföras tvenne bostadshus med smålägenheter (tillsammans ca 208 eldstäder). Hyresgästerna i dessa hus skola under 30 år företrädesvis utses bland av fastighetsnämnden anvisade personer.

I stiftelsens styrelse välja överståthållarämbetet, stadsfullmäktige och fattigvårdsnämnden vardera en ledamot; de tre sålunda valda välja två. Dessutom välja stadsfullmäktige för granskning av stiftelsens förvaltning och räkenskaper två revisorer och två revisorssuppleanter.

Av stadsfullmäktige valdes ledamot senast den 15 dec. 1930 (för tiden 1931—1935) och revisorer den 1 dec. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Hernlund, C. A. V., byrådirektör, stadsfullm., ordf.

Övriga ledamöter.

Anderson, K. H., tjänsteman, stadsfullm. (utsedd av fattigvårdsnämnden); **Öhman, G. A.**, ingenjör (utsedd av överståthållarämbetet); **Lundqvist, F.**, metallarbetare, **Österdahl, H. M.**, direktör (utsedda av övriga ledamöter).

Av stadsfullmäktige för granskning av 1930 års räkenskaper och förvaltning utsedda revisorer.

Erdmann, F. D., revisor; **Johansson, A. R.**, assistent, stadsfullm.

Suppleanter: **Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M.**, fru, stadsfullm.; **Pettersson, f. Löthman, H. M. (Greta)**, fru.

Styrelsen för föreningen Söderhem, u. p. a.

Föreningen Söderhem, som bildades i sept. 1914 har till ändamål att mot ersättning bereda tillfällig bostad och annan omvårdnad åt män.

Föreningen har inrättat och omhänderhar driften af ungarshotell i Stora Glasbruksgatan 25

och Köpmangatan 15. Antalet disponibla platser i dessa hotell uppgår tillsammans till 516 (jfr även nedan).

Efter framställning från ungarshotellkommittén (Bih. 1924: nr 9) godkände stadsfullmäktige den 30 juni och 15 sept. 1924 samt 23 jan. 1928 avtal angående försäljning till föreningen av två tomter, den ena i kv. Vale vid Hagagatan och den andra i kv. Pelikanten i hörnet av Östgöta- och Bondegatorna. I enlighet med avtalen har föreningen å det förra området uppfört ett ungarshotell och å det senare ett ungarshotell, varjämte föreningen åtagit sig att handhåva driften av dessa företag. För byggnadernas uppförande har staden tillhandahållit byggnadskreditiv och sekundärkredit i form av amorteringslån. Ungkarlsheppet vid Hagagatan, som erhållit namnet »Hotell Vale» (adress: Hagagatan 32), öppnades den 16 mars 1927. Å hemmet finnes plats för 108 personer. Ensamst möblerat rum kan där erhållas för 65 kr. per månad och delat möblerat rum för 50 kr. per månad. I priset ingår värme, lyse, städning, sänglinne, bad och dusch m. m. Ungkarlshotellet i kv. Pelikanten (adress: Östgötagatan 38) togs i bruk den 1 april 1929. Det inrymmer 424 platser, varav 62 i enkelrum. Logi kan där erhållas för 1,50 kr. per plats och dygn i rum för 1—2 personer, för 1,25 kr. i rum för 3—4 personer samt för 1,10 kr. i rum för 5—7 personer.

Genom ovannämnda avtal och § 10 i föreningens stadgar av den 28 april 1924 hava stadsfullmäktige berättigats att utse dels en ledamot och en suppleant i föreningens styrelse, dels en revisor jämte suppleant för granskning av styrelsens förvaltning.

Stadsfullmäktiges senaste val av styrelseledamot (för tiden till 1932 års ordinarie sammanträde) ägde rum den 2 dec. 1929 och senaste val av revisor den 1 dec. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

***Carlsson, f. Lindskog, Anna R.**, fru, stadsfullm. **Suppleant: *Pålsson, E. A. V.**, slöjdlärare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Alfvén, K. A., prakt. läkare; **Birch-Lindgren, G. M.**, arkitekt; **Gard, A. F.**, advokat, verkst. direktör, kassaförvaltare och hotellföreståndare; **Schmidt, E.**, föreståndare; **Svedelius, C.**, f. d. rektor, ordf.

Suppleanter: **Billström, J. M.**, prakt. läkare; **Aspmann, Maria E.**, f. d. rektor; **Dahlström, R.**, ingenjör.

Av stadsfullmäktige utsedd revisor för granskning av räkenskaper och förvaltning för tiden från 1930 års till 1931 års sammanträde.

Ström, O. F., redaktör, stadsfullm.; 2:e vice ordf. **Suppleant: Arneberg, G. E.**, järnvägstjänsteman, stadsfullm.

SF-valda led. och rev.

**SF-
valda
led.
och
rev.**

Övriga revisorer.

Gustafsson, C. A., vaktmästare; Holmström, J., auktt. revisor.
Suppleanter: Sebardt, C., prakt. läkare; Andersson, C., arbetare.

Revisorer hos aktiebolaget Stockholms arbetarehem.

I sammanhang med försäljning av vissa områden i kv. Storken till uppförande av bostadshus åt mindre bemedlade förbehöll sig stadsfullmäktige den 18 dec. 1891 och 18 nov. 1895 rätt att utse en revisor att deltaga i granskningen av ifrågavarande byggnadsföretags — det år 1892 bildade aktiebolaget Stockholms arbetarehem — räkenskaper och förvaltning. Bolaget äger numera nio av detsamma uppförda bostadshus på Norrmalm, Östermalm och Kungsholmen (med sammanlagt 460 lägenheter om högst 2 rum och kök). Bolaget har för sina hyresgäster vidtagit åtskilliga åtgärder av social omvårdnad.

Stadsfullmäktige hava genom beslut den 17 mars 1930 kostnadsfritt (mot räntefri revers å köpeskillingen) ställt till ab. Stockholms arbetarehems förfogande två tomter i kv. Masken å Södermalm, i och för uppförande genom bolagets försorg av bostadshus med smålägenheter (tillsammans ca 270 eldstäder). Bostadshusen beräknas bli färdiga till inflyttning instundande sommar. Bostadslägenheterna skola under 30 år uthyras på av fastighetsnämnden godkända villkor och hyresgästerna skola utses efter samråd med staden.

Stadsfullmäktiges senaste val av revisor ägde rum den 1 dec. 1930.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1930 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Törnberg, A. O. O:son, förste reparatör.

Övriga revisorer

(valda av bolagsstämman).

Cederström, R. S. C. T., frih., hovmarskalk;
Lindroth, C. A., vice konsul.

Revisorer hos aktiebolaget Hemtrefnad.

Stadsfullmäktige beslöt den 1 febr. 1906 bemyndiga drätselnämndens första avdelning att försälja vissa områden i kv. Rapphönan (numera kv. Ören) till uppförande av bostadshus för självförsörjande bildade kvinnor, under villkor bl. a. att stadsfullmäktige medgäves rätt att utse en revisor att deltaga i granskningen av byggnadsföretagets räkenskaper och förvaltning. För förvaltningen av fastigheten — Östermalmgatan 11 — bildades s. å. aktiebolaget Hemtrefnad.

Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 1 dec. 1930.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1930 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Löfgren, A., sekreterare.

Övriga revisorer

(valda av bolagsstämman).

Hansen, H. F., grosshandlare; Myrin, Edith, kassör.

Revisorer hos bostadsaktiebolaget Vanadislunden.

I ett av stadsfullmäktige den 22 juni 1903 godkänt kontrakt ang. försäljning till bostadsaktiebolaget Vanadislunden av en tomt i kv. Geten stadgades bl. a. rätt för stadsfullmäktige att utse en revisor att deltaga i granskningen av det ifrågavarande byggnadsföretagets räkenskaper och förvaltning.

Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 1 dec. 1930.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1930 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Berndtson, C. F., verkställare.

Övriga revisorer

(valda av bolagsstämman).

Barnekow, F. C., frih., kammarherre; Thorell, A. G., överstelöjtnant.

Styrelsen m. m. för Stockholms kooperativa bostadsförening, u. p. a.

Med godkännande av stadgar för föreningen beslöt stadsfullmäktige den 15 maj 1916 till densamma upplåta tomtmark samt tillika att iklåda staden viss garanti för lån mot inteckningar i föreningens fastigheter. Enligt stadgarna äga stadsfullmäktige utse en ledamot i föreningens förtroenderåd och en i dess styrelse ävensom en revisor. Övriga ledamöter och revisorer utses av föreningen å dess årsmöte (före april månads utgång).

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamöter jämte suppleanter ägde rum den 20 dec. 1929 (för tiden från 1930 års till 1932 års årsmöte) och av revisor den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot i styrelsen.

*Larson, N. G., byggnadsingenjör.

Suppleant: *Carlsson, f. Lindskog, Anna R., fru, stadsfullm.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot i förtroenderådet.

*Virgin, I., överdirektör.

Suppleant: *Magnusson, A. E., byggmästare.

Övriga styrelseledamöter.

Bergvall, A. O., kassör; **Eriksson**, E. G. E., järnvägstjänsteman; **Ferm**, A. V., snickare, stadsfullm., ordf.; **Johansson**, C. V., järnsvarvare; **Persson**, M. E., verkställare; **Persson**, O., murare.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1930 och 1931 års förvaltning och räkenskaper utsedd revisor.

Almström, O. H., disponent.

Övriga revisorer.

Blomqvist, C. J., förman; **Olander**, G. A., linjeförman.

Styrelsen m. m. för bostadsföreningen Framtiden, u. p. a.

Den 7 maj 1917 beslöt stadsfullmäktige att åt bostadsföreningen Framtiden, u. p. a., ikläda sig garanti för vissa av föreningen upptagna byggnadslån mot inteckningar i dess för ifrågakvarande lån uppförda byggnader jämte förvärvat tomtträtt (i Enske). Enligt föreningens stadgar äga stadsfullmäktige utse en ledamot i föreningens styrelse och en i dess förtroenderåd, båda med var sin suppleant, ävensom en revisor. Övriga ledamöter och revisorer äro utsedda av föreningen å dess årsmöte.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamöter jämte suppleanter (för tiden från 1931 års till 1933 års årsmöte) ägde rum den 1 dec. 1930. Senaste val av revisor skedde samma dag.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot i styrelsen.

Löfgren, A., sekreterare, ordf.

Suppleant: **Juhlin Dannfelt**, f. Gentile, Brita E., fru.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot i förtroenderådet.

Kilbom, K., redaktör, stadsfullm.

Suppleant: vakant.

Övriga styrelseledamöter.

Ahlén, G., bergsprängare, vice ordf.; **Andersson**, K., typograf; **Dahlquist**, G. L., målarmästare, kassör; **Jernberg**, Chr., skrädderiarbetare, sekr.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1931 och 1932 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Billing, J. M. A., stadsrevisor.

Övriga revisorer.

Persson, K. A., verkställare; **Sidh**, J. F., plåtslagare.

Styrelsen för aktiebolaget Stockholmssystemet.

SE-
valda
led.
och
rev.

Enligt kungl. förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker, som trädde i kraft med 1919 års ingång, skall styrelse för bolag, som fått åt sig upplåten rätt till handeln med rusdrycker, utses i Stockholm sålunda, att en styrelseledamot utses av kontrollstyrelsen, två styrelseledamöter av bolagets delägare och två av stadsfullmäktige. På enahanda sätt utses jämväl suppleanter. Av revisorerna utses två av kontrollstyrelsen och en av delägarna i bolaget. Ordföranden i Stockholms stads nykterhetsnämnd (se sid. 181) eller annan av nämnden utsedd ledamot äger närvara vid styrelsens sammanträden med rätt att deltaga i överläggningarna men ej i besluten.

Enligt överståthållarämbetets resolution den 4 juli 1930 utövar ab. Stockholmssystemet under åren 1931—1932 rätten till utskänkning och utminuterung av spritdrycker, vin och öl i Stockholm. (Samma bolag har jämväl tidigare, under åren 1919—1930, innehaft ifrågakvarande koncession samt, under åren 1914—1918, koncession å försäljning av brännvin i Stockholm.)

Stadsfullmäktiges val av ledamöter och suppleanter i styrelsen för åren 1931—1932 skedde den 15 dec. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Kinmanson, H. S., byrådirektör; **Sjöström**, Chr., kontorschef.

Suppleanter: **Ek**, V. E., sekreterare, stadsfullm.; **Gustafson**, Hj. A., journalist.

Övriga ledamöter.

Rinman, E. B., f. d. chefredaktör, stadsfullm., ordf. (utsedd av kontrollstyrelsen); **Ljungholm**, C. A., hovauditor; **Peyron**, A. E., kanslisekreterare, jourhavande dir. (utsedda av bolagsstämman).

Suppleanter: **Hagman**, E. O., kanslichef, vice ordf. (utsedd av kontrollstyrelsen); **Bergvall**, J. H., verkst. dir., stadsfullm.; **Rosenborg**, O. E., skriftställare (utsedda av bolagsstämman).

Börsstyrelsen.

Expedition: börshuset, St.; t. (1) 106 56 (börshuset), (10) 15 68, (10) 56 38, (1) 77 76, (1) 106 50; expeditionstid: 10—16,30 (börshuset träffas säkrast 10,30—11 samt 14—15).

Enligt lagen om fondkommissionsrörelse och fondbörsvärksamhet den 16 maj 1919 samt börsordningen för Stockholms fondbörs den 6 dec. 1929 skall för ledningen och förvaltningen av fondbörsens verksamhet finnas en särskild börsstyrelse. Styrelsens ordförande jämte suppleant för honom utses av kungl. maj:t. Övriga ledamöter väljas till en fjärdedel av de bankaktiebo-

**SF-
valda
led.
och
rev.**

lag och solidariska bankbolag, som äro medlemmar av fondbörsen, till en fjärdedel av övriga börsmedlemmar, till en fjärdedel av stadsfullmäktige och till den återstående fjärdedelen av handelskammaren. Suppleanter till lika antal utses av envar av de fyra valkorporationerna. Valperioden är högst två år. Börsstyrelsen tillsätter för utövande av den dagliga ledningen och förvaltningen av fondbörsen en börschef.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamöter och suppleanter (för åren 1930 och 1931) ägde rum den 2 dec. 1929 (fyllnadsval den 27 okt. 1930).

Ordförande

(förordnad av kungl. maj:t).

Phillipson, S. I. W., vice häradsbörjning.

Suppleant: **Fehr, M. N.**, professor.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

***Rissén, Hj. R.**, tullkassör; ***Stendahl, S.**, grosshandlare.

Suppleanter: ***Liander, M. E.**, grosshandlare, stadsfullm.; ***Andrée, K. A.**, kassör.

Övriga ledamöter.

Rydbeck, J. O. E., bankdirektör, **Wallenberg, M. L.**, bankdirektör (utsedda av bankbolagen); **Billing, J. O. M.**, direktör, **Indebetou, C. D. G.**, direktör (utsedda av övriga börsmedlemmar); **Sachs, J. E.**, generalkonsul, **Vennersten, A. F.**, direktör (utsedda av handelskammaren).

Suppleanter: **Stén, O. K. H.**, bankdirektör, **Söderberg, G. W.**, bankdirektör (utsedda av bankbolagen); **Kahm, G. A.**, direktör, **Kugelberg, C. O.**, kupten (utsedda av övriga börsmedlemmar); **Falkman, O. C. A.**, ingenjör, en vakant (utsedda av handelskammaren).

Börschef: **Belfrage, J. K. E.**; börschefens ställföreträdare: **Fredin, G. E.**; fondbörsledare: **Åkesson, A.**, tf.

Styrelsen för bron Värtan—Lidingö.

(*Lidingöbörstyrelsen.*)

Se sid. 312.

Järnvägsrådet.

Järnvägsrådet, vilket inrättats enligt kungl. brev den 1 nov. 1907, har till uppgift att avgiva yttranden i de av kungl. maj:t till detsamma hänskjutna ärenden angående förhållandet mellan statens järnvägar och trafikanterna å dessa samt äger jämväl rätt att självt framställa förslag i dithörande frågor. Enligt kungl. brev till järnvägsstyrelsen den 17 aug. 1917 utses tre ledamöter av kungl. maj:t, fyra av ombud för hushållningssällskapen, en ledamot av stadsfullmäktige i var och en av städerna Stockholm, Göteborg och Malmö, fyra ledamöter av handelskammarmötet eller dess kommitté (av dessa skall en företrädare norrlandsintressen), en av Sveriges köpmannaförbund, en av Sveriges allmänna ex-

portförening, en av Sveriges allmänna sjöfartsförening och Sveriges redareförening tillsammans, två av fullmäktige i jernkontoret, en av svenska trävaruexportföreningen, en av svenska trämassa- och svenska cellulosaforeningarna tillsammans, tre av Sveriges industriförbund (företrädande intressen), som ej representerats av ovan angivna industriföreningar) samt en av Sveriges hantverksorganisation. Valen avse numera en tid av ett år (senaste val enligt kungl. brev den 19 dec. 1930 endast tills vidare för år 1931).

Senaste val av stadsfullmäktiges representant ägde rum den 2 febr. 1931.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Löfgren, A., sekreterare.

Övriga ledamöter.

Antal: 24 (jfr ovan och statskalendern).

Styrelsen för Stockholm—Nynäs järnvägsaktiebolag.

Stadsfullmäktige beslöt den 26 febr. 1898 ikläda sig garanti för ett obligationslån å högst 1,7 milj. kr., som skulle upptagas av Stockholm—Nynäs järnvägsaktiebolag, under villkor bl. a. att stadsfullmäktige, så länge garantien varade, skulle äga att insätta en ledamot i bolagets styrelse och utse en revisor för granskning av bolagets räkenskaper och förvaltning.

Förvaltningen av och trafiken å bolagets järnväg ombesörjes sedan år 1905 av trafikaktiebolaget Stockholm—Nynäs, i vars ledning staden icke är representerad. Sistnämnda bolag, som innehar aktiemajoriteten i järnvägsaktiebolaget, har jämväl iklätt sig betalningsansvaret såväl för ränta och amortering å ovannämnda av staden garanterade obligationslån som ock för ränta å en järnvägsaktiebolagets reversskuld till staden (å c:a 200,000 kr.), vilken senare skuld uppkommit därigenom att staden såsom garant fått verkställa vissa räntebetalningar å obligationslånet, vilka icke kunnat fullgöras av järnvägsbolaget, resp. trafikbolaget. På därom gjord hemställan beslöt stadsfullmäktige den 19 sept. 1927 bevilja nämnda bolag räntemortatorium å reversskulden till utgången av år 1931.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamot ägde rum den 1 dec. 1930 för tiden från 1931 års till 1932 års ordinarie bolagsstämma. Senaste val av revisor skedde samma dag.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Anderson, K. H., tjänsteman, stadsfullm.

Övriga ledamöter

(utsedda av bolagsstämman).

Anderson, E. R., civilingenjör, verkst. dir.; **Jansson, A.**, handlande; **Sjögren, A. C. P.**, bruksdisponent, ordf.; **Zethelius, G.**, bankdirektör.

Suppleanter: **Arnberg, K.**, lantbrukare; **Norström, C.**, advokat.
(Nytt val i maj.)

Av stadsfullmäktige för granskning av 1930 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Kleman, C. F., civilingenjör, stadsfullm.

Övriga revisorer

(utsedda av bolagsstämman).

Lysholm, M., revisor; **Upmark, J. A.**, godsägare.

Styrelsen för Stockholm—Västerås—Bergslagens nya järnvägsaktiebolag.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 26 febr. 1898 har Stockholms stad iklätt sig garanti för ett obligationslån å 5 milj. kr. åt Stockholm—Västerås—Bergslagens nya järnvägsaktiebolag, under villkor bl. a. att stadsfullmäktige, så länge garantien varade, skulle äga att tillsätta en styrelseledamot och en revisor för granskning av bolagets räkenskaper och förvaltning.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamot ägde rum den 1 dec 1930 för tiden från 1931

års till 1934 års bolagsstämma. Senaste val av revisor förrättades samma dag.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s ordf.

Övriga ledamöter.

Beskow, E. A., landshövding (utsedd av kungl. maj:t); **Boman, G.**, grosshandlare, **Johansson, K.**, arbetsförmedlingsföreståndare, **Kamph, A. O. L.**, verkst. dir.; **Lindén, A. W.**, direktör, **Lundkvist, A. R.**, måleriföreståndare, **Murray, W.**, landshövding, ordf., **Sundström, A.**, bankdirektör, vice ordf., **Wallenberg, J.**, bankdirektör, **Öberg, T.**, drätselldirektör (utsedda av bolagsstämman).

Av stadsfullmäktige för granskning av 1930 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Pålsson, E. A. V., slöjdlärare, stadsfullm.

Övriga revisorer.

Löwgren, J. G. F., landskamrerare (utsedd av kungl. maj:t); **Jonsson, M.**, veterinär, **Richnau, K.**, kamrerare, **Westholm, E. A.**, förman (utsedda av bolagsstämman).

SF-
valda
led.
och
rev.

Understödda institutioner. Institutioner, vilka av staden understödjas.

Anm. I nedanstående förteckning äro bl. a. upptagna samtliga de anslag, vilka i 1931 års utgiftsstat äro uppförda under stattiteln »Stadens bidrag till främmande inrättningar», ävensom andra i utgiftsstaten uppförda specificerade anslag till främmande institutioner. Av stadsfullmäktige i början av år 1931 (t. o. m. den 1 april) beviljade dylika anslag hava även medtagits. Beträffande senare beviljade anslag för år 1931 hänvisas till stadsfullmäktiges protokoll och kommunalberättelsen för år 1931.

Beträffande vissa av Stockholms territoriella församlingar beviljade bidrag till enskilda institutioner se sid. 416.

Anstalter för undervisning och allmän kulturell verksamhet.

Allmänna läroverken.

Stadens bidrag år 1931: 1,110,378 kr.

Bidrag till lärarnas vid allmänna läroverken avlöning jämlikt kungl. brev den 20 november 1816: 15,000 kr.

Hyresersättning till rektorer: 29,100 kr. Denna hyresersättning utgår med 3,700 kr. vid de högre allmänna läroverken och 3,450 kr. vid realskolorna; därest vederbörande rektor är mantalsskriven utom Stockholm, utgår ersättningen med respektive 1,700 och 1,600 kr.

Hyreshjälp till rektor vid nya elementarskolan: 1,000 kr. Därest vederbörande är mantalsskriven utom Stockholm, utgår ersättningen med 700 kr.

Hyreshjälp till lektorer, adjunkter och ämneslärarinnor vid allmänna läroverken: 125,000 kr.

Hyreshjälp till ordinarie tekningslärare vid allmänna läroverken: 4,000 kr.

Hyreshjälp till ordinarie gymnastiklärare vid allmänna läroverken: 3,500 kr.

Hyreshjälp till ordinarie musiklärare vid allmänna läroverken: 1,800 kr.

Hyreshjälp till extra lärare och extra ordinarie lektorer vid allmänna läroverken: 25,000 kr.

Tillfällig hyreshjälp åt lärare vid allmänna läroverken: 39,000 kr.

Beräknad hyra för skollokalerna: 617,488 kr.

Läroverkshusens underhåll: 124,500 kr.

Inventariers inköp och underhåll: 8,500 kr. Räkna och amortering å för läroverksbyggnad upptaget lån: 116,250 kr.

Pensioner och understöd: 240 kr.

Ovan angivna anslagsposter äro fr. o. m. år 1930 uppförda å folkskoledirektionens stat.

Å folkskoledirektionens stat för år 1931 finnes därjämte inom linjen uppfört ett anslag å 775,000 kr., att utgå av lånemedel, för om- och tillbyggnad av högre allmänna läroverket å Kungsholmen.

Högre flickskolor.

Stadens bidrag år 1931: 102,000 kr. Andel i tillfällig löneförbättring åt lärarinnepersonalen: 105,000 kr. Bidrag till lönetillägg åt lärarinnepersonalen: 45,000 kr. Bidrag till pensionering av lärarinnepersonalen: 20,000 kr. Kommunal dyrtidshjälp m. m. åt lärarinnepersonalen för år 1931.)

Det förstnämnda bidraget är beviljat för år 1931 och utgår till Ateneum för flickor, Brummerska skolan, Detthowska skolan, Kungsholms elementarskola för flickor, Kungsholms läroverk för flickor, Lyceum för flickor, Lychouska skolan, Margaretaskolan, Nya elementarskolan för flickor, Oskarsskolan, Anna Sandströms skola, Anna Schultheis' skola, Södermalms högre läroanstalt för flickor, Wallinska skolan, Vasa högre flickskola samt Ahlinska skolan med enahanda belopp, som statsverket tillerkänner dessa skolor för samma tid, samt under villkor, att redogörelser för sålunda understödda skolors verksamhet under ifrågavarande tid, avfattade enligt av kungl. maj:t meddelade föreskrifter, avlämnas till stadskollegiet samt att stadens bidrag skall utbetalas på samma tider som statens.

För år 1931 utgår vidare enligt stadsfullmäktiges beslut den 6 dec. 1920 och 19 dec. 1930, till verksamheten vid ovannämnda högre flickskolor ett ytterligare kommunalt bidrag å 105,000 kr.²⁾ Motsvarande 20 % av det sammanlagda belopp, som, jämlikt kungl. kungörelsen den 22 juni 1920, skall av statsmedel utgå såsom tillfällig löneförbättring till lärarinnepersonalen vid ifrågavarande skolor.

Anslaget till lönetillägg är beviljat för år 1931 och skall användas som bidrag till lönetillägg åt lärarinnor vid av kommunen understödda högre flickskolor; stadens bidrag utgår med

¹⁾ Bidraget utgår ur ett anslag på 140,000 kr., som är gemensamt för högre flickskolor, samskolor, Stockholms samgymnasium, Beskowska skolan och Grevesmühlska samskolan (se nedan).

²⁾ Ur detta anslag utgår även bidrag för samma ändamål (med c:a 4,000 kr.) till Grevesmühlska samskolan (se nedan).

hälften av det belopp, statsverket för samma ändamål tillerkänner dylik skola under samma tid, och utbetalas på samma tider som statens bidrag.

Anslaget till pensionering är likaledes beviljat för år 1931 och skall användas såsom bidrag till pensionering av lärarinnor vid av kommunen understödda högre flickskolor; sådant bidrag utgår enligt de grunder, som innefattas i kungl. kungörelsen den 23 dec. 1910 (med ändringar den 20 maj 1927) angående pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid enskilda läroanstalter, och utbetalas på samma tider som statens bidrag.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 17 okt. 1921 och 19 dec. 1930 utgår för år 1931 till lärarinnorna i klasserna över de förberedande vid de ovannämnda högre flickskolorna, samtidigt med utbetalningen av enligt gällande kungl. kungörelse angående dyrtidstillägg åt lärare vid privatläroverk av statsmedel utgående dyrtidstillägg, kommunalt dyrtidshjälp till sådant belopp, att det kommunala tillägget tillhoppa med det statliga uppgår till vad som skulle hava tillkommit vederbörande jämlikt ovannämnda kungl. kungörelse, för så vitt hänsyn icke toges till den däri gjorda inskränkningen, att dyrtidstillägg allenast utgår på $\frac{2}{3}$ av lön och tillfällig löneförbättring.

Högre goss- och samskolor.

Kommunal dyrtidshjälp m. m. åt lärarinnepersonalen för år 1931¹⁾.

Dyrtidshjälp utgår enligt stadsfullmäktiges beslut den 17 okt. 1921 och 19 dec. 1930 till lärarinnorna vid följande statsunderstödda högre goss- och samskolor, nämligen Beskowska skolan, Sofi Almqvists samskola, Palmgrenska samskolan, Whitlockska samskolan och Stockholms samgymnasium, samt efter samma grunder, som gälla för högre flickskolor (se ovan).

Grevesmühliska samskolan.

(Jfr sid. 314.)

Stadens bidrag år 1931: högst 19,800 kr.; dessutom extra bidrag c:a 4,000 kr. (jfr not²⁾ å föregående sida). Kommunal dyrtidshjälp åt lärarinnepersonalen för år 1931¹⁾.

Denna skola grundades år 1812 och verkade under större delen av 1800-talet som vanlig folkskola, avsedd för obemädlade barn från Jakobs och Johannes församlingar. Då folkskoleväsendet i staden nått en högre utveckling, omorganiserades

skolan till en tvåårig, på folkskolans 7:e klass byggd fortsättningsskola, som 1905 ombildades till 3-klassig realskola. Skolans rektor erhöll 1908 rätt att anställa realskolexamen med skolans egna lärjungar och dit hänvisade privatister. År 1910 utvidgades skolan med en fjärde klass med anknytning till folkskolans sjätte klass. Antalet elever utgjorde höstterminen 1930 208. Skolans lokaler äro fördelade på två håll, Brunnsgatan 9 och Malmskillnadsgatan 56—58. Fr. o. m. höstterminen 1931 torde skolan komma att inflytta i Stockholms borgarskolas nybyggnad vid Jarlapan.

Stadens ordinarie bidrag utgår dels med högst 15,000 kr. att användas till stadgad terminsavgift för varje elev från huvudstadens församlingar — utom Jakobs och Johannes, som förfoga över särskilda donationsfonder — åt vilken beredes friplats vid skolan, dels med enahanda belopp, som av statsverket för året beviljats till skolans allmänna verksamhet, dock högst 4,800 kr., under villkor att sistnämnda belopp skall utbetalas å samma tider som statens motsvarande bidrag samt att skolan skall vara underkastad den kontroll, folkskoleledningen bestämmer.

Vidare utgår för år 1931, enligt stadsfullmäktiges beslut den 6 dec. 1920 och 19 dec. 1930, till skolan i dess egenskap av enskild mellanskola ett ytterligare kommunalt bidrag (beräknat till c:a 4,000 kr.), motsvarande 20 % av det belopp, som av statsmedel skall utgå såsom tillfällig löneförbättring till lärarinnepersonalen vid skolan (jfr ovan under Högre flickskolor).

Slutligen utgår jämväl till lärarinnepersonalen vid Grevesmühliska samskolan (enligt stadsfullmäktiges beslut den 17 okt. 1921 och 19 dec. 1930) kommunal dyrtidshjälp för år 1931 efter enahanda grunder, som gälla beträffande högre flickskolor (se ovan), dock med den begränsningen, att dyrtidshjälp skall utgå med endast $\frac{2}{3}$ av det belopp, som skulle hava tillkommit vederbörande vid tillämpning av dessa grunder.

Skolan åtnjuter statsbidrag som enskild mellanskola enligt 1918 års lagstiftning.

Första döfstumskoldistriktet.

Stadens bidrag år 1931: 71,497 kr.

Lagen den 31 maj 1889 ang. döfstumundervisningen (med ändringar den 14 juni 1918, 15 juni 1923 och 28 sept. 1928) indelar riket för döfstumundervisning i sju distrikt, det första omfattande bl. a. Stockholm (jfr sid. 331). § 34 i nämnda lag stadgar, att utgifterna för undervisning, lärares avlöning, lärjungarnas underhåll, anskaffande av erforderliga lokaler för skolan, skolmöbler, undervisningsmateriel och vad i övrigt för skolan erfordras skola bestridas av skoldistriktet. Stadens bidrag utgår för år 1931 efter 14,69 öre per invånare. Från föräldrar, som icke äro medellösa, öger staden rätt

¹⁾ Bidraget utgår ur ett anslag på 140,000 kr., som är gemensamt för högre flickskolor, samskolor, Stockholms samgymnasium, Beskowska skolan och Grevesmühliska samskolan (se ovan).

**Understödda in-
stitutioner.** att uppbära ersättning, beräknad efter 150 kr. per barn och år.

Första distriktets skola är belägen vid Manilla å Djurgården. Manilla dövstumskola leder sitt ursprung från allmänna institutet för dövstumma och blindas, som inrättades år 1809 och 1812 förlades till Manilla. Den nuvarande huvudbyggnaden uppfördes år 1864. Sedan år 1879, då avdelningen för blindas utskildes från institutet, har detsamma uteslutande varit avsett för dövstumma. År 1894 omorganiserades dövstumminstitutet, som dittills mottagit dövstumma från hela landet, i enlighet med 1889 års lagstiftning till dövstumskola för första skoldistriktet. Skolan är skyldig att bereda plats för samtliga dövstumma skolbarn från första distriktet. F. n. finnas därstädes 132 elever. Statsbidrag utgår med 250 kr. per år för varje elev, som åtnjuter underhåll vid skolan. För annan elev utgår statsbidraget med 125 kr. per år.

Blinda barns underhåll och uppföstran.

Stadens bidrag år 1931: 5,000 kr.

Enligt lagen den 29 maj 1896 ang. blindundervisningen (med ändringar den 14 juni 1918 och 22 juni 1920) åligger det staden att för varje blint barn, som på grund av lagens bestämmelser är intaget i på statens bekostnad upprättad läroanstalt för blindas, erlagga en årlig avgift av 400 kr. Till denna avgift äger staden att av resp. föräldrar och målsmän uttaga bidrag med belopp, som av stadsfullmäktige bestämmes. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 18 dec. 1922 skall sistnämnda bidrag utgå med ett belopp av 160 kr. per barn och år.

Stockholms högskola.

(Jfr sid. 326.)

Stadens bidrag år 1931: till en stats- och rättsvetenskaplig avdelning: högst 35,000 kr. (se villkoren nedan); till avlöning åt professorerna vid Stockholms högskola: 81,760 kr.; till dyrtidstillägg åt högskolans professorer: 26,500 kr.; till avlöande av laboratorer vid högskolan: 14,000 kr.; till upprätthållande av undervisning i astronomi: 4,500 kr.; till upprätthållande av en personlig professur i historia: 13,850 kr.; till av högskolans lärarrådanordnade universitetscirklar: 1,800 kr.; till vissa utgifter för högskolans lokaler i nybyggnaden Norrtullsgatan 2: 25,000 kr. (Ang. tomtupplätelser för högskolan se sid. 386.)

Stadens bidrag till meteorologiska stationer år 1931: 4,400 kr. (jfr nedan).

För upprättande i Stockholm av en högskola bildades 1869 Högskoleföreningen. Sedan föreningen mottagit en del donationer, antog den

år 1877 stadgar för skolan, varefter föreläsningar började hållas år 1878. Understöd av staden erhöles 1879. Höstterminen 1881 in- skrevos de första lärjungarna. Kungl. maj:t fastställde den 20 november 1903 grundstadgar för högskolan samt gav densamma examensrätt den 11 mars 1904 (för filosofiska examina) samt den 28 september 1907 (för juridiska examina). Högskolan är inrymd i egna byggnader, Drottninggatan 116 och 118, Norrtullsgatan 2 samt Odengatan 63. Antalet studerande vid högskolan utgjorde höstterminen 1930 1,251.

Stadens bidrag till en stats- och rättsvetenskaplig avdelning vid Stockholms högskola utgår enligt stadsfullmäktiges beslut den 15 dec. 1924 under tioårsperioden 1925—1934 med det belopp, som, efter det för ändamålet i första hand använts avkomsten av högskolans egna, för en sådan avdelning särskilt donerade medel samt inflytande terminsavgifter, därutöver erfordras för avdelningens vidmakthållande, dock högst 35,000 kr. Ärligen, under villkor: att till högskolan kvartalsvis utbetalas en fjärdedel av stadens bidrag, sådant detsamma beräknas i ett av högskolans styrelse för varje år uppgjort och av drätselnämnden granskat statförslag; att med avseende å beräkandet av högskolans egna inkomster för den stats- och rättsvetenskapliga fakulteten skall iakttagas, att, därest högskolan erhåller donationer utan särskilt angivet ändamål, det skall tillkomma stadsfullmäktige att efter förslag av högskolans styrelse för varje fall bestämma, huruvida och i vilken omfattning sådana donationer skola avses för nyssnämnda avdelning; att, därest vid avslutandet av högskolans böcker visat sig, att högskolan i bidrag till den stats- och rättsvetenskapliga avdelningen av staden uppburit för något år mera, än som för årets utgifter behövs utöver det, som kunnat bestridas med högskolans egna, för ändamålet disponibla inkomster av räntor och influtna terminsavgifter för samma år, detta belopp skall till drätselnämnden redovisas, dock att därest brist något år under tioårsperioden uppkommer å avdelningens av drätselnämnden vederbörligen godkända stat, till täckande av denna brist må tagas i anspråk de under samma tioårsperiod redovisade överskott, samt att, ehuru anslaget beviljas f. n. allenast för åren 1925—1934, dock den del av anslaget, som tagits i anspråk såsom bidrag till någon under sagda tid av högskolans styrelse utnämnd professors avlöning och pensionering, får, i den mån högskolans egna för ändamålet tillgängliga inkomster icke förlä, av högskolan uppbäras för denne lärare personligen, så länge han på grund av sin berörda anställning är berättigad till lön eller pension från högskolan.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 19 dec. 1930 utgår vidare av kommunala medel för år 1931, utöver vad högskolan av egna medel kan disponera härför, dels ett bidrag av 81,760 kr. för beredande åt högskolans professorer av avlöningsförmåner i huvudsak motsvarande dem, som

tillkomma professorer vid statsuniversitetet, dels ett bidrag av 26,500 kr. för beredande åt högskolans professorer av dyrtidstillägg efter enahanda grunder, som äro eller kunna bliva fastställda i sådant avseende för motsvarande befattningshavare vid statsuniversitetet, dels ett bidrag av 14,000 kr. till avlönande av fyra laboratorbefattningar vid högskolan, dels ock ett bidrag av 4,500 kr. till bestridande av vissa kostnader för undervisning i astronomi åt högskolans elever vid vetenskapsakademiens observatorium i Saltsjöbaden.

På förslag av borgarrådet för undervisningsärenden beslöto stadsfullmäktige den 29 okt. 1928 på vissa villkor (se Utl. 1928: nr 338) åtaga sig att bestrida kostnaderna för upprättande vid Stockholms högskola av en personlig professur i historia, med särskild uppgift för innehavaren att i sin vetenskapliga forskning, författareverksamhet och undervisning ägna uppmärksamhet åt studiet af Stockholms stads historia. För ändamålet har för år 1931 anvisats dels 13,350 kr. till avlönning och dyrtidstillägg åt innehavaren av ifrågasvarande professur, dels ock 500 kr. till institutionsbibliotek i anslutning till professuren. — Till innehavare av professuren har enligt af Stockholms högskolas styrelse fattat och af kungl. maj:t stadfäst beslut kallats fil. dr N. Ahnlund.

Sedan kungl. maj:t uppdragit åt Stockholms högskolas lärarråd att med bidrag av statsmedel (3,900 kr.) och i samråd med representanter för de folkliga bildningsföretagen (närmast arbetarnes bildningsförbunds Stockholmsavdelning) under läsåret 1930/1931 anordna tre s. k. universitetscirklar, beslöto stadsfullmäktige den 19 dec. 1930 att till täckande av de med denna verksamhet förenade kostnaderna lämna ett bidrag af 1,800 kr.

Den 15 dec. 1924 beslöto stadsfullmäktige utfästa sig att för tioårsperioden 1925—1934 bevilja högskolan ett bidrag af 25,000 kr. om året till täckande av de årliga merutgifter för högskolan, som beräknades bliva en följd af inflyttningen i den nya byggnaden i kvarteret Bergsmannen större (Norrullsgatan 2), att utgå från och med det år, under vilket högskolans stats- och rättsvetenskapliga samt humanistiska avdelningar inflyttat i densamma. Byggnaden togs i bruk i början af november 1926.

Till meteorologiska stationer med självregistrerande instrument: anslag för år 1931 4,400 kr. De af Stockholms högskola upprättade meteorologiska stationerna äro f. n. fyra till antalet och belägna i Vanadislunden, vid Slussen och Skanstull samt vid Stockholms flyghamn.

Anslag för ifrågasvarande ändamål har sedan år 1907 ställts till högskolans förfogande under villkor, att högskolans styrelse drager försorg om inköp af nödiga instrument och dessas uppsättning samt enligt gjort uttalande åtaga sig: a) anställande af en vetenskapligt utbildad förestän-

dare med uppdrag att verkställa detaljanordningarna vid stationernas inrättande, att instruera erforderliga biträden och slutligen att, sedan stationerna äro färdiga, övervaka desamma, så att instrumenten nöjaktigt injusteras och därefter korrekt skötas så, att fullgoda och oavbrutna observationsserier erhållas; b) mottagande och förvaring af observationsmaterialet; och c) tillhandahållande af detta observationsmaterial åt stadens tjänstemän och f. ö. kompetenta personer, som önska taga del därav.

Institutet för socialpolitisk och kommunal utbildning och forskning i Stockholm.

(Jfr sid. 326.)

*Stadens bidrag år 1931: 13,000 kr.
Till stipendier åt befattningshavare i stadens tjänst för studier vid institutet: 3,500 kr.*

På grund af det alltmer framträdande behovet af en läroanstalt för fackmässigt utbildning å det socialpolitiska och det kommunala livets områden, där ordnade utbildningsmöjligheter förut saknats, samt för främjande af systematisk vetenskaplig verksamhet inom dessa områden, tog centralförbundet för socialt arbete (se sid. 364) år 1920 initiativ till inrättande af ett socialpolitiskt och kommunalt institut i Stockholm. Stockholms stadsfullmäktige beslöto den 18 okt. 1920 understöjda institutets igångsättande och verksamhet (se nedan). Sedan kungl. maj:t den 3 dec. 1920 fastställt institutets grundstadgar, kunde verksamheten börja i januari 1921. Nya grundstadgar fastställdes af kungl. maj:t den 13 okt. 1922. Institutets adress är Norrullsgatan 8 B, 1 tr.

Undervisningen vid institutet är af högskolenatur samt består af föreläsningar och seminarieövningar. Arbetet är uppdelat på tre linjer, en socialpolitisk, en kommunal och en samhällsvetenskaplig. Utbildningstiden är å den förstnämnda linjen minst 1½ läsår eller fyra terminer och å övriga linjer minst 1 läsår eller tre terminer. Dessutom finnes en avdelning för praktiskt socialt arbete, vilken kan genomgå i samband med den socialpolitiska linjen. Inom var och en af dessa linjer kan examen avläggas. För inträde som elev äro inga särskilda kvalifikationsvillkor stipulerade utöver den allmänna mognad, som erfordras för att tillgodogöra sig undervisningen vid institutet. Elevavgiften utgår f. n. med 100 kr. per termin. Eleveantalet uppgår vinterterminen 1931 till ca 95. Institutets lärarkår består dels af vetenskapligt kvalificerade lärarkrafter från universitet och högskolor, dels ock af teoretiskt kompetenta, praktiskt erfarna personer inom den socialpolitiska och kommunala förvaltningens skilda områden. Till institutets förfogande står det af centralförbundet för socialt arbete upprättade biblioteket (se sid. 364).

**Understödda in-
stitu-
tioner.** Stadens anslag för år 1931 utgår med 13,000 kr. såsom bidrag till kostnaderna för uppehållande av institutets verksamhet. Dessutom har staden anslagit 3,500 kr. till stipendier åt befattningshavare i stadens tjänst för studier vid institutet. Fördelningen av dessa stipendier handhaves av stadskollegiet.

Förutom från Stockholms stad åtnjuter institutet understöd jämväl från andra städer samt från enskilda institutioner.

Tekniska skolan.

(Jfr sid. 332.)

Stadens bidrag år 1931: 7,500 kr.; tillfälligt bidrag till löneförbättring m. m.: 33,000 kr.; bidrag till vikariatersättningar vid sjukdom 200 kr.; bidrag till dyrtidshjälp: 30,000 kr. (jfr nedan).

Tekniska skolan leder sitt ursprung från en år 1844 inrättad enskild söndagsritskola för hantverkare, vilken året därefter övertogs av den för ändamålet särskilt stiftade svenska slöjdföreningen. Åren 1878—79 undergick skolan en genomgripande ombildning, varigenom dess verksamhet begränsades till den rent tekniska undervisningsområdet; samtidigt fick skolan sitt nuvarande namn. F. n. omfattar tekniska skolan en teknisk afton- och söndagsskola, en teknisk skola för kvinnliga lärjungar, en högre konstindustriell och en byggnadsyrkesskola samt en maskinyrkesskola. Sedan 1863—1864 års riksdag upplåtit fri tomt och såväl staten som staden lämnat byggnadsbidrag, uppfördes för skolans räkning en byggnad, Mästersamuelsgatan 44, varefter skolan ännu är inrymd. Antalet elever utgör vårterminen 1931 1,311.

En omorganisation av tekniska skolan är avsedd att äga rum i en nära framtid. Enligt förslaget skola byggnadsyrkes- och maskinyrkes-skolorna utbrytas och ombildas till en självständig läroanstalt av statlig karaktär. Staden har åtagit sig att på vissa villkor tillhandahålla erforderliga undervisningslokaler åt denna anstalt. (Jfr även av stadskollegiet igångsatt utredning rörande den lägre tekniska undervisningens ordnande; sid. 309.)

Det ovannämnda bidraget å 7,500 kr. utgår tills vidare, dock endast så länge statens årsanslag till skolan utgår med minst det nuvarande beloppet. Det tillfälliga anslaget, som är avsett att utgå till uppehållande av skolans verksamhet och till provisorisk lönereglering m. m., motsvaras av statsanslag till enahanda belopp och ändamål (jfr nedan).

Stadsfullmäktige förklarade den 30 okt. 1916 sig villiga att med halva beloppet bidraga till täckande av kostnader för vissa vikariatersättningar vid tekniska skolan, under förutsättning att motsvarande belopp tillsköttes av statsverket. Kungl. maj:t lämnade sitt bifall härtill den 22

dec. 1916. För ändamålet har i stadens stat för år 1931 uppförts ett rörligt anslag på 200 kr.

Den 22 dec. 1921 beslöt stadsfullmäktige att med halva kostnaden bidraga till beredande åt befattningshavare vid tekniska skolan av dyrtidshjälp enligt de grunder, som i sådant avseende gälla för statens befattningshavare. För ändamålet har för år 1931 anvisats 30,000 kr.

För senare halvåret 1931 avsedda tillfälliga anslag till uppehållande av skolans verksamhet och till dyrtidshjälp, sammanlagt 25,500 kr., skola utgå allenast om och i den mån stadsfullmäktige härom sedermera fatta beslut.

Beträffande samtliga ovan nämnda anslag gäller det förbehållet, att, därest den planerade omorganisationen av tekniska skolan kommer att träda i kraft under år 1931, anslagen skola utgå allenast för den tid, skolans verksamhet bedrivits i dess nuvarande organisationsform.

För budgetåret 1930/1931 åtnjuter skolan statsbidrag med 135,575 kr. (dessutom anslag till dyrtidstillägg).

Stockholms borgarskola.

(Jfr sid. 332.)

*Stadens bidrag år 1931: 107,300 kr.; i hän-delse av inflyttning i skolans nya lo-
kaler fr. o. m. höstterminen 1931 (jfr ne-
dan), nedsättes anslaget till 99,300 kr.
(Ang. tomtupplåtelse se sid. 386.)*

Stockholms borgarskola grundades år 1836 av sällskapet Redliga förbundet. Sedan denna förening år 1841 blivit upplöst, övertogs skolan av det år 1842 stiftade sällskapet till befrämjan-de av Stockholms borgarskola. År 1882 erhö-ll borgarskolan för första gången kommunalt anslag. I samband härmed omlades undervis-ningen efter en ny och utvidgad plan, varvid främmande språk och handelsämnen erhö-ll en dominerande ställning. Föreläsningstinstitutets tillvaro daterar sig även från denna tid. Fr. o. m. den 1 juli 1924 övertogs borgarskolans handels-linje av staden och förlades under lärlings- och yrkesskolestyrelsens förvaltning (jfr sid. 219 och 223).

Borgarskolans ändamål och verkningssätt äro folkhögskolans, dock lämpade efter huvudsta-dens förhållanden och avseende såväl teoretiskt som praktiskt bildningsarbete. Skolan avser främst att bereda tillfälle till fortsatt utbildning dels för i arbete anställda personer (aftonkurserna), dels för ungdom, som avslutat sina stu-dier vid allmänna undervisningsanstalter men ännu ej erhållit någon anställning (förmiddags-kurserna). Undervisningen är fördelad på tre linjer: språklinjen, folkhögskolan och föreläs-ningslinjen.

Skolans expedition är belägen Brunnsgatan 9. En filial för Södermalm är belägen Fiskare-gatan 1. I övrigt bedrivs undervisningen i för-hyrd lokaler i olika delar av staden. Antalet

inskrivna elever utgör vårterminen 1931 omkring 3,000. Föreläsningar, konserter och kinematografiska föreställningar med inledningsföredrag hållas i Minervasalén, Malmsskullnadsgatan 58 B, Viktoriasalen, Tunnelgatan 19, karolinska institutets fysiologiska institution, Hantverkaregatan 3, etnografiska museets utställningslokal, Västra trädgårdsgatan 10, handelshögskolan, Sveavägen 65 (östasiatiska samlingsarnas lokal) och konsert-huset.

Stadsfullmäktige beslöt den 19 febr. 1923 tilldela borgarskolan den tillgängliga avkastningen (600,000 kr.) av Forsgrénka fonden (jfr sid. 87) som bidrag till uppförande av en skolbyggnad å av staden upplåten tomt. Sedan av kungl. maj:t till byggnadens uppförande av lotterimedel anvisats 200,000 kr., under förutsättning att minst lika stort belopp tillskotts från annat håll, beslöt stadsfullmäktige den 29 okt. 1928 lämna borgarskolan ett ytterligare bidrag av 200,000 kr. för ändamålet. Vid samma tillfälle beslöt stadsfullmäktige att för skolbyggnaden utan ersättning upplåta tomt i kv. Träskfloden vid Jarlaplan (jfr sid. 386), ävensom att, för så vitt byggnaden i fullbordat skick med full äganderätt komme att överlämnas till Stockholms stad, förklara sig villiga att övertaga ansvaret och kostnaden för byggnadens framtida underhåll och vård. Arbetet med byggnadens uppförande handhaves av en av borgarskolans styrelse och stadskollegiet utsedd kommitté. Å byggnadsmedlen eventuellt uppkommande överskott skall inbetalas till stadskassan och av staden förvaltas för att efter stadsfullmäktiges medgivande användas för tillgodoseende av framtida behov av ytterligare eller ökade lokaler för borgarskolan. Den nya byggnaden beräknas bli färdig att tagas i bruk hösten 1931 (adress: Kungstensgatan 2 och 4). Till byggnaden ifråga skall sammanföras i huvudsak all skolans verksamhet med undantag av filialen å Södermalm, som är avsedd att bibehållas även framdeles.

Stadens bidrag för år 1931 utgår med 107,300 kr. till täckande av utgifter för borgarskolans verksamhet, under villkor dels att avgifterna vid språklinjen bestämmas till 100 kr. per läsår för de tre lägre klasserna och 125 kr. per läsår för de högre klasserna, dels att dyrtidstillägg å vissa befattningshavare och pensionärer må utgå endast om och i den mån tjänstenämnden så kan finna skäligt, dels ock att, därest överskott å borgarskolans verksamhet under året skulle uppkomma, detsamma skall tagas i beräkning vid närmast efter räkenskaperas granskning följande framställning om kommunalt anslag för nästkommande år. I händelse av inflyttning i de nya lokalerna hösten 1931 nedsattes stadens bidrag för året till 99,300 kr.

Borgarskolan åtnjuter statsbidrag för sin föreläsungsverksamhet (kursföreläsningarna) och för skolans kinematografiska föreställningar med inledningsföredrag.

Studiestipendier.

(Jfr sid. 192.)

Stadens anslag år 1931: 25,000 kr.

I anledning av inom fullmäktige väckt motion beslöt stadsfullmäktige den 18 jan. 1926 anvisa medel att i enlighet med vid samma tillfälle godkänt »reglemente för Stockholms stads studiestipendier» av folkskoledirektionen användas till beredande av studiestipendier åt synnerligen begåvade, mindre bemedlade ynglingar och flickor, som äro mantalsskrivna i Stockholm och antingen äro lärjungar vid offentlig läroanstalt eller avse att vid sådan läroanstalt vinna inträde. Stipendierna utdelas av folkskoledirektionen, som för uppgörande av förslag till tillsättande av stipendiat utsett en särskild kommitté (se sid. 193).

Antalet stipendiat utgör för läsåret 1930/1931 60, varav 20 nya för året och 40 förut antagna, vilka erhållit stipendier för fortsatt utbildning.

Folkhögskolor.

Stadens anslag år 1931 (till stipendier): 3,000 kr.

På därom gjord hemställan beslöt stadsfullmäktige den 28 maj 1923 ställa medel till folkskoledirektionens förfogande, att av direktionen användas till beviljande av stipendier åt i Stockholm mantalsskrivna elever vid folkhögskolor. Fr. o. m. år 1925 har anslag för ändamålet beviljats varje år. Stipendierna utgå till elever, som bevista statsunderstödda kurser vid folkhögskolor, med 100 kr. åt obemedlad och 50 kr. åt mindre bemedlad elev vid huvudkurs (5½ månader) och med motsvarande mindre belopp vid andra kurser.

Elever vid folkhögskolor kunna jämväl erhålla stipendier av statsmedel. Dessa utgå f. n. med lägst 15 kr. och högst 45 kr. i månaden. Elever vid Birkagårdens folkhögskola (se nedan) kunna därjämte erhålla bidrag från denna skolas stipendiefond.

Birkagårdens folkhögskola.

Stadens bidrag år 1931: 12,000 kr.

Skolan, som skiljer sig från de vanliga folkhögskolorna därigenom, att den ej är förbunden med internat, började sin verksamhet år 1916. Den kom ursprungligen till stånd för att gagna de arbetare i Stockholm, vilka på grund av anställning i s. k. säsongyrken under flera månader av vintern måste gå utan sysselsättning. Redan förut hade i Birkagården samlats ett avsevärt antal arbetare — män och kvinnor — i studiecirklar. Denna verksamhet har anslutits till folkhögskolan, som alltså består av två avdelningar: dag-skolan (med ettårig kurs) och aftonskolan. Genom samarbetet mellan de båda avdelningarna

Understödda institutioner.

**Understödda in-
stitutioner.** söker skolan göra det möjligt även för personer, som ej äro i tillfälle att under en längre tid helt ägna sig åt studier, att samtidigt med utövandet av sitt yrke förskaffa sig en bildning, motsvarande den, som kan erhållas vid en verkstadsfolkhögskola. Skolan är belägen Karlbergsvägen 86 A och B. Fr. o. m. år 1926 har skolan även anordnat en med semestervistelse kombinerad sommarkurs för kvinnliga arbetsskor, förlagd till Marholmen i närheten av Norrtälje.

Folkhögskolan är en gren av Birkagårdens sociala verksamhet, som omfattar en mångfald arbetsgrenar. Sedan våren 1917 upprätthålles skolan av stiftelsen Birkagården och arbetarnes bildningsförbunds Stockholmsavdelning (se sid. 357), vilka båda organisationer tillsammans utse skolans styrelse.

Vid vårterminens början 1931 räknade dag-skolan 37 elever och aftonskolan omkring 300, fördelade i ämnesgrupper med omkring 20 elever i varje grupp.

Stadens bidrag utgår under villkor, att folkhögskolan skall vara understädd den kontroll, som folkskoledirektionen må äga att bestämma, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, redovisning samt berättelse över folkhögskolans verksamhet avlämnas till folkskoledirektionen.

Beträffande Birkagårdens verksamhet bland barn se sid. 378.

Svenska föreningen för dövas väl. (Jfr sid. 369.)

Stadens bidrag år 1931 (till föreningens skola för döva småbarn): 4,500 kr.

Svenska föreningen för dövas väl, som bildades år 1921, har till ändamål att på olika sätt minska de lomhörda och dövas svårigheter och göra dem så vitt möjligt oberoende av sin nedsatta hörsel.

I syfte att bereda döva barn under skolåldern den särskilda handledning, varav de för sin uppföstran äro i behov, har föreningen fr. o. m. hösten 1925 i Stockholm inrättat en skola för döva småbarn. (För hörselsvaga barn i skolåldern finnas sedan en del år tillbaka vid stadens folkskolor särskilda klassavdelningar; jfr sid. 203.)

Skolan för döva småbarn har numera 3 avdelningar med tillsammans ca 18 elever i åldern 4—8 år. Alla eleverna erhålla artikulationsundervisning m. m., varjämte de äldre få lära sig läsa och skriva. Undervisningen pågår 4 timmar alla dagar med undantag av lördagar. Från skolan avgå de lomhörda barnen till folkskolans klasser för hörselsvaga och de dövstumma barnen till dövstumskola. Skolans adress är Östermalmsgatan 62.

Stadens bidrag utgår under villkor, att skolan ställes under av folkskoledirektionen anordnad inspektion samt att, sedan verksamheten för

året avslutats, redovisning och berättelse över densamma avlämnas till folkskoledirektionen.

Skolan åtnjuter även statsanslag (med 50 kr. per år för varje vid höstterminens början i skolan inskrivet barn) samt anslag från första dövstumskoldistriktet.

Beträffande stadens bidrag till den av svenska föreningen för dövas väl upprättade »Dövas väls lappcentral och syateljé» se sid. 369.

Stockholms enskilda hantverks- skola.

Stadens bidrag år 1931: 7,200 kr. (jfr nedan).

Denna skola, före år 1920 benämnd Stockholms norra yrkesskola, är tillkommen på enskilt initiativ medelst på privat väg hop-samlade medel och med understöd av Johannes församling. Undervisning lämnas i skrädderi och snickeri åt 30 å 33 elever samtidigt. Kursen är fyraårig och garanteras de elever, som därav anses förtjänta, efter kursens avslutande platser som avlönade lärlingar hos mästare i huvudstaden. Obemedlade elever med goda vitsord erhålla bidrag till kost och beklädnad. I kursen ingår även teoretisk undervisning i räkning, ritning, bokhålleri, maskinlära, materiallära, uppsatsskrivning och affärs-korrespondens vid stadens lärlings- och yrkesskolor. Skolans snickeriavdelning är belägen Döbelnsnegatan 38 och dess skrädderiavdelning Kammakaregatan 19.

Stadens bidrag utgår, därest antalet elever vid skolan utgör minst 34, med 7,200 kr. per år och därest elewantalet är mindre, med ett i förhållande härtill nedsatt belopp, samt i övrigt under villkor, att lärjungar, som vid skolan inskrivas, bevista stadens lärlingsskola i resp. yrke och att skolan ställes under inspektion av lärlings- och yrkesskolestyrelsen. Skolan åtnjuter även statsbidrag (13,500 kr.) samt understöd från Johannes församling (för år 1931 2,500 kr.).

Skolan för bokhantverk.

Stadens bidrag år 1931: 5,000 kr.

Skolan, ursprungligen benämnd yrkesskolan för bokhantverk, började sin verksamhet år 1903 med en heldagskurs. Den teoretiska undervisningen var förlagd till tekniska skolan t. o. m. år 1906. År 1907 omorganiserades skolan och omfattade därefter t. o. m. vårterminen 1913 tvååriga aftonkurser. Fr. o. m. höstterminen 1913 äro även heldagskurser anordnade. Skolan står sedan år 1920 under skolöverstyrelsens överinseende och åtnjuter statsbidrag för sin verksamhet. Samma år ändrades skolans namn till »Skolan för bokhantverk». Undervisning meddelas i skolans lokaler, Herkulesgatan 24, åt ett hundratal elever årligen.

Stadens bidrag utgår under förutsättning, att skolan för bokhantverk anordnas dels i hel-dagskurser och dels i aftonkurser, de förra omfattande tre år med undervisning en hel dag i veckan, de senare två år, ävensom att den teoretiska undervisningen i heldagskursen anordnas efter huvudsakligen samma plan, som tillämpas för stadens skolor med motsvarande upp-gift, samt i övrigt under villkor, att på enskild väg bidrag anskaffas till minst samma belopp som stadens och att i annat fall stadens bidrag bortfaller eller minskas till samma belopp, som de på enskild väg anskaffade; att skolans sty-relse till lärings- och yrkesskolestyrelsen av-giver redovisning för skolans medel, samt att styrelsen må äga tillsätta en inspektör över sko-lan, vilken skall avlämna till stadsfullmäktige ställd rapport.

Skolan åtnjuter vidare, förutom statsbidrag (7,700 kr.), årliga understöd från stadens boktryckare och svenska boktryckareföreningen samt från svenska typografiförbundet.

Stockholms frisörskola.

Stadens bidrag år 1931: 7,300 kr.

Denna skola inrättades år 1899 med upp-gift att utbilda hos frisörmästareföreningens med-lemmar anställda elever i rent fackliga ämnen. I undervisningen, som omfattar utbildning i så-väl herr- som damfrisöryrkena, deltaga f. n. omkring 80 lärlingar samt i en särskild yrkes-skolavdelning 35 mästare och biträden. Skolans praktiska undervisning är förlagd till Rosenlunds älderdomshem och Fatburgsgatan 12. Skolans adress är Brunkebergsgatan 3.

Stadens bidrag utgår under villkor, att und-er-visningen anordnas i huvudsak efter en av lärings- och yrkesskolestyrelsen godkänd plan (innebärande bl. a. att undervisningens utsträcker sig att omfatta även bokliga kunskaper), att skolan hålles öppen för lärjungar även hos mästare, som icke tillhöra frisörmästareföreningen, att an-talet elever utgör minst 20, att på annan väg anskaffas medel till minst samma belopp som sta-dens bidrag, samt att skolan underkastas den kontroll, lärings- och yrkesskolestyrelsen anser lämplig, varjämte årlig redogörelse för verksam-heten skall tillställas styrelsen.

Skolan åtnjuter även bidrag av staten (10,500 kr.) och av enskilda.

Johanna Brunssons vävskola.

Stadens bidrag år 1931: högst 4,000 kr.

Johanna Brunssons vävskola, som år 1873 grundades i Dalsland och år 1899 överflyttades till Stockholm, har till huvudsyfte att utbilda vävnadslärlarinnor och yrkesutövare. I skolans uppgift ingår därjämte att meddela undervisning åt ungdom å lärings- och yrkesskolestadiet. Verksamheten omfattar dels praktisk undervisning i form av lärings- och yrkeskurser av 13

veckors längd med 7 timmars daglig undervisning ävensom kortare kurser i hemvävning, dels ock teoretiska vävkurser, mönsterritningskurser, växtfärgningskurser och föreläsningskurser. An-talet inskrivna elever utgjorde under år 1930 208 samt antalet till början av vårterminen 1931 anmälda elever 88. Skolans adress är Kungs-gatan 70, 2 tr.

Med hänsyn till att motsvarande undervisning icke förekommer vid stadens anstalter för yrkesundervisning, har skolan fr. o. m. år 1926 erhållit kommunalt bidrag till sin verksamhet. Bidraget, högst 4,000 kr., utgår för varje i Stockholm mantalsskriven elev, med 100 kr. för den som genomgått lärings- eller yrkeskurs (13 veckor), med 50 kr. för den som genom-gått 8 veckors ämneskurs i vävnad, med 25 kr. för den som genomgått dylik kurs i 4 veckor, med 60 kr. för den som genomgått 8 veckors hemvävnadskurs, med 30 kr. för den som genom-gått dylik kurs i 4 veckor samt med 80 kr. för den som genomgått 10 veckors teoretisk väv-kurs. För stadens bidrag gäller som villkor, att skolan underkastar sig den kontroll, som lär-ings- och yrkesskolestyrelsen finner lämplig.

Skolan åtnjuter jämväl statsbidrag (19,500 kr.).

Fredrika-Bremer-förbundets kvinnliga högre yrkesskola.

Stadens bidrag år 1931: 5,000 kr. (jfr även sid. 355).

Detta förbund, som stiftades år 1884, vill samla svenska kvinnor till gemensamt samhälls-arbete, befordra deras duglighet och känsla av ansvar såsom medborgare, uppfostrare och arbe-tare inom olika områden samt verka för för-bättrande av kvinnans ställning i hem, samhälle och stat. Förbundet har bl. a. inrättat en *skola för kvinnlig yrkesutbildning* i beklädnads-branschen (Norrandsgatan 20) för danande av yrkesskolelärarinnor och arbetsledare. Antalet elever i skolan utgör innevarande läsår 44.

Stadens bidrag utgår till nämnda skola för kvinnlig yrkesutbildning under villkor, att vid sko-lan beredas två friplatser och två elevplatser med halv avgift, vilka platser skola förbehållas åt därav i behov varande, i Stockholm mantalsskrivna ele-ver och till vilka företräde bör givas åt lärjün-gar, som genomgått någon av Stockholms stads sömnadsskolor, att skolan skall vara underkastad lärings- och yrkesskolestyrelsens kontroll, samt att årligen redovisning för användningen av sko-lans medel och berättelse över dess verksamhet lämnas till styrelsen.

Förutom nu nämnda bidrag åtnjuter skolan för år 1931 ett anslag av 600 kr. av det till lärings- och yrkesskolestyrelsens förfogande ställda anslaget för upplysningsverksamhet bland hus-mödrar (se sid. 355).

Till skolan utgår dessutom statsbidrag.

Under-Södra kristliga föreningen av unga stödda kvinnor. in-stitutioner.

(Jfr sid. 381.)

Stadens bidrag år 1931: 13,585 kr. (jfr även sid. 355).

Föreningen, som sedan 1887 verkat bland industriarbeterskor samt andra unga kvinnor å Södermalm och sedan 1891 varit ansluten till Sveriges kristliga föreningar av unga kvinnor, bedriver sin verksamhet dels genom religiöst och praktiskt föreningsarbete, omfattande studiekurser i språk, undervisning i handarbete, sömnad av olika slag, sjukvård och barnavård samt sång, gymnastikövningar, bibelstudier, allmänbildande och religiösa föredrag, samkväm, barn- och ungdomsarbete, bl. a. två scoutkårer och fyra kindergartensavdelningar, dels även genom direkt sociala företag, såsom en skola för husligt arbete, matlagningskurser, privat matservering (Kocksgatan 47, Götgatan 71, Rosenlundgatan 17 och Duvnäsgratan 1), vilo- och rekreationshem (Skarpö, nära Vaxholm, tel. Skarpö 114), sommarmarkoloni för barn i Furusund etc. Föreningens adress är Götgatan 71.

Av stadens anslag utgå 9,000 kr. till »Södra K. F. U. K:s skola för husligt arbete», vilken är anordnad som enskild lärings- och yrkesskola i enlighet med av kungl. maj:t meddelade bestämmelser. Den omfattar tre olika slag av kurser: 1) *läringskurser*, med två kurser per år, vardera omfattande 30 veckor, 2) *hushållsskola*, med två kurser per år, vardera omfattande 18 å 20 veckor, 3) *specialkurser i husligt arbete*, omfattande 1, 2 eller högst 3 månader, med valfria ämnen. Praktisk undervisning meddelas i allt vad till ett hems kötsel hör, såsom matlagning, bakning, tvätt och sömnad m. m., samt teoretisk undervisning i födoämneslära, hälsovård och medborgarkunskap m. fl. ämnen. Avgiften för läringskursen, däri inberäknade fria måltider under arbetstiden, utgår med 250 kr. I hushållsskolan upptages en kursavgift av 100 kr. och i specialkurserna i husligt arbete en kursavgift av 50 å 100 kr., vartill kommer avgift för kosten. Mindre bemedlade och medelösa elever kunna erhålla nedsättning i eller befrielse från dessa kursavgifter. För elever i läringskolan kan statsbidrag erhållas med 15, 25 eller 35 kr. per månad. I skolhemmet mottagas, så långt utrymmet medgiver, sådana elever, som under skoltiden ej kunna bo i sina hem. Hushållsskolan, som är belägen Kocksgatan 47, är avsedd för 40 elever.

Av stadens bidrag äro vidare anvisade dels högst 2,000 kr., att utgå med 200 kr. för varje kurs i matlagning och bakning för industriarbeterskor och eventuellt andra kvinnliga yrkesgrupper, som av föreningen anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med en i föreningens skrivelse till fullmäktige den 30 dec. 1913 angiven plan, dels högst 585 kr., att utgå med 117 kr. till var

och en av 5 kurser i klädningssömnad, som av föreningen anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med i föreningens skrivelse den 21 juni 1926 angiven plan. Återstående 2,000 kr. utgå till föreningens ovannämnda allmänna verksamhet. För samtliga stadens anslag är föreskrivet som villkor, att lärings- och yrkesskolestyrelsen äger över den avsedda verksamheten utöva den kontroll, styrelsen kan finna lämplig, samt att föreningen årligen till styrelsen avlämnar ekonomisk och annan redogörelse över den av föreningen bedrivna verksamheten.

Förutom nu nämnda bidrag åtnjuter föreningen för år 1931 bidrag av det till lärings- och yrkesskolestyrelsens förfogande ställda anslaget för upplysningsverksamhet bland husmodrar (se sid. 355).

Till föreningens skola för husligt arbete utgår även statsbidrag (11,600 kr.).

Beträffande bidrag till föreningens ungdomsverksamhet se sid. 381.

Föreningen för husmodersskolor med barnavård.

Stadens bidrag år 1931: 23,000 kr. (jfr även sid. 378).

Föreningens ändamål är att upprätta och underhålla eller på annat sätt främja tillkomsten av husmodersskolor i Stockholm, avsedda för unga flickor, som genomgått fullständig folkskolekurs och fortsättningskola. Husmodersskolorna avse att i överensstämmelse med av kungl. maj:t fastställt reglemente, under tio månaders kurs bibringa eleverna grunderna i husligt arbete och barnavård. Föreningen äger numera endast en skola: *Maria husmodersskola*, Långholmsgatan 24, avsedd för 140 elever samt med barnkrubbor för 50 barn och barnavårn för 40 i skolåldern varande barn. Skolan mottager även ett antal matgäster till lunch och middag. På skolans avdelning för spädbarnsvård emottagas för dagvård 15 barn och på kindergartensavdelningen 45 barn. För vart och ett av barnen betalar fattigvårdsnämnden 40 öre per dag.

Stadens bidrag utgår under villkor, att föreningen till lärings- och yrkesskolestyrelsen avlämnar plan för undervisningen, att den av föreningen anordnade skolan är underkastad den kontroll, styrelsen kan finna lämplig, samt att föreningen till lärings- och yrkesskolestyrelsen, sedan räkenskaperna för året avslutats, avlämnar redovisning för användningen av föreningens medel och en berättelse över föreningens verksamhet.

Föreningens åtnjuter därjämte för barnkrubban anslag från Högalds församling (5,200 kr.) samt från centralföreningen för barnkrubbor, barnavårn och småbarnsskolor (se sid. 378).

Skolan, som även åtnjuter statsbidrag (25,400 kr.), står under kontroll av skolöverstyrelsen, som tillsatt inspektris.

Stadsmissionens lanthem och husmodersskola vid Edesta.

(Jfr sid. 368.)

Stadens bidrag år 1931: högst 5,000 kr.

Hemmet, som grundades år 1913, är förlagt till Edesta lantegendom i Södermanland, 7 km. från Mölnbo station. Dess uppgift är att till kristlig uppfostran och vård samt utbildning i husliga sysslor, trädgårdsskötsel, hönsskötsel och andra lantliga göromål från fattiga hem i Stockholm mottaga — företrädesvis efter slutad skolgång — flickor, som antingen fått sin uppfostran vanvårdad eller äro värlösa och stå i fara att gå under, om de ej omhändertagas. Antalet platser utgör f. n. 25—27.

Stadens bidrag utgår efter lärings- och yrkesskolestyrelsens prövning under villkor: att antalet medellösa, i Stockholm mantalsskrivna elever i den med lanthemmet förenade husmodersskolan under året utgör minst 15, att fattigvårds- och barnavårdsnämnderna äga vid hemmet disponera resp. 4 och 5 platser, att hemmets verksamhet understått den kontroll, lärings- och yrkesskolestyrelsen kan finna lämplig, samt att revisions- och årsberättelser för hemmet skola avlämnas till lärings- och yrkesskolestyrelsen.

Föreningen Engelbrekts barnavårds- och husmodersskola.

Stadens bidrag år 1931: 10,000 kr. (jfr även sid. 378 och 386).

År 1900 tillkom på enskilt initiativ en förening med uppgift att inom dåvarande Hedvig Eleonora församlings västra del upprätta och vidmakthålla en barnkrubba. År 1909 erhöi krubban lokaler i egen byggnad, uppförd å staden tillhörig tomt, Valhallavägen 9. År 1914 började vid krubban anordnas kurser i husliga sysslor och barnavård. Fr. o. m. höstterminen 1920 är husmodersskolan ombildad till enskild läringskola i husligt arbete och barnavård i enlighet med 1918 års lagstiftning samt åtnjuter statsunderstöd enligt k. kung. den 4 nov. 1921 ang. statsunderstöd till kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning. Skolan mottager f. n. intill 60 elever. Med skolan äro förenade en spädbarnskrubba, en barnkrubba, en kindergartensavdelning samt en avdelning för helinackorderade späda barn. Å dessa institutioner erhålla 50 å 60 barn vård och tillsyn. Föreningen samarbetar med Östermalms lokalavdelning av föreningen Mjöldroppen, vilken har sina lokaler inrymda i föreningens byggnad.

Stadens bidrag utgår under villkor, att de av föreningen anordnade skolorna äro underkastade den kontroll, lärings- och yrkesskolestyrelsen kan finna lämplig, samt att föreningen till styrelsen, sedan räkenskaperna för året avslutats, avlämnar redovisning för användningen av föreningens medel och berättelse över föreningens verksamhet.

Den av föreningen disponerade tomten är av

staden upplåten med tomträtt mot en formell årlig avgäld av 10 kr. Som ersättning för upplåtelsen uppföres årligen å lärings- och yrkesskolestyrelsens stat ett anslag av 4,000 kr., att gottgöras fastighetsnämnden (jfr sid. 386).

För husmodersskolan åtnjuter föreningen statsbidrag (18,900 kr.) samt för barnkrubban bidrag dels från Engelbrekts församling (6,000 kr.), dels från centralföreningen för barnkrubbor, barnavårn och småbarnsskolor (se sid. 378).

Upplysningsverksamhet bland husmödrar.

Stadens bidrag år 1931: 19,000 kr.

Fr. o. m. år 1920 hava stadsfullmäktige beviljat lärings- och yrkesskolestyrelsen ett årligt anslag, f. n. uppgående till 19,000 kr., avsett för *upplysningsverksamhet bland husmödrar*, vilket anslag lärings- och yrkesskolestyrelsen äger att fördela mellan de organisationer, som äro kompetenta och villiga att utöva sådan verksamhet, i den mån detta finnes lämpligt efter prövning av planer och kostnadsförslag, som före varje termins början ingivas till styrelsen.

Av innevarande års anslag har lärings- och yrkesskolestyrelsen beviljat följande bidrag:

<i>Stockholms stads skolor för husligt arbete</i> (se sid. 222) kr.	10,544:—
<i>Föreningen för rationell hushållning</i> (se nedan):	
till dess allmänna verksamhet	> 4,000:—
särskilt bidrag	> 2,500:—
<i>Fredrika-Bremer-förbundets kvinnliga högre yrkesskola</i> (se sid. 353)	> 600:—
<i>Fröken Ingeborg Schager</i>	> 500:—
<i>Södra kristliga föreningen av unga kvinnor</i> (se sid. 354)	> 356:—
<i>Svenska ungdomsringen för bygdekultur</i> (Stockholmsdistriktet)	> 500:—
Summa kr.	19,000:—

Föreningen för rationell hushållning.

Stadens bidrag år 1931: 6,500 kr. (jfr ovan).

Föreningen, som började sin verksamhet i juni månad 1917, har till ändamål att verka för rationell hushållning i stockholmshemmen genom att arbeta för tillvaratagande, utnyttjande och beredande av för hemmen behövlige och användbara förbrukningsartiklar, befordra tillverkning och användning av goda varor, hushållsmaskiner och redskap, hålla en byrå för råd och försök på hushållsområdet samt vidtaga andra åtgärder, som kunna främja en god hushållning.

Föreningen har sålunda anordnat en särskild rådfrågningsbyrå, Västmannagatan 4, vilken hålles

Under-öppen alla dagar kl. 12—14. Byrån, som till
stödda sitt förfogande har experter på olika områden,
in-besvarar allehanda frågor rörande praktiska hushålls-
stitu-hållsgöromål. Vidare lämnar byrån vägledning
tioner. åt hushållerskor beträffande inköp av lämpliga hushållsredskap, och där demonstreras även användningen av utställda praktiska redskap och apparater. Å rådgivningsbyrån anordnas 1 å 2 gånger i veckan demonstrationer i matlagning, bakning och konservering samt sömnad med fritt tillträde för föreningsmedlemmarna. Vissa praktiska kurser i matlagning m. m. hava även varit förlagda till skolkök i stadens folkskolor. Föreningen anordnar vidare för sina medlemmar kortare kurser i sömnad, strykning och andra hemarbeten, vidare i praktisk och överskådlig bokföring av hushållens inkomster och utgifter samt emellanåt även avgiftsfria föreläsningar i aktuella frågor. Tillsammans med kooperativa förbundet utgiver föreningen en årsbok »Hem och hushåll». Årsavgiften för föreningens medlemmar är 3 kronor (för vilken avgift även föreningens årsbok erhålles). Ständig ledamotsavgift är minst 50 kronor.

Stadens bidrag till föreningens verksamhet utgår av det till lärlings- och yrkesskolestyrelsens förfogande ställda anslaget för upplysningsverksamhet bland hushållerskor (se ovan).

Till av föreningen anordnad yrkeskurs i konststopning utgår statsbidrag (med 3,000 kr.).

Yrkeskurser för kokerskor och hushållerskor vid större anstalter i Stockholm.

Stadens bidrag år 1931: 1,200 kr.

Dessa kurser, som anordnats sedan år 1916 och numera förestås av f. d. skollöksinspektisen vid stadens folkskolor, fröken Gertrud Bergström, avse att tillgodose behovet av yrkestränad arbetskraft vid utspisning i större skala vid inrättningar och anstalter. En kurs hålles under vår- och en under höstterminen, vardera av 4—6 månaders längd, med 6 å 12 elever i varje kurs.

Stadens bidrag utgår med 600 kr. för varje sådan kurs under villkor, att avgiften för elev och kurs utgör högst 200 kr., att lärlings- och yrkesskolestyrelsen äger att utse tre frielever vid vardera kursen, att kurserna äro underkastade den kontroll, lärlings- och yrkesskolestyrelsen bestämmer, samt att sammandrag av kursernas räkenskaper årligen lämnas till samma styrelse.

Till verksamheten utgår även statsbidrag (4,300 kr.).

Restaurantskolan.

Stadens bidrag år 1931: högst 2,000 kr.

Restaurantskolan i Stockholm, som inrättades år 1926, har två avdelningar, en för servitörer och en för kökspersonal (kockar). Undervisningen omfattar såväl teoretisk som praktisk utbildning. Undervisningen i teoretiska ämnen är förlagd

till särskilt förhård lokal, under det att den praktiska utbildningen meddelas på stadens restauranter och hotell. Utbildningstiden är ett år (1 okt.—31 maj). Såväl manliga som kvinnliga elever mottagas. Eleventalet utgör innevarande läsår ca 60. Eleverna erlägga 500 kr. i kursavgift, varvid de erhålla fri kost å den restaurang, där den praktiska utbildningen meddelas. Skolans styrelse består av representanter för de bidragsgivande arbetsgivarorganisationerna, varjämte med styrelsens adjungerats en på yrkesskoleområdet sakkunnig ledamot. Ordförande i skolans styrelse är direktör A. Mild och studieledare fil. dr M. Marcus (adress: ab. Vin- och spritcentralen, Centralpalatset).

Stadens bidrag utgår för år 1931 med 500 kr. för i Stockholm mantalsskriven, behövande frielever, dock högst med 2,000 kr., samt under villkor, att skolans verksamhet skall vara understadskastad lärlings- och yrkesskolestyrelsens kontroll.

Stockholms arbetareinstitut.

(Jfr sid. 333.)

Stadens bidrag år 1931: 23,175 kr.

Stockholms arbetareinstitut, som stiftades år 1880 av med. dr Anton Nyström och erhållit kommunalt understöd sedan 1883, avser »att genom populärvetenskapliga föreläsningsskurser meddela kunskaper och bibringa en tidsenlig bildning åt män och kvinnor av alla samhällsklasser, särskilt åt dem, vilka saknat en högre undervisning under uppväxtåren». Stadgar för arbetareinstitutets förening, av föreningen antagna den 11 april 1915, godkändes av stadsfullmäktige den 17 maj 1915. Institutet söker nå sitt syfte genom föreläsningsskurser, fördelade på varje veckodag (utom lördagar) under månaderna september—april. Ett bibliotek, omfattande 16,000 band, jämte läsrum finnes i institutets lokaler, Klara norra kyrkogata 8. Institutet har därjämte sedan år 1911 en filial vid Värtan.

Av stadens bidrag utgår 15,000 kr. till föreläsningsskurserna och 8,175 kr. till institutets bibliotek.

Institutet åtnjuter jämväl statsbidrag (2,400 kr.).

Södermalms arbetarinstitut.

Stadens bidrag år 1931: 2,500 kr.

Södermalms arbetarinstitut, beläget Nytorrgatan 28, stiftades år 1895 och har i likhet med Stockholms arbetareinstitut till uppgift att anordna populärvetenskapliga föreläsningar; det anordnar därjämte musikaftnar.

Institutet åtnjuter även statsbidrag (1,100 kr.).

Stockholms arbetareförening.

Stadens bidrag år 1931: 3,000 kr.

Denna förening, som bildades år 1866, har till ändamål att »stadkomma förståelse och sam-

band mellan samhällsklasserna i och för endrät-
tig samverkan till en lagbunden samhällsutveck-
ling». Förverkligandet av detta syfte vill före-
ningen söka nå genom anordnandet av lämpliga
föreläsningar, kurser, samkväm, upprättandet av
läsrum och bibliotek ävensom genom framställ-
ningar till myndigheter och sociala sammanslut-
ningar.

Föreningen anordnar föreläsningsskurser och
samkväm, håller läsrum och bibliotek (med 2,400
band) i föreningens lokal, Teknologgatan 5, för-
valtar en sjuk- och begravningskassa samt har
en understödsförening för sina medlemmar, un-
derstöder en avdelning för bekläddnad av fattiga
barn och utdelar premier för hemsöld.

Stadens bidrag utgår till fortsättande och
utvidgande av föreningens föreläsningar, under
vilkor att föreningen själv bestrider samtliga un-
der året förekommande omkostnader för anskaf-
fande av föreläsningsskolor.

Föreningen åtnjuter även statsbidrag (2,000
kr.).

Pedagogiska lärokursen.

*Stadens bidrag år 1931: 1,500 kr.: dess-
utom extra bidrag 2,000 kr.*

Denna kurs, som inrättades år 1890, före-
stås av en styrelse, som varje lästtermin an-
ordnar föreläsningar och kurser i olika ämnen,
avsedda huvudsakligen för lärare och lärarinnor
vid alla slag av skolor i Stockholm. Sekreterare
i lärokursens styrelse är överlärare F. Lindvall
(Jakobs och Johannes folkskola).

Utöver stadens ordinarie bidrag till ifråga-
varande verksamhet, som utgått sedan år 1905
(fr. o. m. år 1919 med 1,500 kr. årligen), utgår
för år 1931 ett särskilt anslag å 2,000 kr.
för anordnande av demonstrationer för lärare av
de i Stockholm befintliga museernas samlingar.

Arbetarnes bildningsförbunds Stockholmsavdelning.

Stadens bidrag år 1931: högst 38,740 kr.

I syfte att centralisera och fördjupa den
bildningsverksamhet, som under den svenska
arbetarrörelsens tidigare år vuxit fram på skilda
håll inom densamma, bildades år 1912 »Arbe-
tarnes bildningsförbund (A. B. F.)», riksförbund
för biblioteks- och föreläsningssverksamhet.

Nämnda organisation, som utgör en sam-
manslutning av numera 20 fackliga, politiska,
kooperativa och kulturella riksförbund inom
den svenska arbetarrörelsen med tillsammans om-
kring 1,000,000 medlemmar, har till uppgift att
organisera biblioteks- och föreläsningssverksamhet
inom arbetarrörelsen, att förmedla bokinköp och
föreläsningar samt att utdela anslag till studie-
cirkel och föreläsningsskurser. A. B. F:s central-
byrå är förlagd till Barnhusgatan 16, Stockholm.

Till Stockholmsavdelningen äro kollektivt an-
slutna fackföreningar, kvinnoklubbar, ungdoms-
klubbar och Verdandiloger, för närvarande inal-
les 140 till antalet. Var och en av dessa sam-

manslutningar lämnar ett årligt bidrag till av-
delningen, beräknat efter 25 öre per medlem,
dock med en maximigräns av 500 kr. per an-
sluten organisation.

I överensstämmelse med A. B. F:s stadgar
för lokala avdelningar har Stockholmsavdelnin-
gen till uppgift:

1) att bereda sina medlemmar tillfälle till
förvärvande av kunskaper i sådana ämnen, som
främja arbetarorganisationernas strävanden, först
och främst arbetarrörelsens medel och mål;

2) att genom föreningsstudieledarna och
studiesällskapen samla anslutna föreningsar-
studiesällskapade medlemmar till cirkel och kur-
ser samt bistå dessa med att anskaffa studie-
planer, lärare och lokaler etc.;

3) att anordna föreläsningar samt förmedla
föreläsare och medverkande till de anslutna för-
eningarna;

4) att verka för museibesök, sång-, musik-
och gymnastikövningar samt i övrigt stödja ar-
betarnas bildningssträvanden.

Den 1 jan. 1931 hade Stockholmsavdelningen
345 studiecirklar i arbete, med tillsammans över
6,200 deltagare. Studiecirkel och kurser inom
avdelningen äga tillgodose sitt bokbehov genom
kollektivt från stadsbiblioteket.

En studiecirkel inom Stockholmsavdelningen
utger Studiekamraten, tidning för det fria
och frivilliga bildningsarbetet.

Avdelningen är delaktig i Birkagårdens folk-
högskola (se sid. 351).

Stockholmsavdelningens expedition är inrymd
i »Studiehemmet», Bryggargatan 12 B, varest
för verksamheten disponeras 15 större och mindre
föreläsningssalar samt studierum. Lokalerna dis-
poneras under sommarmånaderna delvis som se-
mesterhem för resande från landsorten. Lokaler
för studiecirkelarna hava dessutom erhållits i
stadsbibliotekets huvudbyggnad, Sveavägen 73,
och i dess filial, Götgatan 48.

Avdelningen har därjämte 7 sektioner i för-
städerna (Enskede-, Älsjö-, Örby-, södra förstä-
derna, Bromma-, Bällsta- och Värtasektionerna).
Dessa sektioner äro avsedda att utgöra centra-
ler för bildningsverksamheten bland arbetarna i
förstäderna med i huvudsak samma arbetsupp-
gifter, som avdelningens centrala ledning har för
staden i dess helhet.

Stadens bidrag utgår med 34,890 kr. till av-
delningens allmänna verksamhet och med högst
3,850 kr. till avdelningens sektioner i förstäderna.
Sistnämnda anslag utgår efter redovisning allt
efter omfattningen av den verksamhet, som utföres
av vederbörande sektion, med 3 kr. per studie-
cirkeldeltagare och med 5 kr. per offentlig före-
läsning, dock tillsammans högst 550 kr. per
sektion.

Till sektionerna i Brännkyrka och Bromma
utgår även bidrag från resp. församlingar (till-
sammans 1,800 kr.).

Arbetarnes bildningsförbund åtnjuter jämväl
statsbidrag.

**Under-
stödda
in-
stitu-
tioner.**

Understödda in-stitutioner.

Bromma föreläsningssällskapet.

Stadens bidrag år 1931: 700 kr.

Stadens bidrag utgår alltsedan inkorporeeringen år 1916 samt under villkor, att, om föreningen ej erhåller statsbidrag för året eller detta nedsättes under 600 kr., stadens bidrag bortfaller eller minskas i förhållandet 7 till 6.

Statsbidrag för budgetåret 1930/31: 600 kr. Föreningen åtnjuter även bidrag från Bromma församling med 800 kr.

Dövstumsföreningen i Stockholm.

Stadens bidrag år 1931: 500 kr.

Föreningen utgör en sammanslutning av inom Stockholm och dess närmaste grannskap boende dövstamma över 16 år, och dess syfte är dels ekonomiskt — att bispringa medlem med ekonomiskt understöd vid förefallande behov — dels uppfostrande — att stödja honom i sedligt och allmänbildande syfte genom anskaffande av passande bibliotek, föredrag och bildande umgänge.

Bidraget utgår till utvidgande av föreningens bibliotek och läsestuga (Holländaregatan 1, 3 tr.). Biblioteket omfattar f. n. 715 band.

För anordnande av lärokurser och föreläsningar erhåller föreningen bidrag från staten och från första dövstumskoldistriktets styrelse. Föreningen åtnjuter även bidrag från vissa av huvudstadens församlingar (tillsammans 1,400 kr.).

Svenska dövstumsläraresällskapet.

Stadens bidrag år 1931: 200 kr.

Svenska dövstumsläraresällskapet, som stiftades år 1877 av lärare vid Manilla dövstumminstitut, har till ändamål att främja dövstumundervisningen i Sverige, att arbeta för enhet och god anda inom lärarkåren samt för förbättring av lärarens och den dövstummes ställning i allmänhet. Sällskapet har kretsavdelningar inom vart och ett av landets sju dövstumskoldistrikt. I spetsen för sällskapet står en centralstyrelse av sju medlemmar, en för varje krets. Av sällskapet utgives under samarbete med Norges och Danmarks dövstumslärare »Nordisk tidskrift för dövstumskolan», som utkommer en gång i månaden, samt av sällskapet ensamt »Ny tidning för Sveriges dövstummer», med i regel 20 nummer årligen.

Stadens bidrag, som är avsett att ställas under skolöverstyrelsens förvaltning och användas till anskaffande av för dövstamma fattbar litteratur, utgår under förutsättning, att sällskapet härför jämväl erhåller statsbidrag för budgetåret 1931/32.

För budgetåret 1930/31 utgår statsbidrag med 1,000 kr., varjämte sällskapet åtnjuter bidrag från vissa landsting och städer, som ej deltaga i landsting.

Pedagogiska biblioteket i Stockholm.

Stadens bidrag år 1931: 2,300 kr.

Detta bibliotek upprättades år 1885 av Stockholms lärarsällskap, som t. o. m. år 1918 utsåg bibliotekets styrelse. Från och med år 1919 har emellertid biblioteket övertagits av en stiftelse »Pedagogiska biblioteket i Stockholm» med av kungl. maj:t fastställda stadgar. Enligt dessa stadgar står biblioteket underinseende av skolöverstyrelsen, som även utser bibliotekets styrelse. Biblioteket omfattar vid innevarande års ingång 50,296 nummer, arbeten rörande uppfostran och undervisning, skolstatistik, skolböcker, vetenskaplig litteratur, avsedd för lärares studier m. m., och är avsett såväl för utlåning som för begagnande på stället. Det är inrymt i statens nya ämbetsverksbyggnad, Hantverkaregatan 19, och hålles öppet 1 september—15 juni helgfria dagar kl. 11—12,30 samt 18,30—20,30. Antalet besök uppgick år 1930 till 1,806 och antalet hemlån till 2,617.

Stadens bidrag utgår under villkor, att bibliotekets verksamhet skall vara underkastad den kontroll, folkskolektionen bestämmer, samt att årsberättelse över dess verksamhet och ekonomi skall till direktionen överlämnas.

Biblioteket åtnjuter även statsbidrag (7,000 kr.).

Svenska skolmuseet.

Stadens bidrag år 1931: 1,200 kr.

Svenska skolmuseet grundades år 1908 av centralstyrelsen för Sveriges allmänna folkskollärareförening, vilken förening alltjämt är dess målsman. Skolmuseets uppgift är att genom en permanent utställning av tidsenlig undervisningsmateriel, genom förmedling av sådan materiel och genom upplysningsverksamhet på hithörande område på ett praktiskt sätt gagna undervisning och uppfostran inom olika skolformer.

Museets permanenta utställning innehåller omfattande samlingar av korter och väggtaflor, naturalier, fysikaliska apparater, materiel för undervisning i teckning och slöjd m. m. samt skolinventarier av olika slag. Tid efter annan anordnas specialutställningar och demonstrationer, avsedda att belysa undervisningsområden av särskilt intresse. Efter anmodan anordnar museet jämväl utställningar av undervisningsmedel i samband med lärarmöten i landets skilda delar. Sedan år 1917 har skolmuseet en särskild avdelning för upplysningsfilm. Under år 1929 utökades museet med en skolhistorisk avdelning, omfattande möbler och andra inventarier samt undervisningsmedel, läro- och läseböcker jämte lärjungearbeten från skolor i forna tider.

För museet hava lokaler upplåtits i statens nya ämbetsverksbyggnad, Hantverkaregatan 19. Museets avdelning för upplysningsfilm är inrymd i förhyrd lokal, Idungatan 1 A. Museet hålles öppet alla helgfria måndagar, onsdagar och

fredagar kl. 18—20 samt torsdagar och lördagar 11—12,30 med undantag för tiden 1 juni—1 sept., då besökstiden är begränsad. Tillträdet till museet är kostnadsfritt.

Stadens bidrag utgår under villkor, dels att folkskoleledningen äger utöva den kontroll över verksamheten, direktionen kan finna lämplig, dels att årsberättelse över museets verksamhet och ekonomi överlämnas till folkskoleledningen.

Svenska skolmuseet åtnjuter dessutom bidrag av staten (3,000 kr.), av Sveriges allmänna folkskollärareförening samt av flick- och samskoleföreningen.

Ortnamnskommissionen.

Stadens bidrag år 1931 (till ortnamnsundersökningar): 2,000 kr.

Ortnamnskommittén, numera benämnd ortnamnskommissionen, tillsattes av kungl. maj:t den 2 maj 1902 med uppdrag att låta undersöka namn å byar och gårdar ävensom viktigare naturnamn inom vissa län. Kommissionen tjänstgör därjämte numera som remissinstans i namnregleringsärenden i allmänhet. Sekreterare för kommissionens allmänna verksamhet och föreståndare för dess arkiv är professor J. Sahlgren (adress: Uppsala).

Sedan ortnamnskommissionen förklarat sig villig att bidraga till kostnaderna för en systematisk undersökning av Stockholmstraktens ort- och naturnamn, beslöt stadsfullmäktige den 28 jan. 1929 att för ifrågakvarande ändamål anvisa ett belopp av 6,000 kr., att ställas till kommissionens förfogande med 2,000 kr. för vart och ett av åren 1929, 1930 och 1931. Namnundersökningarna äro avsedda att omfatta, förutom Stockholms stads område, Svartlösa, Färentuna och Sollentuna härad, Danderyds skeppslag, Sötholms härad och Värmdö skeppslag.

Stadens bidrag är uppfört å byggnadsnämndens stat.

Kungl. teatern.

Stadens bidrag år 1931: 100,000 kr.

Genom kungl. förordningar den 21 dec. 1923 stadgades, att nöjesskatteförordningen icke skulle äga tillämpning å nöjestillställningar, anordnade av kungl. teatern eller kungl. dramatiska teatern i Stockholm å lokaler, som för resp. teatrar verksamhet stadigvarande begagnas, samt att vid sådana nöjestillställningar i stället skulle uttagas en nöjesskatten motsvarande avgift, vilken skulle av statsverket användas till främjande av de kungliga teaternas verksamhet. Vid 1924 års riksdag väcktes förslag om ytterligare bidrag av Stockholms stads nöjesskattemedel till kungl. teatern; dessa blevo emellertid av riksdagen avslagna bl. a. med hänsyn till en från staden uttryckt önskan, att, om kommunalt bidrag till kungl. teaterns verksamhet vore önskvärt, en

direkt framställning härom borde göras till staden och staden lämnas möjlighet att i vanlig ordning pröva densamma.

Sedan kungl. teaterns styrelse därefter hos stadsfullmäktige hemställt om ett årligt understöd, beslöt stadsfullmäktige den 19 jan. 1925 att lämna kungl. teatern ett årligt bidrag av 100,000 kr., under villkor att det ordinarie statsanslaget utgår med minst 150,000 kr.

Till verksamheten utgår därjämte bidrag av lotterimedel.

Andelsföreningen Skådebanan,

u. p. a.

Stadens bidrag år 1931: 30,000 kr.

Andelsföreningen Skådebanan bildades i maj 1910 med ändamål att bereda den mindre bemedlade publiken rikligare tillfällen att mot ringa kostnad komma i åtnjutande av god teaterkonst. Ändamålet har sedermera utvidgats till att även omfatta anordnande av föreläsningar över dramatiska verk och författare. Sitt syfte söker Skådebanan förverkliga i landsorten genom teater- och föreläsningsturnéer av egna sällskap (till denna verksamhet utgår bidrag av lotterimedel) samt i Stockholm dels genom drivande under sommarmånaderna av vissa friluftsteatrar med folklivsskildringar o. d. på programmet (f. n. Skansens och Vanadislundens friluftsteatrar), dels och framför allt genom Skådebanans publikorganisation. Denna organisation, som f. n. omfattar omkring 5,000 medlemmar, har till uppgift att förmedla huvudstadens främsta teaterkonst till de mindre bemedlade samhällsklasserna. Medlemsskap i organisationen kan vinnas av alla personer, som hava en årsinkomst understigande 7,000 kr., mot en årsavgift av 2,50 kr. för första året och 2 kr. för följande år. På varje årskort erhållas två biljetter till nedsatt pris — i regel hälften av det vanliga priset — till de teatrar, med vilka Skådebanan underhåller förbindelse. Dessa äro f. n. Kungl. teatern, Dramatiska teatern, Oscarsteatern, Komediteatern, Vasateatern, Blancheteatern, Folkteatern, Odéon-Operetten och Folkets hus' teater. Verksamheten bedrivs så, att Skådebanan för en bestämd summa inköper samtliga platser till vissa föreställningar och därefter fördelar biljetterna på publikorganisationens medlemmar och dessas anhängiga. Förbindelsen med medlemmarna upprätthålles genom föreningens årsbok samt genom teatertidskriften »Skådebanan», som varje medlem kostnadsfritt erhåller och som innehåller uppgift om resp. föreställningar, orienterande artiklar rörande desamma ävensom andra uppsatser av bildande karaktär. Genom Skådebanans förmedling kunna medlemmarna även erhålla biljetter till nedsatt pris till konsertföreningens konserter samt till vissa musikaliska och dramatiska föreställningar å musikaliska akademien.

Understöddagatan 38. Skådebanans expedition är belägen Vasa-

in- Stadens bidrag utgår dels med 20,000 kr. till understödjande av andelsföreningen Skåde-
stitu- banans publikorganisation samt till utgivande
tioner. av föreningens tidskrift och årsbok, dels med 10,000 kr. till föreningens teaterverksamhet i folkbildande syfte å Vanadislundens friluftsteater. Som villkor för stadens bidrag gäller, att kostnaderna för publikorganisationen i redovisningshänseende noga skiljes från den av föreningen i övrigt bedrivna verksamheten.

Konsertföreningen.

Stadens bidrag år 1931: 145,000 kr.

Konsertföreningen har enligt sina 1902 antagna, 1913, 1921 och 1924 kompletterade stadgar till ändamål att giva konserter, huvudsakligen ägnade att höja intresset för orkestermusik samt att i och för verksamhetens utövande om möjligt upprätta och underhålla en fast orkester i Stockholm. I regel givas av föreningen under arbetsåret 1 okt.—1 maj två ordinarie konserter i veckan, därav en på söndag. Dessutom anordnas särskilda konserter för skolgungdom samt populära aftonkonserter till nedsatta priser. Föreningens verksamhet bedrivs sedan april 1926 i det nya konserthuset (jfr sid. 333).

Stadens bidrag avser år 1931 och utbetalas med 87,000 kr. efter värterminens slut, sedan räkenskaperna för det gångna arbetsåret avslutats, samt med 58,000 kr. efter höstterminens slut. Stadens bidrag utgår under förutsättning, dels att konsertföreningen för året erhåller ett motsvarande belopp av lotterimedel eller andra bidrag (häri dock ej inräknade från konserthusstiftelsen härflytande medel), dels att överskottet av konserthusstiftelsens verksamhet i dess helhet kommer konsertföreningen till godo. För stadens bidrag gälla i övrigt följande villkor:

a) att föreningens verksamhet, inberäknat anordnandet av populära aftonkonserter och konserter för skolgungdom, bedrivs efter i huvudsak samma plan och samma omfattning som under verksamhetsåret 1929/30;

b) att vid verksamhetens finansiering vidtagas sådana åtgärder, att de till föreningens förfogande ställda lotterimedlen icke förbrukas förr, än enligt vad föreningen i sin ansökan om kommunalt bidrag hade beräknat;

c) att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, stadskollegiet kan finna lämplig;

d) att föreningen till kollegiet avlämnar revisionsberättelse samt redogörelse för verksamheten under tillämdalupet arbetsår;

e) att biljettpriserna icke må sättas högre än: vid symfonimatiné resp. kr. 0: 90, 1: 35, 1: 80, 2: 25 och 2: 70 samt vid symfonikoncert resp. kr. 1: 50, 2: 25, 3: —, 3: 50 och 4: —; samt

f) att förutnämnda biljettpris nedsätts med femtio procent, då för elever och lärare vid högskola och skola i Stockholm, underofficerare

och manskap vid Stockholms garnison samt medlemmar av arbetarkorporation i Stockholm rekriveras samtidigt minst femtio biljetter för varje högskola, skola, regemente eller korporation.

Konsertföreningen erhöi för spelåret 1929/1930 bidrag av lotterimedel med 134,000 kr., av stiftelsen Stockholms konserthus 15,000 kr. och av musikaliska akademien 3,700 kr.

Folkkonsertförbundet.

Stadens bidrag år 1931: högst 13,500 kr.

Förbundet, som bildades år 1905, har till uppgift att genom anordnande av goda och prisbilliga musikaftnar med — när sig göra låter — även i litterärt avseende värdefulla program, söka i sin mån väcka och underhålla intresse för musik och litteratur företrädesvis hos de bredare lagren av huvudstadens befolkning.

Stadens bidrag utgår till anordnande under år 1931 i konserthusets lilla sal av 33 musikaftnar under villkor: att biljettpriset icke sättes högre än 1 kr., och att beträffande biljettförsäljningen vidtagas sådana åtgärder, som innebära största möjliga garanti för att dessa konserter och musikaftnar få den publik, för vilken de äro avsedda, dock med rättighet för styrelsen att vid de musikaftnar, vilkas anordnande kräver större omkostnader, få belägga vissa platser med inträdesavgifter å 1,50 eller 2 kr., under förutsättning dels att även vid dessa konserter ett större antal billigare biljetter tillhandahålles allmänheten, dels att vid de musikaftnar, som ej medföra så kännbara utgifter, priset å ett antal platser i salen sänkes från 1 kr. till 50 öre samt å de minst gynnsamma platserna å läktarens övre parti från 50 till 25 öre.

Friluftsmusik m. m.

Stadens anslag år 1931: 50,000 kr.

Ifrågarvarande anslag utgår till anordnande av friluftskonserter i stadens parker m. fl. ställen ävensom till anordnande av vissa orgelkonserter i Blå hallen i stadshuset med fritt tillträde för allmänheten. Verksamheten handhåvas av drätselnämnden (se vidare sid. 86).

Skansen.

Stadens bidrag år 1931: 55,000 kr.; dessutom för år 1931 extra bidrag 45,000 kr. (därav 10,000 kr. till uppförande av byggnader inom Skansens s. k. Stockholmskvarter).

Skansens friluftsmuseum, som grundades av Artur Hazelius och öppnades den 11 okt. 1891, har till uppgift att giva en bild av svenskt folkliv, sådant det gestaltat sig under olika tider, samt såsom komplement härtill en inblick jämväl i några sidor av vårt lands natur och djurvärld. Skansen utgör en avdelning av Nordiska

museet, vars övriga samlingar äro utställda i den å Djurgårdsslätten belägna museibyggnaden. Skansen lyder närmast under Nordiska museets nämnd, som består av sju personer, av vilka en utses av kungl. majt.

Stadens ordinarie bidrag utgår under villkor: 1) att såväl berättelse över anslaget användande som revisionsberättelsen över Nordiska museets förvaltning insändas till stadskollegiet; 2) att lärjungar vid Stockholms allmänna läroverk samt folkskolor, högre folkskolor och kommunala mellanskolor ävensom de av Stockholms stad understödda högre flickskolorna i samlad klass under lärares uppsikt och på tider, varom överenskommelse kan träffas med Skansens styrelse, äga kostnadsfritt tillträde till Skansen; 3) att Skansen tillhandahåller Stockholms folkskoleledningen årligen 4,700 frikort, gällande för besök å Skansen under tiden 1 maj—30 september, att mot de särskilda villkor och ordningsregler, varom överenskommelse kan träffas mellan direktionen och Skansens styrelse, utdelas till vårdade lärjungar till ett antal av 2,550 inom folkskolans högre klasser samt 700 inom högre folkskolorna och kommunala mellanskolorna, 250 inom verkstads-, lärlings- och yrkesskolorna samt 1,200 inom Stockholms allmänna läroverk och de högre flickskolor, vilka erhålla bidrag från Stockholms stad; 4) att Skansen under året, helst å lördagar, anordnar tio gottköpsdagar med en inträdesavgift av högst 25 öre och att av dessa åtta falla under månaderna maj—september; samt 5) att å Skansens s. k. folksöndagar — av vilka under sistnämnda månader minst åtta böra anordnas — föräldrar jämte högst tre barn under 12 års ålder äga tillträde mot den avgift, som under vanliga dagar är gällande för vuxen person.

Utöver stadens ordinarie bidrag å 55,000 kr. utgår för år 1931 av stadens medel extra bidrag med dels 35,000 kr. till förbättrande av Skansens ekonomi (i avvaktan på ytterligare utredning om Skansens ekonomiska ställning), dels 10,000 kr. till fortsatt arbete med flyttning och uppförande inom Skansens s. k. Stockholmskvarter av vissa äldre, kulturhistoriskt värdefulla stockholmsbyggnader i enlighet med en år 1928 framlagd plan (för sistnämnda ändamål har tidigare anvisats 20,000 kr.).

Svenska trafikförbundet.

Stadens bidrag år 1931: 15,000 kr.

Förbundet, som inrättades år 1902 under namn av turisttrafikförbundet, erhöi år 1921 sitt nuvarande namn och omorganiserades år 1924. Svenska trafikförbundet, som icke driver någon resebyrå-, hotell- eller annan affärsverksamhet, har uteslutande till uppgift att i landets och sina medlemmars intresse arbeta för utveckling av resandetrafiken inom Sverige med ar-

betet huvudsakligen inriktat på turisttrafik från utlandet. I detta syfte driver förbundet särskilt i utlandet en omfattande upplysningsverksamhet samt söker att genom utgivande av publikationer och genom anordnande av föreläsningar om Sverige ävensom genom annonsering och spridande i utlandet i betydande omfattning av broschyrer, biografier, skiotikonbilder, fotografier samt tidningsartiklar verka för resor till och i Sverige. Förbundets ekonomi är i huvudsak grundad på inkomster av medlemsavgifter och frivilliga bidrag. Svenska trafikförbundets expedition är belägen Vasagatan 12.

Stadens bidrag utgår under villkor, att desamma, efter samråd med stadens vederbörande myndigheter, uteslutande användes till publikationer och filmer, som beröra Stockholm, samt att redovisning härfor årligen lämnas.

Anstalter för sjukvård m. m.

Sjukhuset Eira, Stockholms stads och läns sjukhus.

(Jfr sid. 336.)

Stadens bidrag år 1931: 7,500 kr.; dessutom extra bidrag: 60,000 kr.

Stadens extra bidrag utgår för täckande av kostnaden för sjukhusets drift, att av sjukhuset disponeras i mån av behov.

Dessutom disponeras för bestridande av sjukhusets utgifter för år 1931 den allmänna sjukvårdsavgiften, som enligt stadsfullmäktiges beslut för år 1930 utgår med 50 öre för man och 25 öre för kvinna, som i Stockholm erlägger mantalsspenningar (beräknad behållning härav c:a 99,700 kr.).

Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn.

Stadens ordinarie bidrag år 1931: högst 26,400 kr.; dessutom extra bidrag: 102,000 kr. (förslagsanslag).

Vårdanstalten, som inrättades år 1854 och sedan år 1899 är belägen å en av staden kostnadsfritt upplåten tomt, Polhemsgatan 30, har 134 ordinarie plåtsar, fördelade på en medicinsk och en kirurgisk avdelning. Dessutom finnes en röntgenavdelning ävensom medicinsk och kirurgisk poliklinik (den medicinska polikliniken tjänar jämväl sedan år 1922 som pediatrik poliklinik för karolinska institutet; jfr nedan sid. 364). Den polikliniska verksamheten vid sjukhuset är mycket omfattande. Anstalten å Stockholms största barnsjukhus. Vårdavgiften per dag för betalande patienter är å allmän sal 2 kr. för stockholmsbor och 5 kr. för landsortsbor, å

Under-stödda in-stitutioner. halvenskilt rum 6—10 kr. och å enskilt rum 10—18 kr. För åtföljande vårdariorna erlägges 5 kr. och för ammande moder 2 kr. per dag. Stadens ordinarie bidrag till vårdanstalten samt till polikliniken därstädes utgår jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 7 december 1900 under villkor: att minst 78 sängar, därav minst 8 för barn under 2 år, upplåtas för medellösa sjuka barn från Stockholms kommun; att minst 20 sängar upplåtas för betalande sjuka från staden mot en avgift icke överstigande den, som för vård i allmänt rum erlägges å kommunens egna sjukhus; att hälsovårdsnämnden får insätta en ledamot i styrelsen och utse en revisor; samt att läkaren dagligen lämnar nämnden meddelande om beläggningen. Stadens extra bidrag för år 1931 utgår — i den mån hälsovårdsnämnden så prövar erforderligt — till täckande av för år 1930 beräknad brist i anstaltens driftkostnader.

Vårdanstalten åtnjuter jämväl bidrag av Stockholms läns landsting för å anstalten vårdade medellösa barn med hemortsrätt inom Stockholms län.

Barnsjukhuset Samariten.

Stadens ordinarie bidrag år 1931: högst 25,000 kr.; dessutom extra bidrag: 1,000 kr. (förslagsanslag).

Barnsjukhuset Samariten tillhör en år 1887 bildad stiftelse, vilken år 1890 började sin verksamhet i en i Maria församling förhyrd lokal och sedan år 1909 disponerar egen byggnad, Ringvägen 21, å staden tillhörig tomt (jfr nedan och sid. 385). Sjukhuset har 54 platser, huvudsakligen avsedda för invärtes sjuka eller ögonsjuka barn i åldern 6 månader till 12 år. Dessutom finnes vid sjukhuset sedan år 1923 en i provisoriska lokaler inrymd poliklinik. Vårdavgiften per dag för betalande patienter är 2 kr. för stockholmsbor och 5 kr. för landsortsbor. Vid polikliniken upptages en avgift av 2 kr. per besök (därest icke medellöshet föreligger).

Staden har kostnadsfritt upplåtit tomt för sjukhuset, under villkor bl. a. att minst tre fjärdedelar av platserna å allmän sal skola vara tillgängliga för fattiga barn, tillhörande Stockholms kommun.

Med hänsyn till otillfredsställande lokala förhållanden vid sjukhuset beslöt stadsfullmäktige den 26 jan. 1931 på därom av sjukhusets styrelse gjord hemställan att till vissa om- och tillbyggnadsarbeten vid sjukhuset (avseende bl. a. förbättrade polikliniklokaler, utökning av platsantalet från 54 till 68 samt uppförande av ny ekonomibyggnad) ställa erforderliga medel till förfogande i form av dels ett ränte- och amorteringsfritt lån å 300,000 kr., dels ett 20-årigt amorteringslån å 126,000 kr., allt under förutsättning att till stadens fria förfogande återställades viss del av det till sjukhuset upplåtna området.

Stadens ordinarie bidrag till sjukhuset utgår under villkor, att hälsovårdsnämnden får insätta

en ledamot i sjukhusets styrelse och utse en revisor för granskning av dess förvaltning. Stadens extra bidrag för år 1931 utgår — i den mån hälsovårdsnämnden så prövar erforderligt — till täckande av för år 1930 beräknad brist i sjukhusets driftkostnader.

Föreningen S. de C.

Stadens bidrag år 1931: 6,000 kr.

Föreningen S. de C. som bildades år 1875, har till ändamål att lindra nöd och sjukdom bland barn.

Stadens bidrag utgår till föreningens *barnsjukhem*, som ursprungligen inrättades år 1892 och år 1908 inflyttade i egen, för ändamålet uppförd byggnad å Stockholms stad upplåten tomt i Stadshagen (jfr sid. 386). Vid hemmet mottagas intill 25 fattiga barn från Stockholm med omnejd i åldern 2—6 år, vilka äro klena, vanvårdade eller lida av engelska sjukan e. d. Vården är i regel kostnadsfri.

Såsom villkor för stadens bidrag gäller, att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som barnavårdsnämnden må äga att bestämman, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi skall överlämnas till barnavårdsnämnden.

Kungl. sällskapet Pro Patria.

Stadens bidrag år 1931: 3,600 kr.

Kungl. sällskapet Pro Patria har enligt av kungl. maj:t år 1853 fastställda grundregler till ändamål, bl. a., att upprätthålla och utvidga sin barmhärtighetsstiftelse, *barnbördshuset Pro Patria*. Detta, som grundades år 1772 och av sällskapet övertogs år 1774, har under åren 1778—1930 varit inrymt i fastigheten Sveavägen 40.

Med hänsyn till önskvärdheten av att bereda barnbördshuset Pro Patria mera tidsenliga och ändamålsenliga lokaler beslöt stadsfullmäktige den 15 okt. 1928 på framställning av sällskapet Pro Patria uppdraga å fastighetsnämnden att till sällskapet försälja tomten nr 1 i kv. Guldhasan (Thorildspl. 5) å Kungsholmen mot räntefri revers å köpeskillingen. Å hälsovårdsnämndens stat uppföres årligen ett anslag, motsvarande räntan å köpeskillingen, att gottgöras drätselnämnden. Å nämnda tomt har av sällskapet uppförts ett nytt, modernt inrett och utrustat barnbördshus, vilket togs i bruk den 1 nov. 1930.

Å barnbördshuset, som innehåller 32 vårdplatser, mottagas gifta eller ogifta barnsängskvinnor antingen kostnadsfritt å s. k. friplats eller mot avgift (6—18 kr. per dag), innefattande ersättning såväl för bostad och kost som för fullständig vård. I ömmande fall sörjer stiftelsen för värlösa, inom anstalten födda barn

genom att inackordera dem hos fosterföräldrar, där de på sällskapets bekostnad få vistas till femton års ålder.

Som villkor för stadens kostnadsfria tomtupplåtelse har bl. a. föreskrivits dels att 15 av barnbördshusets vårdplatser skola stå till förfogande för vård av i Stockholm hemortsberättigade personer, 2 av dessa kostnadsfritt och de övriga mot av sällskapets direktion fastställda sjukvårdsgiffter (understigande självkostnaden), dels att hälsovårdsnämnden skall beredas tillfälle att följa sällskapets sjukvårdande verksamhet samt få del av sällskapets förvaltningsberättelse.

Föreningen Margarethahemmet.

Stadens bidrag år 1931: 8,000 kr.

Föreningen bildades år 1890 för vård av fallandesjuka sinnesslöa barn. För detta ändamål inrättades år 1892 en anstalt vid Mariehäll, vilken sedermera flyttades först till Åkeshov och därefter, år 1915, till Knivsta. Anstalten, som numera kan mottaga över 80 fallandesjuka sinnesslöa barn, varav i regel omkring hälften är från Stockholm, omfattar dels en vårdanstalt för utbildbara, dels en skolavdelning, dels ock ett arbets-hem för bildbara.

Stadens bidrag utgår under villkor, att verksamheten underkastas den kontroll, som barnavårdsnämnden bestämmer, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden.

Stockholms centrala diakoniråds konvalescenthem å Ribbingebäck.

Stadens bidrag år 1931: 5,000 kr.

Konvalescenthemmet var ursprungligen förlagt till Viby gård, Norrviken, men sedan det år 1917 övertagits av Stockholms centrala diakoniråd, förflyttades hemmet till den för ändamålet inköpta egendomen Ribbingebäck i Uppland (postadress: Järlåsa).

Hemmet är avsett för obemedlade män, som utskrivits från sjukhus men äro i behov av ytterligare vård och vila för att bliva fullt arbetsföra. De tillgängliga platserna å hemmet äro omkring 40, av vilka platser staden äger rätt att mot avgift belägga 20.

Stadens bidrag utgår för täckande av den merkostnad, varmed vårdkostnaderna överstiga vårdavgifterna. Hemmet åtnjuter dessutom anslag från staden såsom ersättning för underhåll och vård av på stadens bekostnad å hemmet intagna personer (se sid. 387).

Hemmet åtnjuter även bidrag från vissa av huvudstadens församlingar (för år 1931 med sammanlagt 3,100 kr.). Från församlingarna utgå även bidrag till centrala diakonirådets verksamhet för sjömansvård i Stockholms hamnar (för år 1931 med tillsammans 9,050 kr.).

Föreningen för bistånd åt lytta och vanföra.

(Vanförestalten i Stockholm.)

Stadens bidrag år 1931: 2,000 kr. (jfr även nedan under polikliniker).

Föreningen, stiftad år 1891, har till ändamål »att bistå obemedlade lytta och vanföra, men andligt normala personer, företrädesvis barn och yngre individer, på sätt som bäst är ägnat att lindra vanförheten och dess följder». Föreningens arbetsskola för lytta och vanföra, som öppnades 1892, utvidgades 1901 med ett elevhem och 1910 med en ortopedisk poliklinik. I augusti 1913 sammanfördes dessa till »*Vanförestalten i Stockholm*», som inrymmer i föreningens för ändamålet ombyggda fastigheter Grevturegatan 59—63.¹⁾ Anstalten omfattar poliklinik (jfr nedan), klinik med ortopedisk bandageverkstad (sedan 1921 karolinska institutets ortopediska klinik), arbetsskola (med intill 3- å 4-åriga yrkeskurser) och elevhem (med aftonskola). I januari 1918 utvidgades anstalten ytterligare, varvid den kvinnliga yrkesskolan överflyttades till en närbelägen fastighet, Brahegatan 40, som år 1917 hade inköpts och ombyggt för ändamålet. Polikliniken hålles öppen avgiftsfritt tre gånger i veckan (tisdagar, torsdagar och lördagar kl. 10—11). Sjukavdelningen är beräknad för högst 88 patienter och arbetsskolan för 135 elever, av vilka 106 kunna erhålla bostad i elevhemmet. År 1923 inköpte föreningen fastigheten Grevturegatan 63, i vilken är inrymd anstaltens nya bandage- och protesverkstad m. m. År 1926 inköpte föreningen ytterligare en fastighet, Brahegatan 44, vilken sedan år 1929 användes som internat för de manliga eleverna. Sedan juli 1915 upprätthåller föreningen även ett skol- och uppfostringshem i Lidingö, avsett för 45 barn i skolåldern, som på grund av sin vanförhet ej i hemorten kunna erhålla skolundervisning.

Anstaltens ortopediska klinik har (genom donation av professor P. Haglund) år 1929 erhållit ett värdefullt bibliotek av ortopedisk speciallitteratur (ca 2,000 band förutom en stor samling småtryck).

Stadens bidrag utgår genom hälsovårdsnämnden. Föreningen åtnjuter även bidrag av staten, landstingen, pensionsstyrelsen samt kommuner och enskilda.

Polikliniker.

Stadens bidrag år 1931: 40,700 kr.

Stadens bidrag till serafimerlasarettets poliklinik: 20,800 kr.

¹⁾ Till 1931 års riksdag har avlåtits kungl. proposition med förslag till uppförande med bidrag av statsmedel av ny byggnad för vanförestalten å det s. k. Norrbackaområdet i anslutning till det blivande karolinska sjukhuset.

Understödda in-stitutioner. Stadens bidrag till diakonissjukhusets poliklinik: 3,000 kr.
Stadens bidrag till polikliniken för barnsjukdomar vid Norrtullsgatan (jämväl pediatrik poliklinik för karolinska institutet): 8,900 kr.¹⁾
Stadens bidrag till vanförelanstaltens i Stockholm poliklinik: 3,000 kr. (se ovan).

Stadens bidrag till tandläkarinstitutets poliklinik: 5,000 kr.

Av å hälsovårdsnämndens stat anvisade medel utgår därjämte bidrag med högst 7,500 kr. per år till gymnastiska centralinstitutets poliklinik (för kostnadsfri sjukgymnastisk behandling åt medellösa patienter).

Dessutom underhåller staden fullständigt poliklinikerna vid Kornhansnorg, Döbelnsgatan och Jungfrugatan samt polikliniker vid en del sjukhus (se under hälsovårdsnämnden sid. 149).

Vård av fattiga sjuka i hemmen.

Stadens bidrag år 1931: 25,000 kr.

Bidraget utgår från fattigvårdsnämnden för vård i hemmen av fattiga sjuka genom skolede, under läkares överinseende stående sköterskor och fördelas mellan »Föreningen för sjukvård hos fattiga i Sofia församling» (6,000 kr.), »Föreningen för sjukvård hos fattiga i Bromma församling» (9,000 kr.), »Föreningen för sjukvård hos fattiga i Brännkyrka församling» (8,000 kr.) och »Föreningen för sjukvård hos fattiga i Kungsholms och St Görans församlingar» (2,000 kr.).

Bidrag lämnas dessutom dessa föreningar från vederbörande församlingar. Bidrag från vissa församlingar utgå jämväl till övriga, icke av staden understödda sjukvårdsföreningar, nämligen »Föreningen för sjukvård i fattiga hem» (inom Adolf Fredriks, Gustav Vasa, Mattens och Johannes församlingar), »Föreningen för sjukvård hos fattiga inom Östermalms församlingar», »Föreningen för sjukvård hos fattiga inom Maria och Högalids församlingar» samt »Föreningen för sjukvård hos fattiga inom Katarina församling». Bidragen från församlingarna utgå dels med kontanta belopp, dels genom avlönande av föreningarnas sjuksköterskor. Församlingarnas sammanlagda bidrag till sjukvårdsföreningarnas verksamhet uppgå för år 1931 till 21,700 kr.

Till största delen uppehålls emellertid sjukvårdsföreningarnas verksamhet genom räntor å donationer och kontanta bidrag av enskilda.

¹⁾ Av ifrågavarande anslag får enligt stadsfullmäktiges beslut ett belopp av 1,200 kr. användas för anställande av en amanuens vid karolinska institutets pediatrika poliklinik å kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn (jfr sid. 361).

Hjälpföreningen för psykiskt sjuka.

Den av denna förening tidigare med bidrag av staden uppehållna hjälpbyrå för psykiskt sjuka har fr. o. m. år 1931 övertagits av hälsovårdsnämnden (se sid. 146).

Anstalter för socialt arbete, understöds- och hjälpverksamhet m. m.

Centralförbundet för socialt arbete.

Stadens bidrag år 1931: 2,000 kr.

I syfte »att inom olika samhällslager söka väcka intresse för och sprida kunskap om sociala spörsmål för att därigenom medverka till lösningen av viktiga samhällsfrågor» sammanslöt sig år 1903 en del föreningar med socialt syfte till »Centralförbundet för socialt arbete». Sitt mål söker förbundet vinna dels genom den år 1904 inrättade sociala upplysningsbyrån, som meddelar upplysningar om sociala förhållanden och företag i in- och utlandet samt lämnar råd och litteraturanvisningar för studiet av sociala frågor, dels genom sitt kostnadsfritt tillgängliga bibliotek, som numera omfattar över 7,000 band, in- och utländsk uppslags- och speciallitteratur i sociala och kommunala frågor samt ett 100-tal tidskrifter, behandlande dessa ämnen på olika språk, dels slutligen genom utgivande av publikationer, verkställande av utredningar och undersökningar, anordnande av kongresser rörande aktuella sociala spörsmål etc.

Biblioteket och upplysningsbyrån, Norrtullsgatan 8 B, 1 tr., äro öppna alla vardagar kl. 13—15.

Stadens anslag utgår till bestridande av kostnaderna för förbundets bibliotek och åskådningsmateriell, som står till förfogande för det på initiativ av förbundet upprättade socialpolitiska och kommunala institutet (se sid. 326 och 349).

Stockholms läns arbetsförmedling.

Stadens bidrag år 1931: 5,000 kr.

Stockholms läns arbetsförmedling inrättades år 1914, med huvudkontor förlagt till Stockholm (adress: Rödbodtorget 2). Till undvikande av dubbelanmälningar av sökande och lediga platser träffades samma år mellan stadens och länets arbetsförmedlingar överenskommelse om viss arbetsfördelning, avseende i huvudsak att länsanstaltens huvudkontor i Stockholm skulle förmedla anställning uteslutande inom jordbruk och skogshushållning med binärningar (åt arbetsökande från såväl länet som staden), under det att förmedlingen inom övriga näringsgrenar skulle handhavas av stadens anstalt (jfr sid. 283).

Då den av länsanstalten i enlighet med denna överenskommelse bedrivna förmedlingsverksamheten sålunda genom beredande av arbete i landsorten åt i huvudstaden mantalsskrivna arbetslösa bidrager till att förbättra förhållandena på arbetsmarknaden i Stockholm, beslöto stadsfullmäktige den 2 april 1929 att lämna Stockholms läns arbetsförmedling ett årligt bidrag av 5,000 kr.

Som villkor för stadens bidrag gäller, att läns arbetsförmedlingsanstalt skall vara skyldig att årligen till stadskollegiet afgiva redogörelse angående resultatet av dess förmedling av arbete åt i Stockholm mantalsskrivna personer.

Diakonistyrelsens sociala råd- och hjälpyrå.

(Jfr sid. 395.)

Stadens bidrag år 1931: 3,000 kr.

Till den av svenska kyrkans diakonistyrrelse år 1927 inrättade råd- och hjälpyrå vid Stockholms centralstation (se sid. 395) utgår fr. o. m. år 1930 ett årligt bidrag från Stockholms stad å 3,000 kr. Byrån erhåller även bidrag från fattigvårdsnämnden (till bestridande av kostnader för fattigas hemsändande till resp. hemorter).

Föreningen för arbetarskydd.

Stadens bidrag år 1931: 1,000 kr.

Föreningen, som bildades år 1905, har sedan maj månad 1906 haft anordnad en för allmänheten tillgänglig utställning av en mångfald olikartade skyddsanordningar mot såväl olycksfall som ohälsa i arbete. I samband med utställningen anordnar föreningen föredrag för arbetare och förmän samt föreläsningar av arbetarskyddsfiler, varjämte föreningen utger en publikation »Arbetarskyddet». Utställningen, som är inrymd i huset Birgerjarlgatan 32, är fritt tillgänglig för allmänheten måndagar, onsdagar och fredagar kl. 12—13, tisdagar och torsdagar kl. 19—20, lördagar 17—20 och söndagar kl. 13—15.

Stadens bidrag utgår till föreningens utställning. Föreningen åtnjuter därjämte statsbidrag (6,000 kr.).

Centralförbundets för nykterhetsundervisning permanenta nykterhetsutställning och centralbibliotek i Stockholm.

Stadens bidrag år 1931: 1,000 kr.

Centralförbundet för nykterhetsundervisning, som stiftades år 1901, är en för samtliga större nykterhetssällskap gemensam institution, vilken ledes av en utav de anslutna sällskapen vald representantförsamling, bestående av ett ombud för varje påbörjat 25,000-tal medlemmar. Förbun-

dets ändamål är att bedriva en hela folket och främst de unga omfattande upplysningsverksamhet i alkoholfrågan. Detta sker dels genom anordnande av mera populära, för alla tillgängliga s. k. allmänna upplysningskurser (intill år 1931 inalles 166), dels genom förmedling av statsunderstödda föreläsningar i alkoholfrågan samt därmed sammanhängande etiska, hygieniska och sociala spörsmål, dels genom anordnande av sociala och hygieniska fortbildningskurser för lärare m. fl., dels ock genom anordnande av allmänna utbildningskurser för präster och predikanter, studie- och ungdomsledare m. fl. Vidare utgives centralförbundets organ Tirfing, tidskrift för nykterhetsfrågans studium, litteratur m. m., anordnas utställningar vid kurser, lärarmöten o. s. v. I april 1906 öppnade förbundet i förening med en del andra korporationer (centralförbundet för socialt arbete, föreningarna för arbetarskydd och för tuberkulosens bekämpande etc.) en social utställning med en nykterhetsavdelning. Den senare avskildes sedermera såsom en självständig nykterhetsutställning och gjordes permanent. Den avser att klargöra nykterhetsrörelsens uppkomst och utveckling ävensom att demonstrera tillgänglig undervisningsmaterieell och litteratur. Med utställningen är förenat ett centralbibliotek i alkoholfrågan, omfattande f. n. cirka 8,000 band och innehållande den viktigaste in- och utländska litteraturen. Såväl utställningen som biblioteket stå gratis till allmänhetens förfogande.

Stadens bidrag utgår till den av förbundet anordnade nykterhetsutställningen.

Från staten åtnjuter centralförbundet bidrag till förbundets allmänna verksamhet, till föreläsningarna, till utgivande av tidskriften, till centralbiblioteket samt dessutom tillfälliga anslag för utgivande av undervisningsmaterieell.

Från landsting och kommuner erhållas anslag till de allmänna upplysningskurserna.

Bibliotek och utställning öro inrymda i Tunnelgatan 19 A och B, 1 tr., och öppna kl. 9—17 alla vardagar; utställningen dessutom även andra tider efter särskild överenskommelse.

Stockholmsavdelningen av motorförarnas helnykterhetsförbund.

Stadens bidrag år 1931: 1,500 kr.

Stockholmsavdelningen av motorförarnas helnykterhetsförbund, som bildades år 1928 och f. n. har ca: 200 medlemmar, utgör en lokalavdelning av riksorganisationen med samma namn, vilken är »en frivillig sammanslutning av motorfordonsförare, vilka i rusdrycksbruket se en allvarlig fara för trafiksäkerheten och ett hinder för en förbättrad trafikskultur, och därför vill verka för skapandet av en helnykter motorförrörkär».

Förbundets huvudändamål är att främja trafiksäkerheten genom att söka vinna alla körkorts-innehavare för helnykterhetsprincipen, att verka

Understödda in-stitutioner. för nykterhetskravets konsekventa beaktande som villkor för erhållande och innehav av körkort, samt att jämval i andra avseenden medverka till åtgärder för en förbättrad allmän trafikskultur i samverkan med därför intresserade motor-sammanslutningar inom och utom Sverige (bl. a. genom utgivandet av förbundets tidsningsorgan »Motorföraren»).

Medlemskap i förbundet kan beviljas varje välfrejdad körkortsinnehavare, som skriftligen förbinder sig: att så länge medlemskapet varar icke förtära, tillverka, bjuda andra eller försälja drycker, vilka innehålla mer än $2\frac{1}{4}$ volymprocent alkohol (således även pilsnerdricka klass II), att icke inneha motbok med systembolag, att i övrigt ställa sig till efterrättelse förbundets stadgar samt att efter bästa förmåga främja förbundets principer.

Stockholmsavdelningen söker befärja organisationens syfte bl. a. genom anordnande av föreläsning- och annan upplysningsverksamhet, spridande av litteratur och broschyrer i hithörande spörsmål, hållande av parkeringsvakter å vissa större parkeringsplatser m. m. Avdelningens expedition är belägen Gamla Brogatan 32.

Stadens bidrag till Stockholmsavdelningen utgår för år 1931 under villkor att anslaget endast användes för propagandaverksamhet bland motorförare i Stockholm samt att redogörelse för avdelningens verksamhet samt revisionsberättelse för året överlämnas till stadskollegiet.

Till motorförarnas helnykterhetsförbund utgår även statsbidrag (för budgetåret 1930/31 med 10,000 kr.).

Sjukkassor.

(Jfr sid. 339.)

Stadens bidrag år 1931: till centralsjukkassan Vänfast-Stockholm: 123,000 kr.; till övriga registrerade sjukkassor: 50,000 kr.

Vid 1931 års ingång funnos i Stockholm inalles 50 lokala registrerade sjukkassor samt 27 avdelningar av rikssjukkassor, med tillsammans ca 150,000 medlemmar. Av dessa sjukkassor äro 33 med omkring 110,000 medlemmar sammanslutna till Stockholms registrerade sjukkassors centralförsamling (expedition: Klara norra kyrkogata 26).

Stockholms registrerade sjukkassor hava sedan år 1909 förutom statsbidrag jämval åtnjutit kommunalt bidrag till sina förvaltningskostnader. Då emellertid den starka decentraliseringen medförde oproportionerligt höga förvaltningskostnader, beslöt stadsfullmäktige den 28 april 1924 en väsentlig omläggning av grunderna för stadens bidrag till sjukkassorna, att gälla under förutsättning att en sammanslagning av dessa till en centralkassa med minst 50,000 medlemmar komme till stånd. I anledning härav sammanslöt sig i oktober 1925 sjukkassan Vänfast och

14 andra registrerade sjukkassor till en kassa, benämnd *centralsjukkassan Vänfast-Stockholm*. Kassans stadgar, som registrerades den 31 dec. 1925 (nya stadgar registrerade den 31 dec. 1927), ansluta sig till av stadsfullmäktige antagna ändrade grunder och villkor för kommunens bidrag (se nedan). Den nya centralsjukkassan, som trädde i verksamhet den 1 mars 1926, hade vid senaste årsskifte omkring 50,000 medlemmar (därav c:a 41,000 mantalsskrivna i Stockholm).

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 16 nov. 1925 och 20 dec. 1927 utgår kommunalt bidrag till i huvudstaden registrerad sjukkassa, som åtnjuter statsbidrag och som uppfyller nedanstående villkor, enligt följande grunder:

Det kommunala bidraget utgår dels med högst 3 kronor årligen för varje i Stockholm mantalsskriven medlem, som sjukkassan äger vid årets början, dels ock i form av nedsättning med 20 % av den gällande avgiften för vård å allmänt rum för i Stockholm mantalsskriven medlem av sjukkassan, som å sådant rum vårdas å stadens sjukvårdsanstalt eller på av staden genom avtal tillförsäkrad plats å staden icke tillhörig vårdanstalt, och som icke i annan ordning erhållit nedsättning av avgiften, under följande villkor.

1. Sjukassan skall stadgeenligt vara förpliktad att till medlem, som varit sjuk minst sex dagar, utbetala sjukhjälp, för ett och samma sjukdomsfall dock längst under en tid av tre år. Sjukhjälpen skall utgå *dels* till vuxna medlemmar med lägst 1 krona 50 öre och högst 8 kronor per dag under sammanlagt högst 180 dagar under loppet av fem år; i övrigt med lägst 1 krona och högst 4 kronor per dag, *dels ock* till barn, som icke uppnått 16 års ålder, med lägst 90 öre per dag.

2. Sjukassans förvaltningskostnader under föregående år må ej hava överstigit 4 kronor per medlem.

3. Av medlem, som är mantalsskriven i annan kommun än Stockholm, skall sjukkassan uttaga en särskild förvaltningsavgift, motsvarande stadens bidrag per medlem.

4. Staden äger rätt att genom en av stadsfullmäktige utsedd revisor deltaga i granskningen av sjukkassans räkenskaper och förvaltning (jfr sid. 339).

5. Efter anmodan tillhandagår drätselnämnden vid förvaltningen av sjukkassans fonder.

6. Sjukassan skall för sjuk medlem, som vårdas å stadens sjukvårdsanstalt eller på av staden genom avtal tillförsäkrad vårdplats å staden icke tillhörig sjukvårdsanstalt, av den å värdtiden belöpande sjukhjälpen innehålla och till stadens vederbörande myndighet inbetala så stor del, som motsvarar den sjukhusavgift, den sjuke kan vara skyldig att erlägga.

7. Kassa, som vid ansökan om kommunalt bidrag uppställigen eller av värdslöshet meddelar oriktiga uppgifter, skall efter hälsovårdsnämndens prövning varda det kommunala bidraget förlustig

för det år, ansökningen avser. I övrigt skola i fråga om understödd kassas organisation, stadens kontroll över dess verksamhet samt sättet för det kommunala bidragets utbetalande gälla de särskilda föreskrifter, som av stadsfullmäktige eller av vederbörande förvaltningsmyndighet efter stadsfullmäktiges bemyndigande utfärdas.

8. För övrigt skola i tillämpliga delar iakttagas de föreskrifter, som angivas i kungl. kungörelse den 11 oktober 1920 angående statsbidrag till sjukkassor.

Därjämte har staden den 16 nov. 1925 förbundit sig att under en övergångstid av 30 år lämna bidrag till täckande av eventuellt uppkommande brist inom de särklasser för medlemmar över 70 år, som inrättats inom central-sjukkassan Värfast-Stockholm.

Kommunalt bidrag enligt nu nämnda grunder utgår fr. o. m. år 1926 endast till central-sjukkassan, under det att de registrerade, statsunderstödda sjukkassor, som icke anslutit sig till nämnda kassa och som icke uppfyllde ovan angivna villkor, i fortsättningen icke ansågos böra erhålla bidrag av staden till sin verksamhet. De statsunderstödda sjukkassor i Stockholm, vilka icke i annan ordning åtnjuta kommunalt bidrag samt i övrigt uppfylla de fordringar, stadsfullmäktige uppställa, hava dock även sedermera övergångsvis erhållit kommunalt bidrag för sina i Stockholm mantalsskrivna medlemmar enligt i huvudsak samma grunder, som förut varit gällande för stadens bidrag till sjukkassor, ehuru med reducering av tidigare bestämda belopp. De av staden på detta sätt understödda fristående sjuk-kassorna voro vid senaste årsskifte till antalet 71 (varav 22 avdelningar av rikssjukkassor) med tillsammans c:a 100,000 medlemmar.

Kommunalt bidrag till dessa fristående sjuk-kassor utgår för år 1931 med 10 öre för varje sjukdag, söndagar oräknade, för vilken under närmast föregående år kassan utbetalt kontant sjukhjälp till i Stockholm mantalsskriven medlem med minst 90 öre per dag eller vård å sjukhus av kassan bekostats, dock med iakttagande av att bidrag för året till sjuk-kassa icke skall understiga 15 öre eller överstiga 80 öre, beräknat för varje i Stockholm mantalsskriven medlem.

Registerbyrån för understöd och pensioner.

Storkyrkobrinken 11, St.; expeditionstid: 9,30—15,30 (lördagar 9—14); t. (10) 15 46.

Stadens bidrag år 1931: 6,000 kr.

Registerbyrån, som inrättades år 1911 av föreningen för välgörenhetens ordförande (F. V. O.), har till ändamål att underlätta ett ordnat samarbete mellan den kommunala fattigvården, välgörenhet utövande institutioner, pensionskassor och fonder m. fl. samt enskilda personer. I detta syfte har enligt kortsystem upplagts ett för den kommunala fattigvården och enskilda understöds-

föreningar gemensamt register över understöds-Under-stödda in-stitu-tioner. tagare och pensionärer.

Med anledning av stadsfullmäktiges beslut den 21 december 1910 överlämnade fattigvårdsnämnden till byrån den 1 juli 1911 det hos nämnden förda pensionsregistret samt åtog sig att på framställning från byrån tillhandagå med upplysningar, som äro erforderliga för byråns verksamhet, på villkor, att registret hålles för fattigvårdsnämnden tillgängligt, och att nämnden finge tillsätta en revisor för granskning av byråns verksamhet.

Efter allmänna pensionsförsäkrings ikraftträdande införas i registret även uppgifter över pensions- och understödstagare i Stockholm samt meddelas upplysningar till Stockholms pensionsnämnder.

Anslutna föreningar m. fl. lämna registerbyrån regelbundna uppgifter om beviljade understöd och få i utbyte från byrån upplysningar om pensionärer och understödstagare, som där finnas antecknade. Sökande av pensioner och understöd erhålla på begäran utdrag eller bevis enligt registret, såvitt dem angår.

Förteckning över och redogörelse för kommunala och enskilda anstalter, föreningar, fonder och stiftelser finnas i den av F. V. O. 1924 utgivna tredje upplagan av »F. V. O:s handbok för fattigvårdsintresserade» (supplement till denna utgivet 1929).

Sedan år 1923 står registerbyrån under ledning av en särskild styrelse av fem personer, av vilka två utses av F. V. O. och två av fattigvårdsnämnden, som skall bereda ordförandena i stadens pensionsnämnder tillfälle att föreslå den ene av dessa sistnämnda; den femte utses av de sålunda utsedda fyra ledamöterna.

Allmänna skyddsföreningen i Stockholm.

Stadens bidrag år 1931: 5,500 kr.

Föreningen, som stiftades år 1866, har till uppgift att »lindra fattigdomens börda för den mindre väl situerade befolkningen i huvudstaden, i främsta rummet änkor, minderåriga och sådana nödställda, som till följd av sjukdom, olycks-händelse eller andra orsaker råkat i tillfällig fattigdom, utan att därför söka understöd från den allmänna fattigvården». Föreningens verksamhet utövas, under ledning av en central-kommitté som överstyrelse, genom 18 skydds-föreningar och 17 arbetsföreningar i de olika församlingarna. Föreningens sekreterare-expedition är belägen Östermalmsgatan 95 (f. d. Lillabälgatan 10), 1 tr.

Fattigvårdsnämnden äger deltaga i revisionen av föreningens räkenskaper.

Stadens bidrag är avsett för arbetsföreningarnas verksamhet. Vissa skyddsföreningar och arbetsföreningar åtnjuta även bidrag från resp. församlingar (för år 1931 sammanlagt 9,500 kr.).

Understödda in- stitutioner.

Föreningen Skyddsvärnet.

Stadens bidrag år 1931: 2,000 kr.

Föreningen Skyddsvärnet i Stockholm, som bildades år 1910, har till uppgift »att verka för främjandet av det allmänna och enskilda vårdningsarbetet bland nödställda, värlösa och vilsekomna, företrädesvis frigivna fångar, villkorligt dömda, lösdrivare, alkoholister, samt liknande hjälpbehövande». Detta sitt mål söker föreningen vinna genom beredande av arbete, ekonomiskt understöd och annan hjälp åt nämnda kategorier, anställande av förundersökningar i fråga om sådana häktade, som anses kunna ifrågakomma till villkorlig straffdom, samt tillsyn och övervakning efter domens avkunnande, därvid samarbete äger rum med fängvårdsstyrelsen, centralföreningen till stöd för frigivna, olika kommunala myndigheter m. fl. institutioner. Därjämte har föreningen för bildade arbetslösa upprättat en skrivbyrå. Vid föreningens upptagningshem, Björka i Hässelby villastad, beredes arbete och inackordering åt huvudsakligen yngre skyddslingar. Föreningens byrå, Tegnérsgatan 35, är öppen kl. 9—16 (föreståndare: J. Lönnberg).

Stadens bidrag utgår under villkor, att i föreningens räkenskaper noga skiljes på kostnaderna för de olika verksamhetsgrenarna, samt att till stadskollegiet avlämnas styrelse- och revisionsberättelser över föreningens verksamhet.

Föreningen, som är ansluten till svenska skyddsförbundet, åtnjuter även statsbidrag (för budgetåret 1930/31 30,000 kr.).

Sällskapet Stockholms stadsmission.

(Jfr sid. 355.)

Stadens bidrag år 1931: till mottagningsbyrå 4,000 kr., till arbetshemmet 1,500 kr., till inackorderingshemmet 1,000 kr.

Sällskapet Stockholms stadsmission, som bildades år 1853, har till ändamål att på kristlig grund bedriva social hjälpverksamhet bland de lager av Stockholms befolkning, där den andliga och sociala nöden är störst. I stort sett är denna verksamhet fördelad på följande huvudgrenar:

1) omhändertagande av och beredande av hjälp åt hemlösa och nödställda män, 2) omhändertagande av värlösa gossar och sedligt försummade ungdomar (barnhemmet Bortorp i Södermanland) (jfr nedan), 3) beredande av uppföstran åt sedligt försummade flickor (lanthemmet och husmodersskolan för flickor å Edesta i Södermanland; jfr sid. 355), 4) beredande av vård och uppföstran åt psykiskt efterblivna eller kroppsligt sjuka, vanartade flickor (Skriviks hem, Mölnbo, med 25 platser), 5) beredande av vila åt obemedlade, kläna arbetarhustrur och ensam-

stående kvinnor (å trenne stadsmissionen tillhöriga vilohem vid Edesta och Stenfasta), 6) beredande av vård åt obemedlade män, vilka på grund av arbetslöshet eller andra svårigheter blivit psykiskt kläna (konvalescenthemmet Skytteholm å Ekerö, med 40 platser).

Stadsmissionens verksamhet för omhändertagande av och beredande av hjälp åt hemlösa och nödställda män är sedan år 1913 centraliserad till stadsmissionens mottagningsbyrå för nödställda och hemlösa män, belägen i stadsmissionens centralbyggnad, Stortorget 3—5 och Svartmangatan 7. Byrån hålles öppen vardagar kl. 10—12 och 19—20. Byråns syfte är att bedriva hjälpverksamhet bland nödställda och hemlösa män på ett sådant sätt, att tiggeri och lättgänglig motarbets och arbetsvilligheten väckes och befrämjas. I detta syfte för byrån alltsedan år 1914 ett register över hjälpsökande, vilka anlita densamma samt ombesörjer platsförmedling för mindre väl rekommenderad arbetskraft. Verksamheten omfattar vidare bl. a. beredande av tillfälliga nödhjälpsarbeten åt arbetslösa i avvaktan å varaktigare arbetsanställning dels i centralbyggnadens källare, dels å arbetshemmet å Kungsholmen (se nedan), beredande av bostad åt yngre män å inackorderingshemmet (se nedan), billig eller kostnadsfri utspising å stadsmissionens nykterhetsrestaurant m. m.

I stadsmissionens arbetshem, som inrättades år 1888 och är beläget Kungsholmsgatan 70, mottagas hem- och arbetslösa personer och sysselsätts med vedhuggning och dylikt. Vistelsen å hemmet är avsedd att endast vara tillfällig under väntan på fast arbete. Arbetslösa, vilka till följd av nedsatt arbetsförmåga ej hava utsikt att erhålla arbete, intagas ej å hemmet utan hänvisas till vårdhemmet Högalid. Jämte viss kontant avlönning erhålles å arbetshemmet kost, logi och underkläder. Högst 40 män kunna samtidigt mottagas å hemmet.

Genom sin uppsamlingscentral »Små smulor» söker stadsmissionen bereda arbete åt nödställda genom hämtning från familjer av avfallsartiklar, vilka sedan sorteras, lagas, försäljas eller bortskänkas. Uppsamlingentralen med verkstäder är förlagd till Kungsholmsgatan 70. Försäljningslokalerna äro inrymda i stadsmissionens fastighet Stora Nygatan 18.

Stadsmissionens inackorderingshem för arbetare, vars verksamhet påbörjades år 1910, har till uppgift att bereda god och billig bostad åt ogifta, företrädesvis yngre arbetare, vilka eljest skulle vara hänvisade att bo på s. k. härbergen eller innebo i familjer. Hemmet, som är inrymt i stadsmissionens centralbyggnad vid Stortorget, har plats för 37 personer. Ilyresavgifterna, inberäknat värme, lyse, städning och sängkläder, äro för enkelrum 50 kr. och för delat rum 30—35 kr. i månaden.

Stadsmissionens barnhem för gossar vid Bortorp (i Södermanland) har 50 platser, av vilka flertalet disponeras av Stockholms stads-

barnavårdsnämnd. Undervisningen vid barnhemmet står enligt kungl. maj:ts beslut den 16 april 1920 under Stockholms folkskoledirektions uppsikt och ledning. En ordinarie lärarbefattning vid Stockholms folkskolor har alltsedan år 1920 enligt stadsfullmäktiges medgivande disponerats för undervisning av de i barnhemmet intagna gossarna. Denna lärarbefattning ävensom en för samma ändamål fr. o. m. år 1929 inrättad extra folkskollärarbefattning vid barnhemmet äro numera uppförda å barnavårdsnämndens stat (se sid. 228).

Stadens bidrag utgår dels med 4,000 kr. att efter fattigvårdsnämndens beprövande användas till understöd åt stadsmissionens mottagningsbyrå för nödställda och hemlösa män, dels med 1,500 kr. till stadsmissionens arbetshem, under villkor att å hemmet endast mottagas personer, som äro i staden mantalsskrivna, och att dess verksamhet övervakas på sätt, fattigvårdsnämnden bestämmer, dels med 1,000 kr. till stadsmissionens inackorderingshem för arbetare, under villkor att stadskollegiet äger över verksamheten utöva den kontroll, som befinnes lämplig.

Beträffande stadens bidrag till stadsmissionens lanthem och husmodersskola vid Edesta se sid. 355. Stadsmissionen åtnjuter även ränteavkastningen från en under fattigvårdsnämndens förvaltning ställd donationsfond, »Fru Dagmar Bergstens fond» (å 100,000 kr.), ävensom bidrag från vissa av huvudstadens församlingar (för år 1931 sammanlagt 7,300 kr.) samt från enskilda.

De blindas förening u. p. a.

Stadens bidrag år 1931: högst 13,200 kr.; dessutom 500 kr. till De blindas veckoblad.

De blindas förening, som bildades år 1889, har till uppgift att stödja blinda i deras strävan till självförsörjning. I sina hus, Majorsgatan 11 och 12, har föreningen inrättat en borstbinderiverkstad, en borsträfabrik och en korgmakeriverkstad samt en försäljningsbod. Vid verkstäderna äga ett 60-tal blinda fast anställning. Därjämte upprätthåller föreningen ett hantverkshem för blinda kvinnor, Klara östra kyrkogata 3, där undervisning i korgmakeri meddelas, och en skrivbyrå, Grevturgatan 14. De blindas förening har även ett bibliotek i blindskrift, f. n. omfattande omkring 12,000 band, varur blinda kunna erhålla boklån gratis och fraktfritt. Föreningen utger vidare den i blindskrift tryckta tidningen *De blindas veckoblad*, vilken lämnas gratis till läskunniga blinda. Slutligen har föreningen en sjukkassefond för beredande av sjukhjälp åt blinda, som genom eget arbete bidraga till sitt uppehälle. Flertalet av föreningens medlemmar äro blinda och av dess elva styrelseledamöter skola minst sex vara blinda. En styrelseledamot tillsättes av kungl. maj:t.

Av stadens bidrag utgår högst 13,200 kr. till de av föreningen anordnade borstbinderi- och korgmakeriverkstäderna samt till hantverkshemmet för blinda kvinnor och 500 kr. till *De blindas veckoblad*. Det förnämnda anslaget utgår, under villkor att driften vid verkstädnationerna och hantverkshemmet upprätthålles utan avbrott hela året, med 300 kr. för varje i Stockholm hemortsberättigad, manlig eller kvinnlig arbetare, därest arbetaren sysselsatts hela året och med proportionellt minskat belopp, därest vederbörande varit sysselsatt endast en del av året. Anslaget utbetalas genom fattigvårdsnämnden vid årets slut, sedan redogörelse över verksamhetens omfattning till nämnden ingivits.

De blindas förening åtnjuter vidare ett årligt statsbidrag av 100,000 kr. samt dessutom för De blindas veckoblad bidrag med omkring 5,700 kr. från landsting och städer, som ej deltaga i landsting. Föreningen åtnjuter även bidrag till sin biblioteksverksamhet från huvudstadens församlingar (för år 1931 sammanlagt 2,900 kr.).

Svenska föreningen för dövas väl. (Jfr sid. 352).

Stadens bidrag¹⁾ år 1931 (till »Dövas väls lappcentral och syateljé»): 1,000 kr.

Föreningen, som bildades år 1921, har till ändamål att på olika sätt minska de lomhörda och dövas svårigheter och göra dem såvitt möjligt oberoende av sin nedsatta hörsel.

Då det visat sig mycket svårt att förskaffa arbete åt döva kvinnor, öppnade föreningen hösten 1925 en ateljé för sömnad samt stoppning och lagning av kläder, linne m. m. Under ledning av en föreståndariinna lämnas här arbete åt döva kvinnor, alla medellösa och flera sjukliga. Verksamheten bedrivs i föreningens lokaler, Östermalmsgatan 62.

Beträffande stadens bidrag till den av föreningen upprättade skolan för döva småbarn se sid. 355.

Stiftelsen »Hemmet Vård och arbete».

Stadens bidrag¹⁾ år 1931: 2,000 kr.

Stiftelsen, som grundades år 1878, har till uppgift att bereda vård och arbete åt »från fängelse frigivna eller eljest avsigkomna, nödställda manspersoner, på det att de därigenom må om möjligt räddas från andlig och lekamlig undergång och återgivas åt samhället såsom förbättrade och arbetsamma människor». Å stiftelsens hem, Krukmakargatan 34—36, finnes plats för 22 skyddslingar. Flertalet av dessa remitteras till hemmet från rikets straffanstalter samt från

¹⁾ Stadens bidrag utgår av det till fattigvårdsnämndens förfogande ställda anslaget till enskilda inrättningar.

Under-platsanskningsbyråer för frigivna i Stockholm.
stödda De intagna sysselsätts i hemmets vedgård med
 in- sågning och huggning av ved m. m. För arbe-
 institu- tet erhålla de ersättning efter 55 öre per timme
 tioner. kr. per dag.
 Hemmet åtnjuter även statsbidrag (500 kr.).

Föreningen Hem för arbeterskor.

Stadens bidrag år 1931: 1,000 kr.

För att i någon mån motverka inneboende-systemet och bereda billig och hemtrevlig bostad åt ensamstående arbeterskor från stadens fabriker, syateljéer o. s. v. bildades 1898 föreningen Hem för arbeterskor, som samma år öppnade sitt första hem, Kungsholmsgatan 30. År 1901 inrättades ett andra hem i Asögatan 79, som hösten 1910 flyttades till Katarina Bangata 37 (f. d. 33 B), och ett tredje upprättades 1909 Vikingagatan 7 B (numera Tomtebogatan 19).

Fr. o. m. den 1 okt. 1928 har verksamheten omlagts så till vida, att de tre nämnda hemmen sammanslagits till ett enda, benämnt »Hemmet Nygård» och inrymt i en ny byggnad å Kristinebergsområdet (adress: Gyllenborgsgatan 20). Hemmet innehåller 30 lägenheter om ett rum med kokvrå, avsedda för en eller två personer. Dessa lägenheter uthyrs till självförsörjande kvinnor av ovan nämnda kategori. Hyresgästernas antal är f. n. 50. Hyrorna variera mellan 410 och 740 kr. per år. Hemmet inrymmer även, förutom bostad för värdinnan, läs- och samlingsrum med bibliotek.

Stadens bidrag utgår under förutsättning, att stadskollegiet äger över föreningens verksamhet utöva den kontroll, som finnes lämplig.

Hemmet för lungsjuka arbetande kvinnor.

Stadens bidrag år 1931: 1,000 kr.

Hemmet, som är inrymt i Stockholms stads fastighet Sköldgatan 26, bereder plats för lungsjuka arbetande kvinnor (f. n. till ett antal av 12), de flesta i smittsam stadium av sjukdomen. Sedan år 1908, då hemmet inrättades, har det haft till uppgift att bereda de sjuka en hygieniskt tillfredsställande bostad och förhindra smittans spridning, då dessa sjuka i annat fall som regel måst taga sin tillflykt till att innebo hos andra. Dessutom har hemmet av stadens understödsbyråer för tuberkulösa flitigt använts för deras understödstagare, medan dessa väntat på inträde vid sanatorium eller nyss utskrivits från dylikt sjukhus.

Då hemmets hyresgäster i regel icke äro fullt arbetsföra, hava hyresbeloppen satts så lågt som till 8 å 10 kr. per månad, för vilken summa erhålles möblerad bostad, värme, lyse och sänglinne samt rättighet att i det gemensamma

köket med hemmets bränsle laga mat vissa bestämda timmar dagligen.

Stadens bidrag utgår genom hälsovårdsnämnden. Dessutom erhåller hemmet bidrag från föreningen Majblomman.

Föreningen Hem och hjälp åt ensamstående kvinnor.

Stadens bidrag år 1931: 8,000 kr.

Denna förening, som bildades år 1930, har enligt sina stadgar till ändamål »att mot minsta möjliga kostnad bereda tillfällig bostad åt arbetssökande eller andra ensamstående, hjälpbehövande kvinnor samt i övrigt bistå dem med råd och hjälp».

Ifrågavarande förening har i enlighet med beslut av stadsfullmäktige den 23 febr. 1931 i april 1931 upprättat ett hem för bostadslösa arbetssökande kvinnor i en staden tillhörig och för ändamålet iordningställd fastighet, Brunnsgatan 28. Hemmet har 41 platser, fördelade å rum med 4 platser, rum med 2 platser samt rum avsedda för en person. Dagavgiften per person är 1,25 å 1 kr., för vilken avgift jämväl erhålles första frukost samt bad.

Stadens anslag utgår som bidrag till hemmets driftkostnader, under villkor att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som fattigvårdsnämnden kan finna lämplig. För hemmets utrustning har föreningen därjämte av staden erhållit ett lån å 12,000 kr., att förräntas och amorteras på 10 år.

Hemmet för arbetssökande kvinnor.

Stadens bidrag¹⁾ år 1931: 3,000 kr.

Hemmet, vars ändamål är att bereda tillfällig billig bostad åt arbetssökande kvinnor samt i möjligaste mån bistå dessa med råd, hjälp och anvisningar, är beläget Artillerigatan 31 och har 18 platser. Där mottagas arbetssökande, helst unga, kvinnor mot en avgift av 1,25 kr. per natt, för vilken avgift även erhålles morgonkaffe med bröd samt kvällsmat. Hemmet hålles öppet under tiden 1 sept.—1 juli. Verksamheten upprätthålles genom en förening.

Hemmet åtnjuter även bidrag från Hedvig Eleonora och Oscars församlingar (med tillsammans 600 kr.).

Frälsningsarméns kvinnohärbarge.

Stadens bidrag år 1931: 8,000 kr.

Frälsningsarmen har alltsedan år 1901 i stadens fastighet, Rensgatan 30, haft ett härbarge, med uppgift att mottaga arbetssökande, husvilla

¹⁾ Stadens bidrag utgår av det till fattigvårdsnämndens förfogande ställda anslaget till enskilda inrättningar.

kvinnor för tillfällig vistelse. På grund av den disponerade fastighetens rivning har verksamheten fr. o. m. år 1927 förflyttats till nya lokaler i en av frälsningsarmén för ändamålet inköpt fastighet, Luntmakaregatan 61, värest ett 50-tal platser stå till härbärgets förfogande.

För att möjliggöra för kvinnohärbärgets att efter flyttningen i oförändrad omfattning fortsätta sin verksamhet har staden fr. o. m. år 1927 beviljat bidrag till verksamheten med 8,000 kr. per år, under villkor 1) att härbärgets anordnas för minst 45 platser och i överensstämmelse med hälsovårdsnämndens föreskrifter; 2) att minst 10 platser upplåtas utan kostnad, samt att fattigvårdsnämnden, polisen och stadens arbetsförmedling äga att företrädesvis anvisa klientelet till dessa platser; 3) att av övriga platser minst 10 tillhandahållas mot en avgift, som inklusive en första frukost icke överstiger 1 kr. per dygn, samt att avgiften för övriga platser inklusive en första frukost i regel icke överstiger 1,25 kr. per dygn; samt 4) att härbärgets ställes under fattigvårdsnämndens inspektion.

Stiftelsen Drottninghuset.

Stadens bidrag år 1931: 7,500 kr.

Stiftelsen Drottninghuset har till uppgift att i sin fastighet i kv. Drottninghuset vid Johannes kyrkogård underhålla ett hem för ålderstigna kvinnor. Det nuvarande Drottninghuset uppfördes i slutet av 1600-talet av magistratens politiekollegium. Kostnaderna bestredes dels av kommunala medel, dels av medel, som för ändamålet donerats av olika personer, i främsta rummet Karl XI:s gemål Ulrika Eleonora. Inrättningen, som till en början mottog ett hundratal pensionärer, rymmer f. n. högst 43 platser. Enligt nu gällande reglemente för Drottninghuset, fastställt av kungl. maj:t den 11 maj 1883, handhaves inrättningens ledning av en direktion, utsedd av kungl. maj:t.

Med hänsyn till stiftelsens svaga ekonomi och till nödvändigheten att företaga en genomgripande reparation och inre omgestaltning av den gamla, kulturhistoriskt värdefulla byggnaden beslöto stadsfullmäktige den 19 maj 1924 dels att mottaga en erbjuden donation å 75,000 kr. till förmån för Drottninghuset samt uppdraga åt fattigvårdsnämnden att handhava donationens förvaltning, dels att förbinda sig att till stiftelsen lämna ett årligt bidrag av 6,000 kr. På hemställan av stiftelsens direktion beslöto stadsfullmäktige den 31 maj 1926 en förhöjning av det årliga bidraget till 7,500 kr.

Stadens bidrag utgår, så länge ränteavkastningen av donationen enligt donationsvillkoren tillfaller stiftelsen Drottninghuset, samt under förutsättning att minst 18 vårdplatser å Drottninghuset förbehållas personer med hemortsrätt i Stockholm.

Sällskapet »De gamlas vänner». Understödda institutioner.

Stadens bidrag år 1931: 1,485 kr.

Sällskapet har till ändamål att mot billig avgift bereda ett ålderdomshem för obemädlade eller mindre bemädlade fruntimmer, tillhörande den s. k. bildade klassen. I det av sällskapet uppförda »Hemmet för gamla» vid Enskede finnes plats för 95 pensionärer, dels halvpensionärer, dels betalande helpensionärer och dels fripensionärer.

Stadsfullmäktige beslöto den 29 sept. 1909 att kostnadsfritt (med tomtträtt på 100 år) upplåta tomt för hemmet å stadens egendom Enskede. I samband med viss utökning av tomtområdet förlängdes upplåtelseiden år 1927 till år 2020. Å fattigvårdsnämndens stat uppföres årligen ett anslag, motsvarande beräknad avgäld för den ursprungliga, kostnadsfria upplåtelsen, att gottgöras fastighetsnämnden. Som villkor för upplåtelsen har stadgats, att fattigvårdsnämnden eller annan vederbörande kommunal myndighet skall äga å hemmet disponera dels 4 helpensionärsplatser (utan kostnad), dels 2 halvpensionärsplatser mot en årlig avgift för vardera av 150 kr.

Föreningen Blomsterfonden.

Stadens bidrag år 1931: 8,295 kr. (jfr även nedan).

Föreningen Blomsterfonden, som bildades år 1921, har till ändamål att genom medel, som infläta i form av gåvor till minne av avlidna personer i stället för blommor vid deras begravning, eller genom donationer bereda billiga bostäder åt behövande gamla (män, kvinnor eller äkta makar). Enligt stadgarna kan föreningen även tillhandahålla lägenheter till självkostnadspris på villkor, att lägenheten vid innehavarens död tillfaller fonden.

I anledning av framställningar från föreningen om kostnadsfri upplåtelse av tomter i kv. Sigyn å Norrmalm för uppförande därstädes av två bostadshus med smålägenheter beslöto stadsfullmäktige den 30 juni 1924 och 29 juni 1925 på så sätt bifalla framställningarna, att fastighetsnämnden bemyndigades att till föreningen försälja ifrågavarande tomter mot räntefri revers å köpeskillingarna. Å fattigvårdsnämndens stat skall årligen uppföras ett anslag, motsvarande räntan å de överenskomna köpeskillingarna, att gottgöras drätselnämnden.

Föreningen har överlämnat de förvärfvade tomtorna till ett för bostadshusens uppförande och förvaltning bildat bolag, aktiebolaget Blomstergårdar, i vilket föreningen är innehavare av så gott som alla aktier.

Blomsterfondens första bostadshus, Röda bergsgatan 1, invigdes den 22 sept. 1925. Det innehåller 69 lägenheter, därav 56 enrumsoch 13 tvårumslägenheter, samtliga med kök. Hyran för enrumslägenheterna är i regel 500 kr. per år. Hyresgästerna äro alla äldre, mindre bemädlade

**Understödda in-
stitutioner.** Det andra bostadshuset, Rödabergsgatan 3, rymmande 87 lägenheter, varav 15 två-rums- och 72 enrumslägenheter, invigdes den 20 sept. 1926. Hyrorna variera mellan 450 och 1,100 kr. per år. Tack vare särskilda donationer kunna dock c:a 25 enrumslägenheter uthyras för 150 kr. per år, varjämte finnes en gratislägenhet.

Den 30 juni 1930 beslöt stadsfullmäktige att till ab. Blomstergårdar försälja ytterligare sex tomter, belägna i kv. Tjurberget vid Ringvägen, mot räntefri revers å köpeskillningarna. Enligt beslutet skall årligen å fastighetsnämndens stat (rubriken: »Åtgärder för bostadsbristens bekämpande») uppföras ett anslag å 41,000 kr., motsvarande räntan å de överskottsmåna köpeskillningarna, att gottgöras drätselnämnden¹⁾.

Å nyssnämnda tomter äro bostadshus under uppförande, rymmande sammanlagt 540 lägenheter (med hyror varierande mellan 500 och 1,700 kr. per år). Dessa hus beräknas bliva färdiga till den 1 oktober 1931, resp. den 1 april 1932.

Församlingshem för gamla.

Stadens bidrag år 1931: 44,095 kr., därav till föreningen Sofiagården 4,095 kr., till föreningen Hedvig Eleonoragården 5,175 kr., till föreningen Gustaf Vasagården 4,950 kr., till föreningen Hem för gamla i Katarina u. p. a. 6,250 kr., till föreningen Matteusgården 5,150 kr., till föreningen Brännkyrkagården 3,675 kr., till föreningen S:ta Clara hemmet 3,300 kr., till föreningen Högalids hemgård 3,000 kr., till föreningen S:ta Maria hemmet 5,250 kr., till föreningen Engelbrekts hemmet 3,250 kr. (sistnämnda belopp avser endast bidrag för senare hälften av år 1931, jfr nedan).

I enlighet med vissa riktlinjer, utarbetade av en centralkommitté, tillsatt vid en år 1925 avhållen sammankomst mellan representanter för olika socialt verksamma myndigheter och korporationer i huvudstaden, hava under de senaste åren i flertalet av huvudstadens församlingar bildats föreningar med uppgift att verka för inrättande av s. k. församlingshem, avsedda att bereda lämpliga och billiga bostäder åt sådana gamla församlingsbor, som — utan att direkt vara i behov av anstaltsvård — dock av ekonomiska eller andra skäl icke kunna på ett tillfredsställande sätt själva ordna sin bostadsfråga. Enligt ovannämnda riktlinjer för verksamheten,

vilka i princip godkändes av stadsfullmäktige den 25 april 1927, skola församlingshemmen innehålla bostadslägenheter om ett rum med kök eller kokvrå, avsedda för en eller två personer, och försedda med centralvärme och övriga bekvämligheter.

För församlingshemmens åstadkommande förutsattes, att samverkan skulle äga rum mellan staden, resp. församling och enskilda givare. Stadens medverkan skall enligt de av stadsfullmäktige godtagna principerna avse omkring 15 % av de totala anläggningskostnaderna och utgöras antingen i form av kostnadsfri eller billig tomtupplåtelse (försäljning mot räntefri revers å köpeskillningen, resp. tomtträtsupplåtelse mot nedsatt avgäld) eller också såsom däremot svarande ränte- och amorteringsfritt lån (varvid å fattigvårdsnämndens stat årligen skall uppföras ett anslag motsvarande räntan å markvärdet, resp. lånet). För byggnadernas uppförande har staden därjämte tillhandahållit byggnadskreditiv. Som villkor för stadens medverkan har i regel föreskrivits, att motsvarande insats göres av vederbörande förening eller församling och att denna insats göres på sådant sätt, att hyrorna för de gamlas bostäder i motsvarande mån nedbringas. Hyrorna skola alltså bestämmas med hänsyn allenast till de årliga kostnader, som betingas av en upplåning upp till 70 % av fastighetsvärdet, samt de årliga förvaltningskostnaderna för resp. fastigheter.

Som villkor för stadens åtaganden i fråga om församlingshemmen har vidare generellt föreskrivits dels att fattigvårdsnämnden skall äga rätt att utse en ledamot och en suppleant i resp. föreningars styrelser (i vilka även resp. församlingars kyrkoråd och fattigvårdsstyrelser äro representerade) ävensom en revisor för granskning av föreningens räkenskaper, dels och att förslag till stadgeändringar skola underställas fattigvårdsnämnden för godkännande.

Jämlikt beslut av stadsfullmäktige resp. den 25 april 1927, 18 juni och 3 dec. 1928, 27 jan. och 17 nov. 1930 samt 30 mars 1931 har staden hittills lämnat sin medverkan i enlighet med ovan angivna principer till inrättande av församlingshem i tio av huvudstadens församlingar. Av dessa äro sju färdiga och tagna i bruk, under det att två äro under uppförande och ett torde komma att påbörjas innevarande år. Beträffande ifrågavarande församlingshem må här lämnas följande korta uppgifter.

Sofiagården, det första församlingshemmet, är beläget Erstagatan 32 och togs i bruk den 1 juli 1928. Det innehåller, förutom lokaler för Sofia fattigvårdsstyrelse m. m., 121 lägenheter om ett rum med kokvrå, därav 35 avsedda för två personer och 86 för en person.

För detta hems uppförande beviljade stadsfullmäktige, utöver kostnadsfri tomtupplåtelse m. m. enligt ovan angivna grunder, på grund av särskilda omständigheter ett sekundärlån till ett belopp av 160,000 kr., på villkor att vid uthyrningen av lägenheterna visst företräde skulle gi-

¹⁾ Då ifrågavarande anslagsbelopp icke är i staten specificerat utan ingår i ett å fastighetsnämndens stat uppfört anslag till täckande av vissa räntekostnader i samband med s. k. billiga tomtförsäljningar (jfr sid. 385) har detsamma icke ansetts böra här redovisas såsom direkt bidrag till här ifrågavarande institution.

vas av fastighetsnämnden och fattigvårdsnämnden anvisade personer.

Hedvig Eleonoragården (adress: Jungfrugatan 40), togs i bruk i september 1929 och innehåller en lägenhet om 2 rum med kokvrå samt 102 enkelrum med kokvrå, därav 19 avsedda för två personer och 83 för en person.

S:t Clarahemmet (adress: Apelbergsgatan 60) togs i bruk i oktober 1929 och innehåller, förutom samlingssal och gemensam matsal samt kök, 1 lägenhet om två rum med kokvrå samt 87 lägenheter om ett rum med kokvrå, därav 22 avsedda för två personer och 65 för en person.

Gustaf Vasagården (adress: Rensgatan 16) togs i bruk i början av år 1930 och innehåller 108 lägenheter om ett rum med kokvrå, därav 24 avsedda för två personer och 84 för en person.

Hemmet för gamla i Katarina (adress: Skänegatan 75) togs i bruk i början av år 1930 och innehåller 130 lägenheter om ett rum med kokvrå, därav 25 avsedda för två personer och 105 för en person.

Matteusgården (adress: Norrbackagatan 64—66) togs i bruk i början av år 1930 och innehåller 98 lägenheter om ett rum med kokvrå, därav 19 avsedda för två personer och 79 för en person.

Brännkyrkagården (adress: Jakobsdal, Aspudden), togs i bruk i oktober 1930 och innehåller 76 lägenheter om ett rum med kokvrå, därav 23 avsedda för två personer och 53 för en person.

Högalids hemgård (adress: Brännkyrkagatan 130), f. n. under uppförande, är avsedd att innehålla 70 lägenheter om ett rum med kokvrå, därav 62 avsedda för två personer och 8 för en person. Med hänsyn till den upplåtna tomtens belägenhet i park (Högalidsparken) har upplåtelsen i detta fall skett med tomträtt (på 100 år). Hemgården beräknas bli färdig att tagas i bruk sommaren 1931.

S:t Mariahemmet (adress: Högbergsgatan 63—65), f. n. under uppförande, är avsett att innehålla 103 lägenheter om ett rum med kokvrå, därav 19 avsedda för två personer och 84 för en person. Hemmet beräknas bli färdigt till den 1 okt. 1931.

Engelbrekts hemmet (kv. Körsbärsblomman, söder om Epidemisjukhuset), för vilket staden upplåtit tomt med tomträtt på 100 år (fr. o. m. den 1 juli 1931) skall enligt tomträttsavtalet vara färdigt före den 1 okt. 1932. Hemmet är avsett att innehålla, förutom en mindre samlingssal m. m., 99 lägenheter om ett rum med kokvrå, därav 9 avsedda för två personer och 90 avsedda för en person.

Hyrorna i här ovan angivna församlingshem variera mellan 350 och 400 kr. per år för enkelrum avsedda för en person, och mellan 450 och 550 kr. per år för enkelrum, avsedda för två personer.

Föreningar för åstadkommande av försam-

lingshem hava bildats även i Nikolai, Kungsholms, S:t Görans, Adolf Fredriks, Oscars och Bromma församlingar. Beslut angående stadsfullmäktiges medverkan till uppförande av dessa hem har ännu ej fattats.

Utan stadens medverkan hava hem för gamla församlingsbor uppförts inom Jakobs och Johannes församlingar (jämväl innefattande lokaler för en del andra församlingsinstitutioner).

För de församlingshem, beträffande vilka beslut om stadsfullmäktiges medverkan fattats, uppföras årligen å fattigvårdsnämndens stat anslag, motsvarande räntan å det beräknade värdet av den upplåtna tomtmarken, resp. å de beviljade ränte- och amorteringsfria lånen, att gottgöras drätsel-nämnden, resp. (betr. med tomträtt upplåten mark) fastighetsnämnden. Det i staten upptörda anslag, som avser föreningen S:t Clarahemmet, innefattar ej blott ränta utan även amortering (på 20 år) av det föreningen beviljade lånet.

Föreningen Barnavärn.

(Inackorderingshem för mödrar och deras barn; jfr nedan.)

Stadens bidrag¹⁾ år 1931: 3,500 kr.

Föreningen Barnavärn upprätthöll under tiden 1896—1925 först i förhyrda lokaler och sedermera i egen byggnad på av staden upplåten tomt, Ingemarsgatan 12 (jfr sid. 386), ett s. k. daghem för gossar. Sedan emellertid behovet av ett dylikt hem väsentligt minskats, beslöt föreningen år 1925 att omlägga verksamheten och ändra hemmet till ett inackorderingshem för mödrar och deras barn (vid intagningen i åldern 0—1 år). Kostnaderna för härför erforderliga ändringsarbeten bestredos delvis av staden.

Hemmet har till uppgift att möjliggöra för fattiga, ensamma kvinnor med späda barn att behålla dessa hos sig, samtidigt som mödrarna lämnas tillfälle att ägna sig åt förvärvsarbete. Under mödrarnas arbetstid erhålla barnen tillsyn och vård av hemmets personal. Plats finnes för 12 mödrar och 12 barn. Samtliga barn få kost i hemmets hushåll; de mödrar, som så önska, hava även tillfälle därtill. Avgifterna äro: hyra för möblerad bostad, ljus och värme etc. för moder och barn samt vård och kost åt barnet 10 kr. i veckan för delat rum och 12 kr. i veckan för ensamt rum. För kost åt modern tillkommer 1,50 kr. per dag. Ansökan om intagning å hemmet göres hos barnavårdsbyrån, Triewaldsgränd 3, som är öppen kl. 10—12 varje helgfri dag utom lördag.

En av ledamöterna i föreningens styrelse utses av fattigvårdsnämnden.

Till föreningen utgår även bidrag från Jakobs församling (200 kr.).

¹⁾ Stadens bidrag utgår av det till fattigvårdsnämndens förfogande ställda anslaget till enskilda inrättningar.

Under-Stiftelsen Unga kvinnors värn.

Stödda Stadens bidrag år 1931: 4,000 kr.

in-stiftelse. Stiftelsen, som bildades år 1914 och vars styrelse utses av Jakobs församlings kyrkoråd, har till ändamål att med råd och hjälp stödja unga kvinnor, som äro värlösa, arbetslösa eller eljest nödstälda, ävensom att giva stöd och hjälp åt dem som kommit i nöd till följd av dåliga kamratinflytelser eller försummad uppfostran. Dessutom utövar stiftelsen i samarbete med barnavårdsnämnden tillsyn över minderåriga flickor. För sin uppgift söker stiftelsen verka bl. a. genom platsförmedling, hjälp till yrkesutbildning m. m. — Stiftelsen har ett inackorderingshem, Lästmakaregatan 30, med 12 platser, varest oförvitliga unga flickor under kortare tid kunna få bostad samt erhålla undervisning i husligt arbete. — I stiftelsens tjänst äro bl. a. anställda tre diakonissor, av vilka en är föreståndarinnan.

Stadens bidrag utgår under villkor, att verksamheten underkastas den kontroll, som barnavårdsnämnden äger att bestämma, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden.

Stiftelsen åtnjuter även bidrag från vissa av huvudstadens församlingar (för år 1931 sammanlagt 16,500 kr.).

Frälsningsarméns räddningshem, Grevturegatan 66.

Stadens bidrag¹⁾ år 1931: 2,000 kr.

Hemmet, som har plats för 26 personer, mottager sedligt förkoma kvinnor, som självmant anmälå sig. Genomsnittstiden för vistelsen vid hemmet är ett år. Kvinnorna sysselsätts med husligt arbete, sömnad, vävnad m. m. Hemmet åtnjuter även statsbidrag.

Vita bandets upptagningshem.

Stadens bidrag¹⁾ år 1931: högst 4,800 kr.

Hemmet, som upprättades år 1908, är numera beläget Kungsholmsgatan 8, 3 tr. Det har till uppgift att omhändertaga vilsegångna kvinnor, som behöva skydd och hjälp, och bereda dem möjlighet att återgå till bättre förhållanden. Plats finnes för 8 å 10 personer samtidigt. Hemmet står i förbindelse med olika institutioner, däribland polisstyrkorna vid stadens poliskår, och har missionerande verksamhet å sjukhusen S:t Göran och Eira. Upptagningshemmet sorterar under och äges av Vita bandets norra och södra föreningar, vilka föreningsars styrelser gemensamt utse hemmets styrelse.

Stadens bidrag utgår med 2 kr. per under-

¹⁾ Stadens bidrag utgår av det till fattigvårdsnämndens förfogande ställda anslaget till enskilda inrättningar.

hållsdrag, dock högst 4,800 kr., och efter lämnad redogörelse för antalet underhållsdagar, vari få inräknas underhållsdagarna även för hemmets föreståndarinna och husmoder.

Anstalter för barn- och ungdomsvård m. m.

Svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets barnavårdsbyråer.

Stadens bidrag år 1931: till huvudbyrån i Stockholm 10,300 kr. (jfr nedan); till byrån i Brännkyrka 1,300 kr.

Byråerna hava till uppgift att beivra vanvård av barn, dels genom att själva ingripa, dels genom att föranstalta om att de fall, som rätteligen höra under viss, redan existerande myndighet, verkligen komma under denna myndighets behandling, att söka förekomma vanvård, särskilt av späda barn, genom att på olika sätt söka uppmåna och tillhålla deras föräldrar att göra sin plikt, att främja barnavård och modersskydd samt slutligen att söka åstadkomma samarbete mellan enskilda och offentliga barnavårdsföretag. Härjämte hava byråerna åtagit sig att emottaga anmälningar om havandeskap enligt § 14 i lagen om barn utom äktenskap den 14 juni 1917 (jfr barnavårdsnämnden, sid. 228). I ett flertal hava byråerna även åtagit sig att utöva å barnavårdsnämnd ankommande tillsyn över barn. Huvudbyrån har dessutom Stockholms stads barnavårdsnämnds uppdrag att i dess ställe på framställning av barnavårdsnämnder eller barnavårdsmän å andra orter söka fastställa faderskap, upprätta avtal, efterhålla försumliga föräldrar samt undersöka i Stockholm föreslagna fosterhem.

Fr. o. m. år 1926 omfattar byråns verksamhet även s. k. hemhjälp i fattiga hem. Denna hjälpverksamhet innebär, att byrån beträffande sådana hem, där modern på grund av sjukdom eller barns börd ej kan ombesörja hemmets skötsel, ställer för ändamålet lämplig arbetskraft till förfogande. Där så befinnes erforderligt, är hjälpen kostnadsfri, i annat fall erlagges viss låg avgift. F. n. har byrån fyra personer fast anställda för detta arbete.

Huvudbyråns expedition är belägen Triewaldsgränd 3 och byråns i Brännkyrka i församlingshuset, Liljeholmen.

Av stadens bidrag utgår 2,500 kr. av fattigvårdsnämndens anslag till enskilda inrättningar, att disponeras för huvudbyråns verksamhet för den ovannämnda hemhjälpen i fattiga hem. Bidraget i övrigt utgår genom barnavårdsnämnden, med 3,900 kr. såsom understöd till huvudbyråns egen barnavårdsverksamhet, med 3,900 kr. såsom ersättning för biträde åt barnavårdsnämnden vid fullgörandet av vissa uppgifter enligt lagen om

barn utom äktenskap samt med 1,300 kr. till barnavårdsbyrån i Brännkyrka, allt under villkor att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som barnavårdsnämnden må äga att bestämma, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden.

Till barnavårdsbyrån i Brännkyrka utgår även bidrag från Brännkyrka församling med 1,000 kr.

Svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet åtnjuter statsbidrag med 16,500 kr.

Barnavårdsbyråns i Stockholm småbarnshem.

Stadens bidrag år 1931: till småbarnshemmet Svedjevägen 24, Smedslätten 8,000 kr.; till småbarnshemmet Vasalund 2,500 kr.

Sedan stiftelsen Småbarnshem år 1926 överlämnat sina tillgångar till svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets barnavårdsbyrå i Stockholm (se ovan), övertog byrån jämväl förvaltningen av ett av stiftelsen år 1911 inrättat, med bidrag av staden uppehållet småbarnshem, Brännkyrkagatan 114.

Detta hem, som i september 1930 förflyttades till en av barnavårdsbyråns för ändamålet inköpt fastighet, Svedjevägen 24, Smedslätten, mottager unga ogifta mödrar, som där under nio månader efter barnsödran få amma och sköta sina barn. En del mödrar mottagas redan före förlossningen. Plats finnes för 10—11 mödrar med barn och därjämte för ett par extra barn. Avgiften för extra barn är 50 kr. per månad.

När stiftelsen Småbarnshem överlämnade sina tillgångar till barnavårdsbyråns i Stockholm (se ovan), fogades härtill en föreskrift, att avkastningen, sedan viss del därav tillagts kapitalet, skulle användas i främsta rummet till inrättande av ett barnhem. I enlighet härmed har barnavårdsbyråns styrelse beslutat återupptaga en tidigare av stiftelsen Småbarnshem med bidrag av Stockholms stad bedrivna verksamhet i ett småbarnshem i Djursholm, vilket år 1919 nedlagt. I detta syfte öppnade barnavårdsbyråns den 1 dec. 1926 ett nytt småbarnshem i förhyrd lokal, Charlottenbergsvägen 20, Vasalund, Hagalund. Å hemmet finnes plats för tio mödrar med barn samt därjämte för tre extra barn. Avgiften för extra barn är 50 kr. per månad. Fr. o. m. år 1927 utgår kommunalt bidrag jämväl till detta barnhem.

Stadens bidrag till ifrågavarande tvenne småbarnshem utgår under villkor, att verksamheten underkastas den kontroll, som barnavårdsnämnden äger att bestämma, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden.

Frälsningsarméns hem för ogifta Under- mödrar med späda barn vid stödda in- Skogsbo (Sundbyberg.)stitu- tioner.

Stadens bidrag år 1931: 3,500 kr.

Hemmet har plats för 20 mödrar med barn samt för 10 blivande mödrar. Mödrarna få stanna i hemmet med sina barn, så länge dessa ammas, men kunna, om de så önska, lämna detsamma förr. De intagna, som icke erlägga någon afgift, utföra inom hemmet förekommande göromål samt deltaga i förfärdigande av arbeten, avsedda till försäljning.

Stadens bidrag utgår under villkor, att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som barnavårdsnämnden bestämmer, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden.

Hemmet åtnjuter även bidrag från staten och från Stockholms läns landsting (3,000 kr.).

Frälsningsarméns hem för ogifta mödrar med späda barn, Ingemars- gatan 9.

Stadens bidrag år 1931: 2,500 kr.

Hemmet har plats för 15 mödrar med barn samt 7 blivande mödrar och arbetar efter samma grunder som hemmet vid Skogsbo (se ovan).

Stadens bidrag utgår under villkor, att verksamheten underkastas den kontroll, som barnavårdsnämnden äger att bestämma, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden. Hemmet åtnjuter även statsbidrag.

Föreningen Mjölkdroppen.

Stadens bidrag (till digivande fattiga mödrar) år 1931: 60,000 kr.¹⁾

År 1901 började i Stockholm den första »Mjölkdroppen» sin verksamhet, som till en början uppehölls av några intresserade personer men sedermera övertogs av en förening. Föreningen, som bildades år 1903, har till uppgift »att åt späda barn i Stockholm, vilka härutav äro i behov, bereda tillfälle till erhållande av lämplig näring». Detta sitt syfte vill föreningen nå genom tillhandahållande av för späda barn passande mjölkblandningar under uppmärksammande av digivningens bibehållande såvitt möjligt. Föreningen har sex olika lokalavdelningar: en för Katarina församling (fr. 1901), en för Adolf Fredriks församling och övre Norrmalm (fr. 1904), en för Östermalm (fr. 1905), en för Kungsholmen (fr. 1906), en för Jakobs och Johannes församlingar (fr. 1910) samt en för

¹⁾ Ur detta anslag utgår även bidrag till föreningen Maria mjölkdropp (se nedan).

Under-Brännkyrka och Enskede församlingar (fr. 1914).
stödda Föreningens ordförande är med. d:r C. Sebardt,
in- Regeringsgatan 111.
stitu- Stadens bidrag, som utgår genom hälso-
tioner. vårdsnämnden, är avsett till understödjande
av digivande mödrar i syfte att mer än hit-
tills söka bereda fattiga mödrar möjlighet att
själva kunna amma sina barn (»ampremier»).

Understödet får beviljas endast i Stockholm
mantalsskrivna mödrar, efter föregången under-
sökning av behovet, med högst ett belopp av
två kronor per dag och under högst sex månader.
Varje månad skall rapport över verksamheten
överlämnas till förste stadsläkaren.

Mjölkdropparna erhålla även understöd av för-
samlingarna med varierande belopp (för år 1931
tillsammans 14,000 kr.) samt av de olika för-
samlingarnas fattigvårdsstyrelser.

Föreningen Maria mjölkdroppe.

*Stadens bidrag¹⁾ år 1931: 500 kr.
(jfr nedan).*

Mjölkdroppen, belägen St Paulsgatan 37 (filial:
Högalids församlingshus), har till ändamål dels
att genom stöd och råd åt mödrarna bevara digiv-
ningen i största möjliga utsträckning, dels att,
där digivning ej kan förekomma, tillhandahålla
lämpliga mjölkblandningar. Här omnämnda bi-
drag utgår genom fattigvårdsnämnden till en med
anstanden förenad »moders- och spädbarns-
poliklinik». Dessutom åtnjuter föreningen för
hela sin verksamhet anslag till »ampremier»
från hälsovårdsnämnden (jfr ovan under före-
ningen Mjölkdroppen) ävensom bidrag från Maria
fattigvårdsstyrelse samt från Maria och Höga-
lids församlingar (från de båda sistnämnda till-
sammans 1,200 kr. för år 1931).

Frälsningsarméns barnhärberge, »Lillstugan», vid Sundbyberg.

Stadens bidrag år 1931: 2,500 kr.

Barnhärbergets ändamål är att tillfälligt hysa
barn i åldern 2—7 år, tills förhållandena för
dessa kunna på ett tillfredsställande sätt ordnas.
Plats finnes för 30 barn. Avgiften utgör 25 kr.
per månad; för särskilt nödställda kan nedsätt-
ning beviljas.

Stadens bidrag utgår under villkor, att verk-
samheten skall vara underkastad den kontroll,
som barnavårdsnämnden äger att bestämma, samt
att, sedan räkenskaperna för året avslutats, be-
rättelse över verksamheten och dess ekonomi
överlämnas till barnavårdsnämnden.

Barnhärberget åtnjuter även bidrag från Stock-
holms läns landsting (med högst 1,000 kr.).

¹⁾ Stadens bidrag utgår av det till fattig-
vårdsnämndens förfogande ställda anslaget till
enskilda institutioner.

Tomta barnhem.

Stadens bidrag år 1931: 3,000 kr.

Barnhemmet, som grundades år 1891, äges
av stiftelsen Tomta barnhem. År 1915 uppför-
des den nuvarande barnhemsbyggnaden i Djurs-
holm, Vasavägen 41, med plats för 15 barn.
Hemmet, som är ett upptagningshem för barn i
åldern 2—14 år, mottager barn efter remiss av
barnavårdsbyrån i Stockholm och i mån av ut-
rymme även av barnavårdsbyrån i Solna. Djurs-
holms barnavårdsnämnd disponerar jämlikt sär-
skild överenskommelse 3 platser. För avgiften,
30 kr. per månad, ansvarar vederbörande barna-
vårdsbyrå.

Stadens bidrag utgår under villkor, att verk-
samheten skall vara underkastad den kontroll,
som barnavårdsnämnden äger att bestämma, samt
att, sedan räkenskaperna för året avslutats, be-
rättelse över verksamheten och dess ekonomi
överlämnas till barnavårdsnämnden.

Hemmet åtnjuter även bidrag av Djursholms
stad.

Diakonissanstaltens barnhem.

Stadens bidrag år 1931: 1,400 kr.

Diakonissanstalten, som öppnades sommaren
1851 och 1862 flyttades till Ersta vid Saltsjön,
är anlagd efter mönster av Europas första dia-
konissanstalt, grundad 1836 i Kaiserswerth, och
har till första uppgift att utbilda diakonissor
till församlings-, sjuk- och fattigvård. Den
ägnar sig ock åt vården om barn och ungdom.
Vid Ersta har anstalten grundat sjukhus, sjuk-
hem och ålderdomshem för gamla diakonissor.
Anstalten har därjämte ett *barnhem*, Stjärnvik,
beläget i Gryts socken i Södermanland (adr.
Stjärnhov) med c:a 15 platser.

Diakonissanstalten har vidare dels i Sjötorp
(adr. Huddinge) i Stockholms län ett skyddshem
för vanartade och i sedligt avseende försummade
flickor med 30 platser, dels i Wieback i Almes-
åkra socken i Jönköpings län ytterligare ett skydds-
hem för äldre flickor (15—18 år vid inträdet)
med 15 platser samt tre skyddshem för min-
deråriga kvinnliga förbrytare med tillsammans
48 platser.

Stadens bidrag utgår till det ovannämnda
barnhemmet, under villkor, att verksamheten un-
derkastas den kontroll, som barnavårdsnämnden
äger att bestämma, samt att, sedan räkenskaperna
för året avslutats, berättelse över verksamheten
och dess ekonomi överlämnas till barnavårds-
nämnden.

Stiftelsen »Elsa Borgs hem».

Stadens bidrag år 1931: 5,500 kr.

Stiftelsen, som ursprungligen bildades för
upprätthållande av ett år 1876 inrättat s. k. bibel-
kvinnohem, med uppgift att utbilda unga kvinnor

till tjänst i kristligt socialt syfte, vilket hem emellertid år 1927 nedlagts, har f. n. fyra *barnhem*. Barnhemmet nr 1 är beläget i Stockholm, Backebogatan 11, Mälarhöjden, barnhemmet »Furulid» i Frustuna socken (adr. Gnesta), barnhemmet »Alphyddan» i Vårdinge socken (adr. Mölnbo) samt barnhemmet »Lillgården» i Grödinge socken (adr. Uttran). Barnen skola vid intagning vara 3—10 år och få stanna till 17 å 18 år. Vid hemmen mottagas inalles 50—60 barn för fostran och vård. Stiftelsen har därjämte ett vilo- och ålderdomshem (»Vännebo», Mölnbo), avsett för i stiftelsens tjänst verksamma kvinnor jämte s. k. »Elsa Borgs systrar». För förvaltning av hemmens angelägenheter finnes en särskild expedition i Stockholm (adress: S:t Eriksgratan 106).

Stadens bidrag utgår till stiftelsens barnhem under villkor, att verksamheten underkastas den kontroll, som barnavårdsnämnden äger att bestämma, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden.

Frimurarbarnhuset.

Stadens bidrag år 1931: 90 kr.

Frimurarbarnhuset grundades år 1753 till minne av prinsessan Sophia Albertinas födelse. År 1756 inrymdes anstalten i eget hus vid Malm-torgsgatan, där den kvarblev till år 1867, då den förflyttades till den för ändamålet inköpta egendomen Kristineberg å borte Kungsholmen. Sedan denna egendom försålts till Stockholms stad, inköptes för frimurarbarnhusets räkning egendomen Blackeberg i Spånga socken. Efter det att erforderliga byggnader därstädes blivit uppförda, överflyttades verksamheten till denna egendom hösten 1930.

Frimurarbarnhuset är avsett för medellösa gossar och flickor. Barnen intagas i åldern 6—10 år och få kvarstanna till omkring 17 års ålder. Antalet platser å barnhuset är 170. De intagna barnen erhålla i viss utsträckning skolundervisning i stadens folkskola vid Ångby.

Genom beslut av den 23 juli 1777 bestämde Stockholms magistrat att, så länge frimurarbarnhusinrättningen ägde bestånd, alla år av de under magistratens enskilda disposition stående medel giva 60 rdr specie till nämnda barnhus. Detta anslag utbetalades sedermera årligen av stadens drätselövervaltning till och med år 1865, efter vilken tid det av drätselnämnden indrogs. På framställning av barnhusets direktions beslöt stadsfullmäktige den 1 februari 1871, att detta anslag skulle för år 1866 och följande år tills vidare utgå från fattigvårdsnämnden till frimurarbarnhuset med 90 rdr om året. Anslaget utgår numera från barnavårdsnämnden.

Till frimurarbarnhuset utgår även statsbidrag (2,750 kr.).

Prins Carls uppfostringsinrättning Understödda in-

Stadens bidrag år 1931: 4,750 kr.

Denna inrättning tillkom år 1832 för medel, insamlade år 1830 vid en jubelfest till minne av kristendomens införfande i Sverige. År 1851 övertog staden en av anstaltens bägge avdelningar, nämligen »förbättringsavdelningen». Den andra avdelningen, den egentliga uppfostringsanstalten, som till en början var inrymd i det hus, där Maria sjukhus nu är inrymt, flyttades år 1861 till Gålön i Österhanninge socken.

Vid inrättningen vårdas cirka 60 barn, vilka i regeln emottagas i åldern 4—8 år. Flertalet placeras som fosterbarn i hemmen hos arrendatorerna av inrättningens till över ett 20-tal uppgående jordbrukslägenheter på ön. Jämte övriga barn därstädes åtnjuta de undervisning i en av inrättningen upprättad folkskola med fortsättningsskola och sysselsätts för övrigt vid jordbruksarbetet hos fosterföräldrarna, där de få kvarstanna, tills de konfirmerats. För barnen erlägges f. n. till inrättningen en årsavgift av i medeltal 200 kr. Inrättningens angelägenheter handhavas av en överstyrelse med 40 principaler och en styrelse av 4 självskrivna och 14 valda ledamöter. Överståthållaren är självskriven ordförande i båda korporationerna.

Av stadens bidrag utgör 750 kr. ersättning enligt avtal den 2 aug. 1851 om upplåtelse till dåvarande stadsnämnden av egendomen nr 5 i kv. Hästen. Anslaget i övrigt leder sitt ursprung från ett från stadens kassa under äldre tid utgående bidrag till korrektionsinrättningen å Långholmen å ett belopp av 1,500 kr., huvudsakligen avsett för underhåll av där intagna barn, som icke egentligen tillhörde korrektionsinrättningen och rätteligen icke bort där intagas. Genom kungl. brev den 8 mars 1834 medgavs, att detta bidrag fick uppbäras av Prins Carls uppfostringsinrättning för fattiga barn. Fr. o. m. år 1883 utgår bidraget med nuvarande belopp.

Barnkrubbor, barnavärn och småbarnsskolor.

Stadens bidrag år 1931: 110,000 kr.

Barnkrubba har i Sverige blivit benämningen på anstalter, vilka under den del av dagen, då föräldrarna äro upptagna av arbete utom hemmet, mottaga barn under skolåldern, vanligen från 2 till 6 år, till vård och tillsyn samt ofta även, churu ej på skolmässigt sätt, meddela barnen en efter åldern avpassad undervisning.

I Sverige inrättades den första barnkrubban år 1854 i Kungsholms församling i Stockholm. Under kristiden undergick barnkrubbeverksamheten en hastig utveckling och ett antal nya barnkrubbor tillkommo. För närvarande finnes i huvudstaden ett trettio-tal (jfr nedan).

Förutom bidrag från enskilda personer, församlingar och fattigvårdsstyrelser, har under se-

Understödda institutioner. I näre tid kraftigt pekuniärt understöd lämnats även från stat och kommun för täckande av de av verksamheten föranledda kostnaderna. Barnkrubbeverksamheten skall dock i fortsättningen liksom hitintills bibehålla karaktären av att vara en församlingarnas och de enskilda institutionernas angelägenhet.

I syfte att ernå samarbete mellan de lokala institutionerna samt likartade bestämmelser rörande förvaltning o. d. bildades år 1920 en sammanslutning, benämnd »Centralföreningen för barnkrubbor, barnavårn och småbarnsskolor i Stockholm» (sekreterare: syssloman G. F. Valdén, Götgatan 61).

Enligt för centralföreningen gällande stadgar består dess styrelse av fem å ordinarie föreningsammansattade för ett år i sänder valda ledamöter och dessutom av en representant för varje ansluten lokalförenings styrelse samt, så länge stadsfullmäktige bevilja barnavårdsnämnden anslag till understödjande av föreningens verksamhet, en representant för barnavårdsnämnden.

Fördelningen av stadsfullmäktiges anslag till barnkrubbeverksamheten sker av barnavårdsnämnden efter förslag av centralföreningen. Innevarande år har för första halvåret följande fördelning skett:

<i>Birkagårdens barnkrubba,</i> Karlsbergsvägen 86 B (jfr sid. 379)	kr. 3,000: —
<i>Bromma västra barnkrubba,</i> Bällsta, Sundbyberg	2,500: —
<i>Bromma östra barnkrubba,</i> Slottsvägen, Ulvsunda	1,500: —
<i>Brännkyrka barnkrubbor,</i> Tellusborg och Gröndal	4,000: —
<i>Engelbrekts barnkrubba,</i> Valhallavägen 9 (jfr sid. 355)	2,000: —
<i>Hjorthagens barnkrubba</i>	2,000: —
<i>Högalids barnkrubba,</i> Ansgariégatan 5	2,500: —
<i>Johannes nya barnkrubba,</i> Frejgatan 39	1,000: —
<i>Katarina norra barnavårn,</i> Kapellgränd 9	1,500: —
<i>Katarina norra barnkrubba,</i> Kapellgränd 9	2,000: —
<i>Katarina västra barnavårn,</i> Svedenborgslunden 2	1,500: —
<i>Katarina västra barnkrubba,</i> Blekingegatan 22	3,000: —
<i>Kungsholms östra barnkrubba,</i> Parmmätaregatan 9	1,500: —
<i>Maria barnkrubba,</i> Ragvaldsgatan 10	2,000: —
<i>Maria husmodersskolas barnavårn,</i> Långholmsgatan 16 B (jfr sid. 354)	2,000: —
<i>Maria husmodersskolas barnkrubba,</i> Långholmsgatan 16 B (jfr sid. 354)	3,500: —
<i>Matteus barnkrubba,</i> Karlsbergsvägen 80	1,500: —

<i>Nachmansonska stiftelsens barnkrubba,</i> Götgatan 55	kr. 750: —
<i>S:t Görans spädbarnskrubba,</i> Stadshagen	1,000: —
<i>Sofia barnavårn,</i> Åsögatan 201	2,000: —
<i>Sofia småbarnsskola,</i> Pjällgatan 31	2,000: —
<i>Storkyrkoförsamlingens barnkrubba,</i> Skomakaregatan 30	500: —
<i>Årstadalundens barnkrubba,</i> Årstadalund 12	1,250: —
Administrationskostnader	500: —
Summa kr. 45,000: —	

Återstående belopp, 45,000 kr., har ännu ej fördelats.

Förutom genom nu nämnda anslag av staden understödes barnkrubbeverksamheten genom anslag dels från församlingarna (jfr nedan), dels ock från resp. församlingars fattigvårdsstyrelser.

Anslag från resp. församlingar eller fattigvårdsstyrelser erhålla även följande barnkrubbor, som f. n. ej åtnjuta direkt kommunalt understöd: *Adolf Fredriks barnkrubba*, Norrtullsgatan 7, *Jakobs församlings barnkrubba och barnavårn*, Lästmakaregatan 30, *Johannes barnkrubba nr 1*, Frejgatan 43, *Kungsholms barnhem*, Skogstigen 5, *Appelviken*, *Sofia barnkrubba*, Skånegatan 116, och *Östermalms barnkrubba*, Grevturegatan 46.

Bidragen från fattigvårdsstyrelserna äro avsedda för barnens bespising och utgå med belopp motsvarande kostnaden för genom fattigvårdsstyrelse utdelade matportioner.

Från huvudstadens församlingar utgående bidrag till barnkrubbor, barnavårn och småbarnsskolor uppgå för år 1931 till ett sammanlagt belopp av 121,750 kr.

Birkagårdens kindergarten samt lek- och arbetsstuga.

Stadens bidrag år 1931: 9,400 kr. (jfr även vidst. spalt).

I *Birkagårdens kindergarten*, fördelad på tre avdelningar, Karlsbergsvägen 76 och 86 B, mottagas under förmiddagarna barn under skolåldern, f. n. till ett antal av omkring 110. Barnen sysselsättas med handarbeten, slöjd, ordnade lekar, rytmisk gymnastik och sångövningar, vistelse i fria luften och fri lek under uppsikt. De erhålla mjölk till medhavda smörgåsar. En särskild finnes för psykopatiska, nervklena eller eljest särskilt svårfostrade barn. I *lek- och arbetsstugan* (eller »skolbarnsringarna») mottagas barnen en eller två gånger i veckan och undervisas i slöjd, sömnad och sång. För dessa barn anordnas även s. k. biblioteksaftnar med teckning, sång, lek, utlåning av böcker m. m. I förbindelse med lek- och arbetsstugan är anordnat ett s. k. *eftermiddagshem*, där barn mottagas 2½ timmar varje dag, och där de er-

hålla en måltid samt sysselsättas med läxläsning, slöjd och olika slag av handarbeten. I lek- och arbetsstugan mottagas f. n. cirka 180 gossar och flickor samt i eftermiddagshemmet 38 gossar och 25 flickor. För att bereda barnen i kindergården och eftermiddagshemmet landsvistelse under sommaren hava även inrättats tre sommarkolonier. — Beträffande *Birkagårdens barnkrubba*, som kan mottaga högst 35 barn i åldern 1-7 år, se sid. 378.

Stadens bidrag utgår efter prövning av barnavårdsnämnden under villkor, att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som barnavårdsnämnden äger bestämma, samt att årsberättelser över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till nämnden.

Till Birkagårdens sommarkolonier utgår även bidrag från Matteus församling med 1,000 kr.

Arbetsstugorna i huvudstaden.

Stadens bidrag år 1931: 85,000 kr.

År 1887 upprättades på initiativ av fru A. Retzius, f. Hierta, den första arbetsstugan i huvudstaden (i Adolf Fredriks församling); för närvarande finnas tillsammans 23 sådana stugor. I dessa arbetsstugor lämnas åt fattiga barn i åldern 7-14 år (särskilt ur sådana hem, där båda föräldrarna äro ute i arbete) vård under deras fritid samt undervisning i slöjd och handarbeten, och få barnen en måltid som lön för utförda arbeten, vilka försärljas. Antalet barn i Stockholms arbetsstugor utgjorde vid 1931 års ingång ca 2,200. Varje arbetsstuga har sin styrelse, som representeras i en för staden i dess helhet bildad centralkommitté (exp.: Holländaregatan 16). Stiftelsen »Lars Hiertas minne» utser årligen två revisorer för granskning av centralkommitténs räkenskaper.

De under centralkommittén lydande arbetsstugorna äro följande:

Adolf Fredriks arbetsstuga, Holländaregatan 16, *Bromma västra arbetsstuga*, kommunalhuset, Bällsta, Sundbyberg, *Bromma östra arbetsstuga*, Slottsvägen, Ulvsunda, filial: arbetsstugan i *Tallstugan*, Tangen, *Engelbrekts arbetsstuga*, Valhallavägen 76, *Enskede arbetsstuga*, Källvägen, Enskede, *Gröndals arbetsstuga*, Pilvägen 4, Gröndal, *Gustav Vasa arbetsstuga*, Västmannagatan 63, *Jakobs arbetsstuga*, Lästmakaregatan 30, *Johannes norra arbetsstuga*, Frejgatan 41 & 43, *Katarina arbetsstuga*, nya skolhuset, Sofiagatan 2, *Klara arbetsstuga*, Klara västra kyrkogata 20, *Kungsholms västra arbetsstuga*, Flemingsgatan 79 B, *Kungsholms östra arbetsstuga*, Parmmätaregatan 9, *Liljeholmens arbetsstuga*, Manhemsgatan 6, Aspunden, *Maria och Högalids arbetsstuga*, Krukmakaregatan 22, *Matteus arbetsstuga*, Västmannagatan 92, *Sofia arbetsstuga*, Skånegatan 116, *Storkyrkoförsamlingens arbetsstuga*, Skomakaregatan 30,

Värtans arbetsstuga, Dianavägen 7, Hjortstodda, *Örby arbetsstuga*, Engelbrektsvägen 153, Örby, *Östermalms arbetsstuga*, Tyskbagaregatan 11.

Förutom ovannämnda arbetsstugor finnes ytterligare en, vilken åtnjuter kommunalt bidrag men i övrigt intager en viss särställning, nämligen *Sunnerdahlska stiftelsens arbetsstuga*, Klippgatan 24.

Stadens bidrag fördelas av barnavårdsnämnden bland ovannämnda arbetsstugor. Bidraget utgår under villkor, att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som barnavårdsnämnden bestämmer, samt att årsberättelser över verksamheten och dess ekonomi skola till nämnden överlämnas.

Arbetsstugorna erhålla dessutom understöd från Stockholms församlingar (för år 1931 med ett sammanlagt belopp av 83,600 kr.) och från enskilda.

Sommarkolonier för barn m. m.

Stadens bidrag år 1931: 95,000 kr. jämte 2,000 kr. till inspektion av kolonierna.

Stadens ifrågavarande bidrag utgår dels till understödjande av åtgärder för beredande av sommarvistelse å landet åt mindre bemedlade, i Stockholm hemmabörande barn i och även under skolåldern, dels ock, i viss begränsad utsträckning, till bestridande av kostnader för åtgärder till beredande av landsvistelse (i förening med skolundervisning) jämväl under pågående läsår åt sådana fysiskt klena barn (hörselsvaga m. fl.), som befinnas vara i behov därav.

Bidraget till beredande av sommarvistelse fördelas efter folkskoledirektionens bestämmande företrädesvis mellan de till centralstyrelsen för Stockholms skollovskolonier anslutna koloniföreningarna och sommarkolonier, anordnade av i Stockholm och dess omgivningar verkande nykterhetsföreningar.

Den nämnda centralstyrelsen, som bildades år 1885, har till uppgift att organisera verksamheten för Stockholms skollovskolonier. Den består av representanter för de fjorton olika lokalföreningarnas och den år 1899 bildade fjällkoloniföreningens styrelser. Å Stockholms skollovskolonier mottagas årligen ca 5,000 barn.

Stadens bidrag utgår under villkor, att koloni-verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som folkskoledirektionen bestämmer, samt att årsberättelser över verksamheten och dess ekonomi skola till direktionen överlämnas.

Kolonierna erhålla i övrigt bidrag från samtliga territoriella församlingar med varierande belopp (för år 1931 sammanlagt 260,550 kr.), anslag från föreningen »Barnens dag», ävensom räntemedel (uppgående till över 50,000 kr. årligen) av vissa donationsfonder till förmån för kolonierna m. m.

Understödda in- stitu- tioner. Kommittén för Stigbergets ungdomsgård.

Stadens bidrag år 1931: 1,000 kr.

Kommittén för Stigbergets ungdomsgård, som bildades år 1927, har till uppgift att anordna samkväm för ungdom, i första hand sådan ungdom, som nyligen genomgått folkskolan eller dess överbyggnader och som är bosatt inom Katarina och Sofia församlingar. Samkvämen äga rum under ledning av dels lärare och lärarinnor, som vilja samla sina egna skolbarn, dels ock andra för ungdomens sunda utveckling intresserade personer. Initiativ till samkväm kan även tagas av ungdomen själv. Till omväxling med samkvämen givas särskilda kurser i språk, slöjd m. m. För verksamhetens bedrivande har lokal förhyrts i fastigheten Fjällgatan 30. Stadens bidrag är avsett till bestridande av större delen av hyreskostnaden för lokalen. Övriga utgifter täckas genom bidrag av för företaget intresserade organisationer och enskilda personer. Kommitténs ordförande är fröken Anna Lindhagen.

För stadens bidrag, som utgår av barnavårdsnämndens anslag till främjande av åtgärder för ungdoms välfärd, gäller som villkor, att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som barnavårdsnämnden äger att bestämma, samt att, sedan räkenskaper för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden.

Bromma ungdomsråd.

Stadens bidrag år 1931: 1,000 kr.

Bromma ungdomsråd, som bildades år 1927, har till ändamål att, i samverkan med och under stödjande av inom församlingen befintliga institutioner och sammanslutningar med ideella och kulturella syften, på politiskt och religiöst neutral grund arbeta för ungdomens höjande samt skapande av sund livsglädje. Rådet består av representanter för församlingens kyrkoråd, skolråd, fattigvårdsstyrelse och skolor samt sammanslutningar, som gilla rådets syften (f. n. 32 till antalet). Sin uppgift vill rådet fylla genom att bringa de unga »hjälp till självhjälp» och söker genom tillhandahållande av för olika ändamål lämpliga lokaler och vidtagande av andra anordningar skapa förutsättningar för en de ungas egen verksamhet, inriktad på olika slag av högre intressen. Rådet lämnar sålunda bl. a. bidrag till kostnader för hyra m. m. till anslutna föreningar, till propaganda- och underhållningsaftnar, till hjälp åt arbetslös ungdom för deltagande i studiekurser m. m. Ungdomsrådets ordförande är överlärare, L. Wallerius, Bergviksvägen 38, Smedslätten, Äppelvikens.

För stadens bidrag, som utgår av barnavårdsnämndens anslag till främjande av åtgärder för ungdoms välfärd, gäller som villkor, att verksamheten skall vara underkastad den

kontroll, som barnavårdsnämnden äger att bestämma, samt att, sedan räkenskaper för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden.

Ungdomsrådet åtnjuter jämväl bidrag från Bromma församling med 1,000 kr.

Brännkyrka ungdomsråd.

Stadens bidrag år 1931: 1,000 kr.

Brännkyrka ungdomsråd, som bildades år 1928, har till ändamål att inom Brännkyrka och Enskede församlingar på politiskt och religiöst neutral grund främja de ungas utveckling till arbetsdugliga, vakna och goda medborgare. Detta ändamål söker rådet förverkliga medelst förebyggande ungdomsvård och hjälp till självhjälp m. m. Rådet arbetar efter i huvudsak samma riktlinjer, som Bromma ungdomsråd (se ovan). I likhet med detta består Brännkyrka ungdomsråd av representanter för Brännkyrka och Enskede församlingars kyrkoråd, skolråd, fattigvårdsstyrelse och skolor samt sammanslutningar, som gilla rådets syften (f. n. 58). Ungdomsrådets verksamhet är fördelad på tre sektioner, förlagda till Liljeholmen, Älvsjö och Enskede. Rådets ordförande är folkskollärare V. Helle, Riskvägen 11, Enskede.

För stadens bidrag, som utgår av barnavårdsnämndens anslag till främjande av åtgärder för ungdoms välfärd, gäller som villkor, att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som barnavårdsnämnden äger att bestämma, samt att, sedan räkenskaper för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden.

Hemgården för arbetslös ungdom.

Stadens bidrag år 1931: 3,000 kr.

Hemgården för arbetslös ungdom började 1 mars 1928 sin verksamhet, som är anordnad som en försöksverksamhet på ungdomsvårdens område, tills vidare endast avseende manlig ungdom. Arbetet bedrivs efter flera olika linjer i förhyrda lokaler, Norrlandsgatan 17, 1 tr. (t. N. (20) 11 89).

Hemgården samarbetar med stadens arbetsförmedling, i synnerhet dess ungdomsförmedling, och tjänstgör i stor utsträckning som upplysningsbyrå för såväl ungdom som föräldrar i frågor, som beröra ungdomens uppfostran, utbildning, hälsotillstånd och ekonomi. Ofrivilligt arbetslös ungdom erbjuds möjlighet till sysselsättning genom anordnande av arbetskurer inom olika yrken i hemgårdens lokaler. För deltagandet i dessa kurser erfordras i regel arbetsförmedlingskort. Genom institutionens förmedling beredas arbetslösa ynglingar därjämte under vintermånaderna tillfälle att bevista kurser vid folkhögskolor. Genom föredrag och skrifter lämnas upplysningar i hygien och hälsovård. In-

stitutionen verkar vidare för ökad insikt om planmässighet i utbildning och arbete under ungdomstiden, om värdet av väl använd ledighetstid, i synnerhet för minderåriga industriarbetare och springpojkar, samt söker medverka till avhjälpan av ekonomiska svårigheter och, i den mån så är möjligt, till anskaffande av sunda bostäder för den ungdom, varom här är fråga.

Under år 1930 voro i hemgården inregistrerade 499 arbetslösa ynglingar. I läsrummet avlades under samma år 4,811 besök och i arbetskurserna deltog 254 ynglingar.

För stadens bidrag, som utgår av barnavårdsnämndens anslag till främjande av åtgärder för ungdoms välfärd, gäller som villkor, att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som barnavårdsnämnden äger att bestämma, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden.

I övrigt uppehålls verksamheten medelst enskilda medel.

Södra kristliga föreningen av unga kvinnor.

(Jfr sid. 354.)

Stadens bidrag år 1931: till ungdomsverksamhet 2,000 kr.

Till den av södra kristliga föreningen av unga kvinnor bedrivna sociala verksamheten bland unga flickor (jfr sid. 354) utgår av det till barnavårdsnämndens förfogande ställda anslaget till främjande av åtgärder för ungdoms välfärd ett bidrag av 2,000 kr. under villkor att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som nämnden bestämmer, och att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi lämnas till nämnden.

Beträffande stadens bidrag till föreningens allmänna verksamhet se sid. 354.

Anstalter för gymnastik och idrott m. m.

Stockholms gymnastikförbund.

Stadens bidrag år 1931: högst 1,500 kr.

Stockholms gymnastikförbund, som bildades år 1919, är en sammanslutning av i Stockholm verkande föreningar för bedrivande av frivillig gymnastik. De anslutna föreningarna äro f. n. 43 till antalet med c:a 12,000 aktiva medlemmar. Förbundet söker främja den frivilliga gymnastiken genom att bl. a. anordna föredrag och instruktionskurser, organisera nya gymnastikföreningar, förmedla samverkan mellan de olika föreningarna, anskaffa ledare och lokaler, tillhandahålla arbetsplaner, gymnastiklitteratur och övningsprogram m. m. Vidare har förbundet tagit initiativ till anordnande av friluftsgymna-

stik för allmänheten i vissa av stadens parker under sommarmånaderna i syfte att bereda parkbesökande en vederkvickande och allsidig motion utan någon som helst kostnad.

Stadens bidrag utgår genom idrottsstyrelsen till anordnandet av friluftsgymnastik i parkerna.

Stockholms allmänna gymnastikavdelningar.

Stadens bidrag år 1931: 24,000 kr.

Denna organisation, bildad år 1911 och utvuxen ur »Kulturella ungdomsrörelsen» i Stockholm, strävar att göra den lingska gymnastiken tillgänglig särskilt för de mindre bemedlade invånarna. Kurser anordnas även för barn, som nyss slutat folkskolan. Avdelningarnas expedition, Kungsgatan 65, 3 tr., är öppen alla vardagar kl. 14—17. Antalet gymnastikavdelningar uppgick höstterminen 1930 till 79 med tillsammans 2,933 deltagande gymnaster.

Stadens bidrag utgår med 3,000 kr. till anställande av expeditiönsföreståndare och med 21,000 kr. till verksamheten i övrigt under villkor, att styrelsen under en var av vår- och höstterminerna 1931 anordnar minst 54 gymnastikkurser med avdelningar för män, kvinnor, gossar och flickor samt att verksamheten bedrivs med minst 132 veckotimmar, ävensom att styrelsen vid vardera terminens slut till idrottsstyrelsen avlämnar redogörelse över verksamheten och kostnaderna därför under den gångna terminen.

Kristliga föreningen av unge män (centralföreningen).

Stadens bidrag år 1931: 2,000 kr.

Föreningen grundades år 1884 och har till uppgift att verka för unge mäns väl i fysiskt, intellektuellt, moraliskt och andligt avseende. I sina lokaler, Birgerjarlsgatan 35, anordnar föreningen gymnastik- och idrottsövningar, föredrag, diskussioner, studiecirklar, musikaftnar, samkväm och guldjänster samt har därstädes tidningsrum, bibliotek (med omkring 4,000 band), sjukkassa m. m. I förhyrda lägenheter Brunnsgatan 1 och Döbelnsgatan 69 har föreningen anordnat »pojkhem», med plats för 42 gossar i åldern 14—19 år.

Stadens bidrag utgår till föreningen för upprätthållande av dess gymnastikverksamhet.

Svenska livräddningssällskapet.

Stadens bidrag år 1931: 2,500 kr.

Svenska livräddningssällskapet, stiftat 1898, har till ändamål att sprida kunskap i sätten att rädda drunknande och till livet återkalla skenbart drunknade samt att främja simkunnigheten i allmänhet inom landet. Sällskapet, som i första hand inriktat sin verksamhet på befrämjande av nämnda syften bland Sveriges skolgång och

**Understödda in-
stitutioner.** i detta avseende utövar en omfattande propaganda-
verksamhet, har under åren 1908—1921 med
bidrag av folkskoledirektionen anordnat kostnads-
fri simundervisning för lärjungarna vid huvud-
stadens folkskolor. Sällskapet har därjämte under
en följd af år ombesörjt simundervisning vin-
tertid i resp. folkskolors simhallar.

Fr. o. m. år 1922 har emellertid vid Stock-
holms folkskolor obligatorisk undervisning i
simning upptagits som ämne i den ordinarie
undervisningsplanen (för femte årsklassen). Sven-
ska livräddningssällskapet, som på detta sätt be-
friats från en del af sin arbetsuppgift, har häri-
genom fått möjlighet att utvidga ramen för sin
hittillsvarande verksamhet i Stockholm och kun-
nat inrikta undervisningsarbetet jämväl på hu-
vudstadens allmänna läroverk och därmed jäm-
ställda anstalter samt flickskolor. Svenska liv-
räddningssällskapets adress är: kapten Hugo
Möller, Kammakaregatan 54.

Stadens bidrag utgår genom idrottsstyrelsen
för anordnande av dels kostnadsfri simundervis-
ning för lärjungarna vid huvudstadens allmänna
läroverk och därmed jämställda läroanstalter
samt flickskolor under sommarmånaderna enligt
samma undervisningsplan, som tillämpas för folk-
skolornas ungdom, dels ock kostnadsfri sim-
undervisning under vår- och höstterminerna 1931
för nämnda lärjungekategorier i för ändamålet
lämpliga enskilda badinrättningar i Stockholm,
under villkor att arvode till lärare för ifrågava-
rande undervisning icke får sättas högre, än vad
som gäller för motsvarande undervisning vid
folkskolorna.

Styrelsen för Östermalms idrotts- plats.

(Jfr sid. 248.)

Stadens bidrag år 1931: högst 23,000 kr.

Beträffande administrationen av Östermalms
idrottsplats m. m. se under idrottsstyrelsen (sid.
248).

Stadens bidrag utgår med det belopp, som
idrottsplatsens styrelse visat sig hava utgivit
för arrende, vård och skötsel av densamma,
dock högst med 23,000 kr. Som villkor för
bidraget gäller, att skolgudomen från såväl
allmänna läroverk som folkskolor efter anmälan
av vederbörande rektor eller överlärare äger dels
disponera en av idrottsplanerna alla vardagar
hela dagen samt ytterligare en under tvenne var-
dagar i veckan hela dagen, d. v. s. även efter
kl. 17, ävensom kastplanen vardagar mellan
kl. 10 och 15, dels ock under övriga fyra
vardagar i veckan företräde att begagna ytter-
ligare en idrottsplan intill kl. 17, samt att,
om så skulle erfordras, styrelsen skall, i den mån
det låter sig göra med hänsyn till idrotts-
platsens begagnande även av andra än skol-
ungdomen, åt densamma upplåta även en tredje
idrottsplan vardagar intill kl. 17, varjämte
styrelsen är skyldig att under vintern 1930/

1931 inom idrottsplatsen anordna och underhålla
skridskobana för ateslutande begagnande av skol-
barnen vid Klara, Jakobs, Hedvig Eleonora, Oscars
och Engelbrekts samt Djurgårdens och Värtans
folkskolor.

Enligt av kungl. maj:t i samband med be-
viljande av anslag av lotteriemedel till idrotts-
platsens ombyggnad föreskrivet villkor äro icke
blott läroverks elever utan jämväl elever vid andra
i Stockholm befintliga statliga läroanstalter be-
rättigade att vissa tider utan avgift begagna
idrottsplatsen.

Hammarby idrottsförening.

(Jfr sid. 249.)

*Stadens bidrag år 1931: högst 6,000 kr.
(se även nedan sid. 383 och 386).*

Stadens bidrag utgår med det belopp, dock
högst 6,000 kr., som föreningen visat sig hava
utgivit för skötsel, underhåll och vård av den av
föreningen anlagda, å stadens mark belägna Ham-
marby idrottsplats, Södermannagatan 61 (jfr
sid. 386). För bidraget gälla följande villkor:

a) skolgudom från såväl allmänna läroverk på
Södermalm som folkskolorna inom Katarina, Sofia,
Maria, Högalids, Brännkyrka, Enskede och Nikolai
församlingar äger efter anmälan av vederbörande
rektor eller överlärare företräde till idrottsplat-
sens begagnande å lördagar till kl. 15 samt
av veckans övriga vardagar å fyra till kl. 17
och å en till kl. 19, och skall vid hösttermi-
nens början föreningen meddelas, vilken dag i
veckan platsen skall disponeras till kl. 19;

b) föreningen äger dock rätt att anordna
tävlingar även å ovan angivna tider, när extra-
ordinära omständigheter därtill föranleda, med
skyldighet likväl för föreningen att senast två
dagar före tävlingens hållande därom lämna
meddelande till rektor och överlärare vid respek-
tive skolor;

c) efter överenskommelse med tillsyns-
mannen vid idrottsplatsen upplåtes denna fritt
även å andra än här angivna tider;

d) skolgudomen skall vid begagnande av
idrottsplatsen hava avgiftsfritt tillträde till be-
fintlig byggnad för avlämnande av kläder, för-
varing av böcker m. m.;

e) föreningen skall tillhandahålla lämpligt för-
varingsrum för folkskolornas idrotts- och lek-
materiel;

f) när platsen upplåtes, skall ungdomen åt-
följas av lärare eller lärarinna, som har att
noga tillse, att ingen som helst återkan sker å
anläggningen med dess planteringar, byggnader
och inventarier, samt vaka över att ordning och
skick iakttages.

Djurgårdens idrottsförening.

Stadens bidrag år 1931: 3,000 kr.

Djurgårdens idrottsförening har å av staden
upplåten mark å Tranebergs egendom i Bromma

anlagt en idrottsplats, Tranebergs idrottsplats (jfr sid. 249). Jämlikt beslut av stadsfullmäktige den 26 maj 1930 utgår till föreningen i egenskap av arrendator av nämnda idrottsplats ett årligt bidrag av 3,000 kr., under villkor att skolgård och idrottsmän i Bromma beredas tillträde till idrottsplatsen i den utsträckning, idrottsstyrelsen bestämmer.

Föreningen för skidlöpnings främjande i Sverige.

(Jfr sid. 249.)

Stadens bidrag år 1931: högst 7,500 kr.

Föreningen, som bildades år 1892, har anlagt dels vid Fiskartorpet å Norra Djurgården en större och tre mindre skidbackar, dels å Södra Djurgården en mindre skidbacke, av vilka de fyra sistnämnda äro särskilt avsedda för ungdom. Föreningen ombesörjer även skötsel av två av idrottsstyrelsen anlagda mindre skidbackar i Enskede. Inom föreningen har bildats en »Stockholmskommitté» med uppgift bl. a. att anordna skidutflykter i Stockholmsstrakten samt att ställa instruktörer i skidteknik till förfogande, allt utan kostnad för deltagarna.

Med anslag av lotterimedel har föreningen vid Fiskartorpet uppfört en större sportstuga i »Höganloftstil», vilken under vintern hålles uppvärmd och avgiftsfritt står till förfogande för den idrottsutövande allmänheten under hela året. I skidtornet är svenska skidmuseet inrymt, vilket visas kostnadsfritt sön- och helgdagar kl. 13—15 samt övriga dagar efter tillsägelse hos den i sportstugan boende föreståndaren. Åt mindre bemedlade barn utlånar föreningen skidmateriel gratis. Skolgård, som vår och höst under lärares ledning förlägger sina idrottsövningar till Fiskartorpsterrängen, äger utan kostnad disponera idrottsmateriel av olika slag, som förvaras i sportstugan.

Stadens bidrag utgår för år 1931 dels med det belopp, föreningen visar sig hava utgivit för skötsel och underhåll av de för skolgårdens avsedda skidbackarna vid Fiskartorpet och i Enskede, dock högst 3,500 kr., dels med 3,000 kr. som bidrag till föreningens utgifter för anställande av särskild personal, som bl. a. skall ägna sig åt ungdomens handledning, ävensom för uppvärmning och belysning av sportstugan vid Fiskartorpet m. m., dels ock med 1,000 kr. (engångsanslag) till utökning av skidparken, att utgå efter redovisning av föreningens utgifter för ifrågavarande ändamål.

Skridskobanor.

Stadens bidrag år 1931: 16,000 kr. (jfr nedan).

Anslaget fördelas av idrottsstyrelsen i förhållande till det antal frikort, som av vederbörande banägare utlämnas till skolbarn i huvudstaden (jfr Bih. 1911: nr 102, sid. 37).

För vintersäsongen 1930/1931 hava utbetalats följande bidrag (vilka, till den del de avse år 1930, utgått av för nämnda år anvisade medel):

<i>Hammarby idrottsförening,</i> för bana å Hammarby idrotts- plats	kr. 5,100:—
<i>Stockholms fotbollförbund,</i> för bana å sjön Trekanten . . .	> 3,000:—
— för bana vid Stallmästare- gården	> 4,500:—
<i>Idrottsföreningen Kamra- terna, Örby,</i> för bana å Örby lekplan	> 1,400:—
<i>Älvsjö allmänna idrotts- klubb,</i> för bana å Långbrodals lekplan	> 1,250:—
<i>Tranebergs idrottsförening,</i> för bana å Alviks folkskolas lek- plan	> 2,000:—

Summa kr. 17,250:—

Å idrottsstyrelsens stat för år 1931 finnes härjämte uppfört ett anslag å 66,200 kr. till underhåll och drift av under styrelsens förvaltning stående skridskobanor (jfr sid. 249).

Övriga institutioner.

Stockholms stads befattningshavares familjepensionskassa.

(Jfr sid. 440.)

*Stadens bidrag år 1931: 50,800 kr.
Rörligt tillägg för år 1931 till pensionärer
och understödstagare i kassan: 75,000 kr.*

Av det förstnämnda bidraget utgöras 1,500 kr. av sedan äldre tid till efterlevande utgående understöd, 800 kr. anslag till avlösning av kassans inkomst av lönebesparingar och återstoden, 48,500 kr., ersättning för eftersänkta överårighetsavgifter enligt mellan staden och kassan träffat avtal.

Till kassans pensionärer och understödstagare utgår vidare av stadens medel rörligt tillägg i enlighet med grunder, som för innevarande år ännu icke blivit av stadsfullmäktige fastställda.

Svenska stadsförbundet.

(Jfr sid. 435.)

Stadens bidrag år 1931: 29,196 kr.

Stadens bidrag utgöres av den årsavgift, som Stockholms stad i egenskap av medlem av förbundet har att erlägga. Årsavgiften utgår för år 1931 med 6 kr. för varje jämnt hundratal av medlems invånarantal.

Haga slottskassa.

Stadens bidrag år 1931: 10,000 kr.

Med hänsyn till Hagaparkens karaktär av folkpark och friluftsplats för huvudstadens be-

Under-folkning beslöto stadsfullmäktige den 19 juni 1916, på framställning av riksmarskalksämberet, att fr. o. m. nämnda år, så länge Hagaparken i samma omfattning som då fritt upplätes till allmänhetens begagnande, såsom bidrag till renhållning, tillsyn samt underhåll och vård av parken med tillhörande vägar årligen utbetala ett belopp av 3,000 kr. Den 31 maj 1926 beslöto stadsfullmäktige att — på i öfrigt oförändrade villkor — medgiva en förhöjning av stadens bidrag till 10,000 kr. per år.

Stockholms handelskammare.

(Jfr sid. 433.)

Stadens bidrag år 1931: 4,000 kr.

Allt sedan år 1908 utgår av stadens medel bidrag till Stockholms handelskammare för utarbetande av publikationerna »Statistisk översikt av Stockholms handel och sjöfart m. m.» samt »Statistisk översikt av fabriksindustrien och hantverkerierna i Stockholm». Bidraget utgår under villkor, att publikationerna utarbetas i samverkan med stadens statistiska kontor, att de publiceras i serien »Stockholms stads statistik» och erhålla däremot svarande format, uppställning, utstyrsel m. m., samt att av var och en av de ifrågakvarande publikationerna ävensom av handelskammarens årsberättelse samt redogörelsen för affärsläget staden erhåller 300 exemplar, som tillställas statistiska kontoret för behörig utdelning.

Nordiska flygtävlingar i Stockholm år 1931.

Stadens bidrag år 1931: 10,000 kr.

På hemställan av kommittén för den internationella luftfartsutställning, som var planerad att i september 1930 avhållas i Stockholms stads flyghamn vid Lindarängen, beslöto stadsfullmäktige den 26 maj 1930 att till de flygtävlingar och flyguppsvisningar, som voro avsedda att anordnas i anslutning till nämnda utställning, bevilja ett bidrag av 10,000 kr., under villkor att till samma tävlingar komme att utgå bidrag av statsmedel med 12,000 kr. (statsbidrag till nämnda belopp har sedermera beviljats).

På grund av mellankommande hinder blevo luftfartsutställningen och de avsedda flygtävlingarna uppskjutna till år 1931 och komma att äga rum under tiden den 16—31 maj detta år.

Utställning för arkitektur och dekorativ konst i New York år 1931.

Stadens bidrag år 1931: 1,500 kr.

Efter framställning från Sverige—Amerikastiftelsen, som av The Architectural League of New York inbjudits att anordna en svensk avdelning vid en utställning för arkitektur och dekorativ konst, avsedd att hållas i New York

den 18—25 april 1931, beslöto stadsfullmäktige den 30 mars 1931 att — med hänsyn till att den svenska avdelningen vid utställningen till större delen komme att omfatta i huvudstaden utförda byggnadsverk — bevilja stiftelsen ett bidrag av 1,500 kr. till bestridande av kostnaderna för Sveriges deltagande i ifrågakvarande utställning.

För ändamålet har anvisats ett statsbidrag av 3,000 kr.

Vissa andra institutioner, vilka på grund av särskilda författningar erhålla bidrag eller ersättning av Stockholms stad för år 1931.

<i>Försäkringsrådet och riks-försäkringsanstalten</i> (bidrag till vissa omkostnader jämlikt § 16 i lagen om olycksfall i arbete)	kr. 10,000: —
<i>Garnisonsregementena</i> (inkvarteringsersättningar jämlikt kungl. inkvarteringsordningen för Stockholms stad den 28 februari 1856)	» 78,000: —
<i>Finska församlingen</i> (ersättning för avträdande av Riddarholmens forna prästhus jämlikt kungl. brev den 30 juli 1813 och 12 dec. 1878)	» 1,000: —
<i>Borgerskapets bemedlingskommission</i> (hyra för lokal i börshuset; jfr kungl. brev den 14 juli 1865)	» 2,500: —
<i>Nacka borgerliga kommun</i> (inkorporeringsersättning jämlikt kungl. brev den 22 mars 1929)	» 7,300: —
<i>Nacka församling</i> (d:o)	» 8,700: —
<i>Svartlösa härads väghållningsdistrikt</i> (d:o)	» 8,000: —
<i>Stockholms läns landsting</i> (d:o)	» 8,550: —

Anslag av nöjesskatte-medel till kulturella, humanitära eller sociala ändamål.

Stadsfullmäktige beslöto den 18 dec. 1928 att av framdeles inflytande nöjesskatte-medel årligen skulle anvisas 15 procent för främjande av kulturella, humanitära eller sociala ändamål av engångskaraktär, i enlighet med vad fullmäktige särskilt bestämma. Samtidigt uppdrogs åt stadskollegiet att framlägga förslag till dylik disposition av nämnda andel av nöjesskatte-medlen.

I avseende å dispositionen av den för ovan angivna ändamål avsedda andelen av nöjesskatte-

medleⁿ hava av stadsfullmäktige hittills följande beslut fattats:

av 1929 års nöjesskattemedel:

anslag till inköp av professor Milles' skulptur »Sjöguden»: 30,000 kr. (stadsfullmäktiges beslut den 17 mars 1930);

bidrag till tillbyggnad till *stiftelsen Höst-sols ålderdomshem*: 20,000 kr. (stadsfullmäktiges beslut den 26 jan. 1931);

bidrag till *Stockholms kvinnliga arbeterskors semesterhemsförening u. p. a.* (för sommarhem vid Skuru): 25,000 kr. (stadsfullmäktiges beslut den 30 mars 1931);

återstående belopp (239,722 kr.) ännu ej disponerat;

av 1930 och 1931 års nöjesskattemedel:

till uppförande av *Forsgrönska medborgarhuset* (jfr sid. 87): hela disponibla beloppet, beräknat till 615,000 kr. (stadsfullmäktiges beslut den 20 juni 1928).

Ersättningar år 1931 till fastighetsnämnden för viss på billiga villkor upplåten tomtmark till främmande institutioner och ändamål.¹⁾

Stadsfullmäktige beslöt den 22 dec. 1925 att den å fastighetsnämndens stat uppförda titeln »Fastigheter inköpta för stadsplanens genomförande» (gaturegleringsaffären), vilken titel redan tidigare tillgodoräknats ersättning för till stadens egna verk och inrättningar upplåten tomtmark, jämväl skulle gottgöras ersättning för sådan mark, som kostnadsfritt eller på billiga villkor upplåtits till främmande institutioner och ändamål, samt att motsvarande anslag skulle uppföras å de myndigheters stater, som ansågos rätteligen böra belastas med utgifter härför.

I enlighet härmed har gaturegleringsaffären fr. o. m. år 1926 gottskrivits årlig ersättning i form av hyresersättning för till främmande institutioner med nyttjanderätt eller tomt-rätt upplåten tomtmark.

Under åren 1926—1928 gottskrevs gaturegleringsaffären desutom vissa ersättningar för räntor å köpeskillingar för sådana tomtor, som försålts antingen på billiga räntevillkor eller ock mot räntefri revers å köpeskillingen. Dylika ersättningar för räntor å köpeskillingar för för-

sålda tomtor gottskrivs emellertid fr. o. m. år 1929 i stället drätsel-nämnden (jfr noterna nedan).

Då ifrågakarande ersättningar till gaturegleringsaffären bestridas av stadens myndigheter och följaktligen äro att anse såsom stadens bidrag till resp. institutioner, har det ansetts lämpligt att i kommunalkalendern intaga en förteckning på de i utgiftsstaten upptagna institutioner, som kommit i åtnjutande av förmånen av billiga eller kostnadsfri tomtupplåtelse, ävensom det belopp, vartill denna förmån i staten uppskattats såsom årligt anslag. (Jfr även, beträffande vissa tomters belägenhet, areal, upplåtelseår m. m., Bih. nr 54 och 60 för år 1925.)

Fastighetsnämnden.¹⁾

Ab. Billiga bostäder (billiga bostäder)	kr. 5,800:—
Byggnadsab. St Erik (billiga bostäder)	» 5,900:—
Föreningen för tillfälliga bostäder (billiga bostäder)	» 9,400:—
Sunnerdahlska stiftelsen (billiga bostäder)	» 4,762:—
Danelli donationsfond (billiga bostäder)	» 13,375:—
Bruzellii donationsfond (billiga bostäder)	» 10,400:—

Summa kr. 49,637:—

Hälsövrärdsnämnden.³⁾

Barnsjukhuset Samariten (barn-sjukhus)	kr. 19,200:—
--	--------------

¹⁾ I denna sammanställning anger rubriken den stättitel, som påförts anslaget, och därunder angivas de institutioner och ändamål, till vilka markupplåtelsen skett.

²⁾ Å fastighetsnämndens stat för år 1931 finnes därjämte uppfört ett anslag å 2,900 kr., avseende ersättning till drätsel-nämnden för på billiga räntevillkor försäld tomtmark till vissa institutioner (ab. Stockholms arbetarehem 2,150 kr., bostadsab. Vanadislunden 400 kr. och stiftelsen för gamla tjänarinnor 350 kr.), dels ett anslag å 96,245 kr., avseende ersättning till drätsel-nämnden för räntefrihet å köpeskillingsreverser i samband med vissa tomtförsäljningar (s. k. billiga tomtförsäljningar jämligt stadsfullmäktiges beslut den 20 dec. 1929) till enskilda byggnadsföretagare och sociala bostadsföretag (därav ab. Blomstergårdar 41,000 kr., ab. Stockholms arbetarehem 12,000 kr. och bostadsab. St Orjan 7,084 kr.).

³⁾ Å hälsövrärdsnämndens stat för år 1931 finnes därjämte uppfört ett anslag å 3,600 kr., avseende ersättning till drätsel-nämnden för viss mot räntefri revers å köpeskillingen försäld tomtmark (till kungl. sällskapet Pro Patria; jfr sid. 362).

¹⁾ Förteckningen är upprättad i enlighet med uppgifter i 1931 års stat och avser av staden t. o. m. år 1930 beslutade upplåtelser. Det bör emellertid observeras, att dessa uppgifter icke avse alla upplåtelser på billiga villkor av staden tillhörig mark utan endast sådana, som ansetts beröra gaturegleringsaffären.

Understödda institutioner.

Prof. E. Welanders asyl för hereditärsfiliitiska barn (Lilla hemmet) (barnasyl)	kr. 3,200: —
Stockholms sjukhem (sjukhem)	> 6,700: —
Summa kr. 29,100: —	

Fattigvårdsnämnden.¹⁾

Föreningen Barnavårn (hem för mödrar med späda barn)	kr. 300: —
Frälsningsarmén (skyddshem, arbetsanstalt)	> 3,100: —
Föreningen Högaldis hemgård (församlingshem)	> 3,000: —
Summa kr. 6,400: —	

Lärings- och yrkesskolestyrelsen.

Föreningen Engelbrekts barnavårds- och husmodersskola	kr. 4,000: —
---	--------------

Barnavårdsnämnden.

Föreningen S. de C. (barnsjukhem)	kr. 2,500: —
Föreningen Barnavård (spädbarnshem)	> 4,500: —
Stockholms praktiska hushållsskola, Adelsö (hushållsskola)	> 400: —
Kungsholms barnkrubba	> 1,300: —
Engelbrekts församlings kyrko- och skolråd (församlingsbyggnad i Hjorthagen, inrymmande barnkrubbor, arbetsstuga m. m.)	> 1,450: —
Sofia församlings kyrkoråd (barnkrubba)	> 1,400: —
Summa kr. 11,550: —	

Idrottsstyrelsen.

Hammarby idrottsförening (idrottsplats)	kr. 4,400: —
---	--------------

Övriga anslag till utomstående institutioner och ändamål.

Hedvig Eleonora församling (kyrkobyggnader [Engelbrektskyrkan och Hjorthagskyrkan])	kr. 22,600: —
Sällskapet för främjande av kyrklig själavård (kyrkobyggnad [Allhelgonakyrkan] och samlingslokal å Kristinebergssområdet)	> 2,600: —

¹⁾ Å fattigvårdsnämndens stat för år 1931 finnes därjämte uppfört anslag å sammanlagt 46,140 kr., avseende ersättningar till drätsel-nämnden för viss mot räntefria reverser å köpeskillningarna försäld tomtmark (till föreningen Blomsterfonden och vissa församlingshem för gamla; jfr sid. 371, 372).

Maria församling (kyrkobyggnad [Högaldiskyrkan])	kr. 9,800: —
Adolf Fredriks församling (kapellbyggnad [Mattenskyrkan])	> 3,000: —
Kungsholms församling (kapellbyggnad [St Görans kyrka])	> 5,100: —
Jakobs och Johannes församlingar (kapellbyggnad [Stefanskyrkan])	> 1,500: —
Bromma församling (kyrkobyggnad)	> 1,750: —
Mälarhöjdens kyrkostiftelse (kapellbyggnad)	> 500: —
Allmänna kvinnoföreningen till djurens skydd (avlivningsanstalt för smärre husdjur)	> 50: —
Forsgrénsska medborgarhuset	> 31,500: —
Stockholms högskola (högskola och biokemiskt institut)	> 16,500: —
Stockholms högskolas studentförening (kärbyggnad)	> ¹⁾ 8,900: —
Stockholms handelshögskola (handels-högskola)	> 28,700: —
Stockholms borgarskola (skolbyggnad)	> 18,000: —
Grosshandelssocieteten (Stockholms handelsgymnasium [Schartaus handelsinstitut])	> 3,000: —
Stiftelsen Stockholms konsert-hus (konserthus)	> 100,000: —
Summa kr. 244,600: —	
Inalles kr. 349,687: —	

Ersättningar år 1931 för underhåll och vård m. m., utgående till diverse anstalter.²⁾

Hälso- och sjukvård.

Serafimerlasarettet	kr. 314,000: —
Diakonissanstalten	> 78,000: —
Garnissonssjukhuset	> 120,000: —
Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt	> 1,500: —
Allmänna barnhuset	> 90,000: —
Allmänna barnbördshuset	> 80,000: —
Medellösa vård å statshospital	> 220,000: —
Medellösa vård å lungots- och skroflossanatorier (utöver jubileifondens avkastning, för år 1931 beräknad till 18,000 kr.)	> 265,000: —

¹⁾ Då tomten ännu ej tagits i anspråk, har detta anslag t. v. ej uppförts i staten och be-loppet ej heller inräknats i de i det följande angivna summorna.

²⁾ Här äro ej medtagna de i staten upptagna anslag, som avse likvider mellan stadens egna myndigheter, verk och inrättningar.

Institutioner, vilka av staden understödjas.

Medellösas vård å radiumhemmet	kr. 16,000: —
Konvalescenthemmen å Ribbingebäck och Skytteholm . . .	55,000: —
Medellösa sjukas vistelse vid brunn- och badorter	22,500: —
Fysikalisk behandling af medellösa sjuka	10,000: —
Till vård-, bandage- och proteskostnader åt medellösa sjuka .	40,000: —
Till barnmorskor för fattigförlossningar i hemmen	2,000: —
Ersättning till vissa barnmorskor, skyldiga att tillämpa av stadsfullmäktige fastställd taxa	2,500: —
Summa kr.	1,316,500: —

Fattigvård.

Utackorderingskostnader . . .	kr. 450,000: —
Till lindring i mindre bemedlades kostnader för vård av sinnesslöa	12,500: —
Bidrag till vårdkostnad för blinda och dövstumma å Drottning Sofias stiftelse, Lund, och hantverksskolan för blinda, Kristinehamn, m. fl. .	8,500: —
Arbetshemmet Emaus	13,000: —
Arbetshemmet Ösbyholm . . .	60,000: —
Ersättning till fattigvårdssamhälle utom Stockholm för	

lämnad vård åt fattiga, tillhörande Stockholms kommun	kr. 400,000: —
Kommunala pensionstillskott och sjukvårdsbidrag utan fattigvårds karaktär	50,000: —
Summa kr.	994,000: —

Understödda institutioner.

Alkoholistvård.

Avgifter till alkoholistanstalter kr.	40,000: —
Bidrag till beklädnad af medellösa personer vid intagning å anstalt	23,500: —
Arbetshemmet Björknäs . . .	1,500: —
Transportkostnader för internerade personer	4,000: —
Summa kr.	69,000: —

Barnavård.

Utackorderingskostnader . .	kr. 800,000: —
Skyddshemsavgifter	7,000: —
Ersättning för fosterbarnsvård (af detta anslag utgå bl. a. bidrag till vissa enskilda spädbarnshem)	6,000: —
Ersättning till främmande kommuner för lämnad vård åt barn, tillhörande Stockholms kommun	250,000: —
Summa kr.	1,063,000: —
Inalles kr.	3,442,500: —

Kyrkliga institutioner.

stitutioner.

Kyrkliga institutioner.

Den högsta kyrkliga styrelsen i Stockholm utövas av Stockholms stads konsistorium (numera större konsistoriet, se sid. 393), som utgöres av stadens ordinarie kyrkoherdar i de territoriella församlingarna samt i tyska och finska församlingarna med kyrkoherden i Storkyrkoförsamlingen, kallad pastor primarius, som ordinarie preses. Ärkebiskopen fungerar även, när han så vill, som »förnämste preses» vid sidan om pastor primarius, och för ärkebiskopen skall ock, »när så omtränger, räkenskap göras, och till honom de saker av konsistorium refereras, som hans censur behöva». I dessa bestämmelser, liksom däri, att ärkebiskopen är ledamot av direktionen över Stockholms stads undervisningsverk, och att domkapitlet i Uppsala prövar den tyske kyrkoherdens »rättroghet», torde de enda nu kvarvarande spåren efter Stockholms forna avhängighet av ärkestiftet vara att finna. Stockholm är därför att betrakta såsom ett i realiteten självständigt stift med pastor primarius såsom styresman och biskops vederlike. Han har självskriven plats i kyrkomötet, rätt och plikt att utöva uppsikt över alla stadens församlingar, dess kyrkoherdar och övriga prästmän samt att giva venia concionandi (tillåtelse att predika); enligt instruktionen av den 16 december 1668 är han »skolornas inspector jämte andra som vederbör», varjämte folkskollärränteseminarieret lyder under konsistoriet, i någon ringa mån även folkskolorna. Däremot äger han icke rätt att inviga präster och bär icke biskopliga insignier. Beträffande pastor primarius' tillsättning se nedan.

Vid sidan av Stockholms stads konsistorium finnes även ett annat, kungl. hovkonsistorium (consistorium aulicum). Detta anses hava blivit inrättat i sammanhang med den av regeringen den 20 december 1662 utfärdade »Ordning, varefter överhovpredikanten och hovpredikanterna skulle sig rätta». Dess ännu i huvudsak gällande instruktion är av den 28 juni 1681. Under hovkonsistorium lyda numera endast hovförsamlingen (med hovpredikanter) samt Skeppsholms församling. I hovkonsistorium är överhovpredikanten preses och har till bisittare de ordinarie hovpredikanterna ävensom kyrkoherden i Skeppsholms församling. (Se vidare sid. 418.)

Varje församling äger, jämlikt i kyrkostämmoförordningen för Stockholm meddelade bestämmelser, att för vården av kyrkans angelägenheter samt vissa ärenden rörande folkskola och församlingsbibliotek sammanträda å

kyrkostämma med kyrkoherden till överläggning och beslut, varvid kyrkoherden, såvida ej annorlunda särskilt förordnas, är ordförande. Rättighet att deltaga i kyrkostämmas överläggningar och beslut tillkommer varje inom församlingen mantalsskriven man eller kvinna, som är medlem av svenska kyrkan och vid val av stadsfullmäktige har rösträtt (se sid. 62) samt i avseende å påförda utskylder till församlingen, vilka förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren, icke häfter för utskylder för flera än två av dessa år. Två ordinarie stämmor skola årligen hållas, den ena före maj månads utgång för ekonomiska angelägenheter, den andra före november månads utgång för val till vissa befattningar. De kyrkliga ärenden, som till avgörande å kyrkostämman företagas, skola förut vara vederbörligen beredda av kyrkorådet eller särskilt utsedda personer. Vissa ärenden, som kräva skyndsam behandling, samt val kunna dock avgöras utan föregående beredning.

Kyrkorådet tillkommer, förutom beredandet av kyrkliga ärenden till kyrkostämma samt verkställandet av dess beslut i sådana ärenden, att vaka över efterlevnaden av gällande författningar rörande religionens och sedernas vård, att förvalta medel, som blivit ställda under dess vård, och att i övrigt ombesörja kyrkans angelägenheter. Kyrkoherden är självskriven ordförande i kyrkorådet. Övriga ledamöter utses av församlingen å kyrkostämma till ett antal icke understigande fyra och för en tid av två år. Kyrkovärddar väljas för samma tid av kyrkorådet bland dess ledamöter.

Beträffande de av församlingarna utsedda skolrådets uppgift och sammansättning m. m. se under folkskoleledningen (sid. 192). Därest församling för vård av församlingsbibliotek utsett särskild styrelse, gäller för sådan styrelse i tillämpliga delar bestämmelserna om skolråd (jfr sid. 422).

Kyrko- och skolrådets (samt biblioteksstyrelses) räkenskaper och förvaltning granskas av revisorer, vilka årligen utses av församlingen å kyrkostämman i november månad.

Eventuellt uppkommande frågor, som röra flera församlingar, och beträffande vilka resp. församlingar fattat skiljaktiga beslut, skola avgöras av för varje fall tillsatta delegerade, valda å kyrkostämman till ett antal av en för varje församling och därutöver ytterligare en för varje påbörjat tiotusental invånare i församlingen.

Jämlikt lag den 6 juni 1930 om församlingsstyrelse i Stockholm, vilken träder i kraft den 1 jan. 1932 och genom vilken den nu gällande kyrkostämmoförordningen upphäves, skall fr. o. m. sistnämnda tidpunkt kyrkostämman såsom församlings beslutande myndighet ersättas av kyrkofullmäktige, med undantag dock beträffande vissa ärenden (frågor om kyrkofullmäktiges antal, om särskilda tillskott till prästerskapets avlöning enligt §§ 9 och 10 i lagen den 9 dec. 1910 om reglering av prästerskapets avlöning, samt val av organist, kantor och klockare), i fråga om vilka ärenden församlings beslutanderätt fortfarande skall utövas av kyrkostämman.

Kyrkofullmäktiges antal bestämmes i förhållande till folkmängden sålunda, att församling med 10,000 invånare eller därunder äger utse 15—25, församling med 10,000—20,000 invånare 20—30, församling med 20,000—40,000 invånare 35—35 och församling med över 40,000 invånare 30—40 fullmäktige.

Kyrkofullmäktige skola utses genom allmänna val av de inom resp. församlingar mantalsskrivna personer, vilka äro röstberättigade vid val av stadsfullmäktige, dock att rösträtt vid kyrkofullmäktigval ej tillkommer främmande trosbekännare eller den som annålit sitt utträde ur svenska kyrkan. De allmänna valbarhetsbestämmelserna äro desamma som vid stadsfullmäktigval (se sid. 62). Överståthållaren, underståthållaren, polismästaren samt församlingens redovisningsskyldiga och avlönade betjante äro icke valbara till kyrkofullmäktige. Mandattiden är fyra år (för 1931 års val 3 år; jfr nedan), räknade fr. o. m. den 1 januari året näst efter det, då valet skedde.

För val av kyrkofullmäktige skall församling, där mera än 30 fullmäktige skola väljas, indelas i valkretsar, var och en för utseende av minst 10, högst 20 fullmäktige. Valkretsindelningen fastställas av magistraten efter hörande av vederbörande församlings kyrkofullmäktige. Val av kyrkofullmäktige skall förrättas under tiden fr. o. m. den 13 september till november månads utgång. Valdag, indelning i valdistrikt m. m. bestämmes av magistraten. Valen förrättas, i likhet med stadsfullmäktigval, inför av magistraten utsedda deputerade i enlighet med de närmare bestämmelser, som angivas i kommunala vallagen.

Kyrkofullmäktige skola årligen för nästföljande kalenderår inom sig välja en ordförande och en vice ordförande, dock att till ordförande må kunna utses kyrkorådets ordförande (kyrkoherden eller av honom förordnad församlingspräst), även om denne icke är fullmäktig. Kyrkofullmäktiges ordförande och vice ordförande äro tillika ordförande och vice ordförande i kyrkostämman.

Jämlikt särskilda övergångsbestämmelser skola val av kyrkofullmäktige första gången äga rum hösten 1931 och skola dessa val avse en tid av tre år, räknade fr. o. m. den 1 jan. 1932. Valkretsindelning för dessa val har av magistraten

fastställts den 30 mars 1931. Antalet kyrkofullmäktige i de olika församlingarna har bestämts av resp. kyrkostämmor i november 1930. (Se vidare nedan under resp. församlingar.) Intill dess val av ordförande i fullmäktige skett, skall kyrkoherden eller den hans ämbete förvaltar, utöva ordförandeskapet.

Enligt bestämmelserna i den nya lagen om församlingsstyrelse skola ledamöter av kyrkoråd och skolråd (ävensom styrelse för församlingsbibliotek) väljas av kyrkofullmäktige för en tid av fyra år till ett antal av lägst 5 och högst 11 (jämte suppleanter till lämpligt antal). Valet skall förrättas före utgången av november månad året näst efter det, då allmänna val av kyrkofullmäktige ägt rum. Enligt övergångsbestämmelserna till lagen skall tjänstgöringstiden för samtliga ledamöter och suppleanter i kyrko- och skolråd m. m., vilka valts före den 1 nov. 1932, utgå med 1932 års utgång. De val till ifrågavarande institutioner, som skola äga rum å kyrkostämmor med resp. församlingar i november 1931, skola sålunda avse en tid av endast ett år. För de ledamöter och suppleanter i kyrko- och skolråd m. m., som första gången utses enligt de nya bestämmelserna (i nov. 1932), skall mandattiden omfatta endast tre år (1933—1935).

Jämlikt lagen om församlingsstyrelse skola kyrkofullmäktige årligen före utgången av november månad utse två eller flera revisorer jämte lika många suppleanter för granskning av kyrko- och skolråds samt biblioteksstyrelsens förvaltning under nästföljande år (hittills hava dylika revisorer plägat utses för det löpande årets förvaltning). Enligt övergångsstadgandena skola revisorer för granskning av 1932 års förvaltning med tillämpning av de nya bestämmelserna utses under år 1931.

Till prästerlig tjänst i Stockholm kunna sökande anmäla sig från hela riket (i övriga delar av landet är befodringsrätten i regel begränsad till resp. stift). Konsistoriet prövar de sökandes behörighet och uppför på förslag de tre, som främst anses böra komma i fråga till tjänstens erhållande. Vid tillsättning av kyrkoherdetjänst gäller därjämte, att därest församlingen vid frägodagsförrättning med erforderlig majoritet uttalat sig för kallande av fjärde provpredikant, jämväl denne skall — såvida han av konsistoriet prövas behörig till tjänsten — uppföras å förslaget. Inom det sålunda upprättade förslaget förrättas därefter val av församlingen.

Rösträtt vid prästval tillkommer en var, som inom församlingen äger att deltaga i kyrkostämmas överläggningar och beslut (se ovan). Varje röstberättigad äger en röst, och rösträtt må i stadsförsamling endast utövas av den, som personligen finner sig vid valtilfället.

Den som vid val till prästerlig befattning, där fjärde provpredikant ej kallats, erhållit de

**Kyrkl. in-
stitu-
tioner.** flesta rösterna skall av konsistoriet erhålla fullmakt å tjänsten. Vid kyrkoherdeval, där fjärde provpredikant förekommer, äger kungl. maj:t till tjänsten utnämna en av de å förslaget uppförda. Därest icke någon av de föreslagna erhållit mer än hälften av de avgivna rösterna eller ej minst en femtedel av de röstberättigade deltagit i omröstningen, äger kungl. maj:t utnämna antingen en av de å förslaget upptagna eller ock annan präst, som jämlikt § 43 i lagen om tillsättning av prästerliga tjänster äger rätt att utom förslag direkt hos kungl. maj:t söka kyrkoherdetjänst.

Jämlikt kungl. kung. den 10 dec. 1920 gälla särskilda bestämmelser rörande tillsättande av kyrkoherde- och komministerbefattningarna i Storkyrkoförsamlingen, Maria och Högalids församlingar samt beträffande komministerbefattningarna i Klara, Jakobs, Johannes, Katarina, Hedvig Eleonora, Oscars och Engelbrekts församlingar. Vid tillsättande av nämnda kyrkoherdebefattningar äger vederbörande församling med enkel majoritet kalla ett obegränsat antal provpredikanter. Mellan dem, som mottagit kallelse och av konsistoriet prövats behöriga att uppföras å förslag till kyrkoherdetjänst, äger därefter val rum. De tre, som vid valet erhållit de flesta rösterna, skola av konsistoriet uppföras å förslag, varefter kungl. maj:t äger utnämna en av de sålunda å förslag uppförda. Vid tillsättande av de nämnda komministerbefattningarna äga resp. församlingar kalla en fjärde provpredikant, vilken jämte de av konsistoriet föreslagna skall uppföras å förslag. Den som vid valet erhåller de flesta rösterna, skall av konsistoriet erhålla fullmakt å tjänsten.

För finska och tyska församlingarna gälla särskilda privilegier.

Många mindre prästsysslor vid offentliga inrättningar utses av vederbörande myndigheter. Samfundet Pro fide et christianismo äger rätt att tillsätta några prästerliga kateketer i huvudstaden med uppgift att biträda församlingarnas prästerskap vid konfirmationsundervisningen. Innehavarna räkna prästerliga tjänsteår och avlönas av samfundet med bidrag av församlingarna.

För prästerskapet i Stockholms stads territoriella församlingar hava genom kungl. resolutioner den 26 april 1918 (för Bromma församling), 23 jan. 1931 (för Brännkyrka och Enskede församlingar) och 20 juni 1924 (för övriga församlingar) nya löneregleringar fastställt jämlikt lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 dec. 1910. Dessa löneregleringar äga tillämpning under tjugu år, d. v. s. för Bromma församling t. o. m. den 30 april 1939, för Storkyrkoförsamlingen samt Katarina och Sofia församlingar t. o. m. den 30 april 1946, för Brännkyrka och Enskede församlingar t. o. m. den 30 april 1951 samt för övriga territoriella församlingar t. o. m. den 30 april 1945. Beträffande vissa församlingar kunna emellertid resp. löneregleringar under vissa förutsättningar (ändringar i den kyrkliga indelningen m. m.) upphöra att äga giltighet tidigare än vid nu angivna tidpunkter.¹⁾

Medlemmar av huvudstadens icke-territoriella församlingar (tyska och finska församlingarna, hovförsamlingen samt Skeppsholms församling) äro icke skattskyldiga till den territoriella församling, i vilken de äro mantalsskrivna. Beträffande lindring i främmande trosbekännares skattskyldighet till svenska kyrkan se sid. 420.

Lagar m. m. Kungl. förordning om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 nov. 1863, med ändringar den 22 maj 1891, 15 april 1904, 16 juni 1905, 12 juli 1907, 29 juni och 16 okt. 1908, 26 maj 1909, 1 juni 1912, 14 aug. 1914, 25 juni 1917, 24 maj och 23 dec. 1918, 7 mars 1919, 30 juni 1920, 16 maj, 13 juni och 20 juni 1924 samt 28 sept. 1928. Lag om församlingstyrelse i Stockholm den 6 juni 1930. Lag om införande av samma lag m. m. den 6 juni 1930. Kommunala vallagen den 6 juni 1930. Lag ang. lindring i främmande trosbekännares skattskyldighet till svenska kyrkan samt hennes prästerskap och betjäning den 16 okt. 1908, med ändring den 28 sept. 1928. Kungl. kung. den 16 okt. 1908 ang. ersättning av allmänna medel åt svenska kyrkan tillhörande församling med anledning av främmande trosbekännare tillkommande lindring i skattskyldigheten till svenska kyrkan samt hennes prästerskap och betjäning, med ändring den 28 sept. 1928. Lag med vissa ändrade bestämmelser rörande Stockholms stads konsistorium den 4 mars 1927. Lag ang. tillsättning av prästerliga tjänster den 9 dec. 1910, med ändringar den 20 juni 1918 och 10 dec. 1920. Kungl. stadga ang. prästval den 9 dec. 1910, med ändring den 10 dec. 1920. Kungl. kung. den 9 dec. 1910 med vissa föreskrifter ang. vad som bör iakttagas vid ledighet i prästerlig tjänst samt ansökning till sådan tjänst, med ändringar den 29 aug. 1921 och 21 nov. 1925. Kungl. kung. ang. särskild ordning vid tillsättning av vissa prästerliga tjänster den 10 dec. 1920. Kungl. kung. den 16 april 1930 ang. villkor för behörighet till organist- och kantorsbefattningar. Lag ang. reglering av prästerskapets avlöning den 9 dec. 1910, med ändringar den 4 april och 9 juni 1916, 19 nov. 1920, 21 nov. 1925, 17 dec. 1926 samt 28 sept. 1928. Lag den 17 dec. 1926 om vissa lönetillägg åt präster i nyreglerade pastorat i anledning av nådårsrätts upphävanne m. m. Lag om emeritilöner för präster

¹⁾ 1927 års prästlönerregleringssakkunniga framlade den 21 jan. 1930 förslag till riktlinjer för ny lagstiftning rörande prästerskapets avlöning m. m., åsyftande bl. a. de ordinarie prästerliga befattningarnas inordnande i ett fast system av tjänsteklasser och avskaffande av den nuvarande ordningen med individuella lönerregleringar. För fortsatt utredning af ifrågakvarande spörsmål inom ecklesiastikdepartementet hava jämlikt av kungl. maj:t den 23 jan. 1931 lämnat bemyndigande nya sakkunniga tillkallats.